

UBWÉGI NU KUSŌKA

 Unko uswe twinamisye imitu gyitu lilino ku lwiputo. Tāta Gwaipyana ukukinda, uswe tukukupālísya Ugwe ulubunju ulu panongwa ya lusako ulwa kuya apa mu nkiyumba iki, ukuketesania ni kyakubonekápo kya lisiku. Lōli uswe tukamanya iki ilisiku lipayile, lōli uswe tumenye Uyu ikupaya ilisiku. Polelo uswe tukusūma ukuti Yūyo Uyu ikupaya umwīsyúgu na kilābo, na Syēpwa gwēsa, isakutusayága uswe umwīsyúgu bo uswe twibūngénie palikimo mu Ngamu Yāke, ukuti uswe tubagile ukumanya kanunupo akikalilo ukumbōmbéla Umwēne. Uku kunyonywa kwītu kōsa, Tāta. Kyāla, Yūyo amēnye indumbula syītu, amēnye ukuti iki kyo kyābwanalōli. Uswe tukwibīka twībēne kwa Ugwe, ni—ni kiyabo kya nkyeni ikya lisiku, kububōmbélo Bwāko, mu Ngamu ya Yeso Kristi. Amení.

² Mwitūgásye. (Ndaga umwe. Apa kilipo ikingi kimokyēne apa.)

³ Mugonile, kilundilo ikiboneke ni kilundilo ikisitakuboneka ukukilania ikīsu ukōpo uswe tulunganisigwe ulubunju ulu. Iki kikumba une u lusako ulukulumba ukwisa apa nukuyoba ulubunju ulu pa kimanyisyo ikinywamu iki. Ku kilundilo ikiboneke, ikyēne kyo naloli panini kifufanie, panongwa yakuti apo po itolo nkyeni myāngu ifikingo, polelo une ngufimbilisigwa ukuyoba ku kililo kangi ku kīmāma. Kangi ku kilundilo ikisitakuboneka, une ndi ni kiyumba ku kililo kyāngu, kangi kyópe i kyumba-kya-bukinile ku kīmāma kyāngu; kangi une ndi pakipālo, ni fikingo fīgwīke pakati, ukutendéka ikilīlo kyāngu ni kīmāma kyāngu. Kangi uswe tuli nu bwīsūlo, ulubunju ulu, ukukinda nkiyumba, kópe ku kyumba-kya-bukinilo, kangi kyópe ikipanga, ikipanga kula pa bukilanio bwa Lwele na Lukindi Penn. Kangi mmabuyo agakongeléla, ulubatiko lwa telefoni lukwēga ikyēne ukusuluka ku mabuyo agāngi.

⁴ Uswe twāli na kabalilo akanywamu mwa Ntwa, kangi uswe tuli pāsi pa kugūlīla ukukulumba ku lukomano ulu ulubunju ulu. Kangi lilino ikilo iki ukuya kwīgala kwa kabalilo ka lusanano lwa masiku mana ulu, fiki, uswe naloliloli tukukōléla bōsa, aba babagile, ukuya apa. Uswe tukusūbīla ukuti u Ntwa ikutupaga uswe ukunoga ukukulumba ikilo iki mukwisila ukubōmba ikindukimo ikihesya kubumalikisyo, mpaka fikuti Umwēne abagile ukubūmbulusya ababine bōsa nukubōmba ifindu ifikulumba ifi Umwene bwīla ikubōmba. Kangi uswe tuli pāsi pa kugūlīla ukukulumba ku namayolo. Abāpánja bikukōléligwa nubukundwe, aligwesa, ikipanga kilikyosa ikya kipanga-kipāgūke kilikyosa. Ugwe utikufimbilisigwa nukuya Nkristi; uswe naloliloli tukukōléla abatulwanongwa ukwisa

nkati, ukwītūgāsya pakati pītu. Kangi uswe tukubōmba ikyītu ikinunu ukukinda ukumanyisya bēne iki yo njila ya Ntwa, ukuti uswe tubāgīle ukuya būmi.

⁵ Lilino uswe tukusūbīla ukuti ikilundilo kitisakuyaga kyālūtende. Kangi une ngusūbīla kwa Kyāla ukuti une ndinkuyaga gwālūtende, namanga une nāli ni kilo ikikulumba, ukwīkwābānia ku kwīngi. Kabuno une ngusyagania ukuti ifindu ifi une nguyoba ulubunju ulu fisakukoligwa kwa une mu Lisiku lya Bulongi, kangi une—une ndōlīgwe ukugon’utulo, kangi une mmenye linga une ndikuyoba ifyēne ikyēne kisakukōligwāga kwa une mu Lisiku lya Bulongi. Popāpo ikyēne kikupela ikyēne ukuya kikafu, ugwe ukabagila ukulīgānia ikyēne.

⁶ Kangi lilino ulubunju ulu lo lwakimanyisyo ikikulumba kila uswe tukwisaga ukuyobesania pa *Ubwēgi Nu Kusōka*. Kangi i nongwa iyi une natendīke ikyēne ukuya sukulu ya Pandungu, ukuti uswe tubagīle ukuyobapo pa kyēne nukwēga akabalilo kītu, mbuyo bwa kulumbilila ubulūmbilīli pa kyēne. Ikyēne ko kumanyisya ukufuma mu Lisimbo.

⁷ Kangi une—une ngulōnda ukuyoba ukuti, linga u ndumbilili pamo abalumbilili, ku buyo bulibosa, linga i tepi iyi yikugwīlāmo siku mmaboko gābo, linga uswe tukuyabania i tepi iyi... Une ngamanya iki ikipanga kikubomba ngapo pa yēne. Une ngundalusyāga u Nkundwe Fred ukwagana na bakulumba ba kipanga bo umwēne akāli ukuyabania i tepi iyi. Kangi kwa umwe bāndu panja ukukilania ikisu, mwe muli ni fyegelela fya tepi mutegīle, nalamba komma ukusōsya i tepi panja pene pāpo umwe mukupilika ukufuma kwa Nkundwe Sothmann isya iyēne.

⁸ Lilino, kangi linga iyēne yitikisīgwe ukusōsīgwa, kangi yumo aligwesa gwa balūmbilīli bakundwe bāngu, pamo u Nkristi aligwesa kulikosa, aba babagile ukukana pa findu ifi une nguyoba isya kimanyisyo, une—une ngusubila ukuti ugwe utisa kulōndesy’ubusobi Ikyene. Linga ugwe utikupilikisya Ikyēne mūmo une ngumanyikisya Ikyēne, ena, ugwe uli nu bwābūke ku ikyo, ukuya ndumbilili, ukuya ntimi. Kangi une nguyīndīka kalikōsa ugwe kwītīka.

⁹ Kangi silipo i sukulu ibili ingulumba pa iki. Kangi linga galipo amalālūsyo mabili, lilipo limo mwa agēne likufimbilisīgwa ukuya litalusye, pamo nalimo ilya agēne litalusye. Polelo uswe tukugelāga ukuketa ku Lisyu lya Kyāla, ulubunju ulu, ukutumula iki. Kwa une, linga ilyēne lyo lilālūsyo lya i Bāngéli, i Bāngéli naloliloli lili ni lyāmūlo ku lyēne.

¹⁰ Kangi lilino itolo bo uswe tukāli ukuya nago aga, ukwānda ikimanyisyo iki, ndigi, bo une ngāli ukwipūta pa Lisyu, une ngulōnda ukuyoba kwa aligwesa gwa umwe, ukuti une... umwe Bakristi fiyofiyu, ukuti une ngunyonywa... Une—une ngulonda umwe ukunyipūtila une ulubunju ulu. Kangi mōsa

panja mu kilundilo ikisitakuboneka aba bikupilikisya nkati ulubunju ulu, nyipütíla une, panongwa yakuti une ngulonda ukuya gwabwanalolindumbula kangu ngolofu.

¹¹ Lilino uswe tukusyāgānia, mukutendeka ubuyobelo ubu, umunduyumo, linga ikyēne yo mundu yumoywene itolo, isakukolelelāga ku Kyēne ngati Ikyēne kyāli pakati pa būmi nu búfwe. Balipo bīngi ba umwe apa mukusōkaga ngapo apa mukwitika. Ena, bīngi ba umwe, lumu, mutisa. Lōli une mmenye, mu butumígwe bwāngu, balipo abāndu aba bikwisa ukumbilika une, nukupilikisya iki une ngufimbilisigwa ukuyoba; ukufuma, ena, abēne bitūgésye papapa apa ulubunju ulu, mu fisu, ukufuma bīngi ba United States, Canada, kangu ukukilania inyanja. Kangi umwe mubagile ukwinogonela ukwikwabania uku ikyēne kikubika ugwe, ukumanya ukuti ubufike Bwasyepwa bwa mūndu bulambalele mmaboko gāko, 'nongwa yakuti umwēne isakukolelelāga ku iki ugwe kuyoba. Polelo Kyāla ikutendekāga une ukwāmūla panongwa ya ikyēne, kangu une ngulonda ukusegelela ku iki itolo nubwanalolindumbula mūmo une mbagilile.

¹² Lilino une—une ngusuma abakalumbu bitu. Kangi une nsanwisye gamo mwa amasyu gāngu ukuti une mbagile ukuyoba pankyeni pa bēne. Billy alinafyo mu nyāmbi yāke, ulubunju ulu, panja pala, ifindu fimo ifi fikābagilile ukuyobigwa panja pankyeni pa—pa kilundilo ikifuluganie. Kangi fimo ifi une lumu nguyobāga, umwe mukufimbilisigwa ukupilikisya. Ega ikyēne ukuya kufuma—kufuma kwa nkundwe gwinu, kubununu ukukinda uku une mmēnye. Ugwe ubagile ukwitūgāsya nkyumba kya ngānga nukumpilikisya umwene, umwene abagile ukuyoba pabwelu fiyo amasyu kwa ugwe. Kangi mwe bamo ba umwe bakikūlu bakeke na banyāmbāla bakeke, une ndikulōnda umwe ukwegāpo ukupilikisya ukusōbi. Une ngulonda umwe ukwitika, kangu ukwitugasya itolo kimyemye. Kumbukilaga, Bwanaloli bubagile ukuyobigwa Bwanaloli.

¹³ Kangi, lilino, kisita kwilamwa lōli bisakuyapo bīngi ba umwe ukupikanikana na iki kikuyobigwāga, loli une ngulōnda ukusisimikisya ikyēne kwa umwe ukwisila mu i Bāngéli. Kangi polelo une ngusūbīla, linga ugwe itolo kuyaga gwaluyīndiko nu kupilikisya, polelo ugwe kuyaga nu kipilikisya kununupo nu bulinganio bwa iki une nākomelelāga, mōsa mula. Une ngusūbila iki kisakulingāniāga ikyēne, kangu une ngusūbila ikyēne kisakubōmba.

¹⁴ Lilino uswe tubagile ukuya butalipo, isala yimo, kangu sinda gwāke, pamo lumu butalipo, pa iki. Une ngamanya kikwegaga butalinki ikyēne.

¹⁵ Kangi lilino kangu, une ngulōnda ukuyoba ukuti, nkabalilo aka, ukuti, namanga tumenye abāndu bikwibanilila ku masyu

gāko; abēne bikubōmba, ku ntimi gwābo. Kangi, ena, une njile ntimi.

¹⁶ Kangi abēne bikwibanilila ku masyu ga ntimi, itolo ngati icyēne kyāli pakati pa búfwe nu būmi. Abēne bikwibanilila ku masyu ga mpūti gwābo, itolo ngati icyēne kyāli búfwe nu būmi. Kangi ena, u ntimi, lumo na fyōsa ifi umwēne amenye akabōmbélo, umwēne ikumanyisya abāndu bāke itolo katikati mūmo umwēne āmanyisígwe ku seminale; kisita kuswīga lōli iki u mpūti, yópe mu fyākwiputapūta ifikindane ifi filinabo abapūti. Ena, u ntimi naloliloli yo mpūti; icyēne kyo mwimila-pakati. Popāpo, linga u mpūti, mu fyōsa ifi umwēne amanyisígwe mu yāke, mu seminale na ba monastale, u nnyāmbála nu bwanaloli-ndumbula ubusoloke ikuyoba itolo katikati iki umwēne amanyisígwe.

¹⁷ Ena, polelo, une ngaya nubwisibile nabumo ubwakuseminale pamo ubwisibile bwa ku monastale, kangi nafimo ukulwana ni kyēne na panandi, loli une ndinabo u būmi ubuswigisye.

¹⁸ Une nākolelígwe akabalilo kāko une nāli itolo ndumiana nnini. Kangi mu iki mwālimo ikīka ikiboneke, ikipilikígwe kipígwe kwa une, i–i Mbanda ya Moto yitūlike mu lusingi, pa fyinja fihano-na-fibili mbukusi, papapa apa pa Utica Pike. U tāta gwāngu ābombelága kwa Tāta O. H. Wathen uyu itolo lululu āfwile. Kangi umwe mubalile ilibuku, umwe mumenye akapango. Kangi ukufuma akabalilo kāla. . . Ukusuluka ikisōko pala Iyēne yilinkuboneka namaso pankyeni pa bāndu. Kangi lilino Iyēne yāli ni kipicha kyēgígwe, akabalilo kīngi, kangi icyēne kipayikígwe mu Washington, DC, ukuya bwabuke-bwawegelela, mu Nyumba ya Lweke lwa Bwīputipūti, ukuya kyene ki Kindu ikikindafipeligwa iki nasiku kyasimikisígwe mwasayansi ukuya kwegigwemo ipicha; yilayila i Mbanda ya Moto, katikati mu bubonekelo bulabula kangi injila yiliyosa, iyi yātwele Israeli panja pa Igupto. Une ngwitika Ikyene yo Yeso Kristi mbubumbigwe bwa Mbepo, mu Bwanabulumiana bwa Kyala.

¹⁹ Kabuno Umwene ākoleligwága “Mwanundumiana gwa mundu” akabalilo kako Umwene ālisile akākwānda, lilino Umwene ikukolelígwa “Mwanundumiana gwa Kyala,” mu Fyinj’elifu Umwēne isakuyaga “Mwanundumiana gwa Davidi.” Umwene isaga Mwanundumiana gwa mundu, Nsololi, mumo kwayilile kwa Umwene; lilino Umwene yo Mwanundumiana gwa Kyala, mu fikindefipeligwa; mu nkulumba Fyinj’elifu uyu ikwisa, Umwēne isakuyaga Mwanundumiana gwa Davidi, itūgésye pa kikota kya Davidi. Bo mūmo ababala ba i Bāngéli bamenye ukuti ulu lo lufingo Lwabwakyalala na Kyāla, kwa Davidi, Umwēne ābagile ukufyusya u Mwanundumiana gwāke ukwitūgása pa kikota kyāke.

20 Kangi lilino mu butumígwe ubuhesya, ubukĩndáne, une ngōlelígwe kilikyosa ukufuma kwa “Kyāla” ukubuka kwa “u mōhési.” Kangi ikyo, itolo ikyēne akabalilo kōsa yo njila yila.

21 Ikyo kyo iki u bishopu-nkulumba uyu ugwa kipanga kya Katolika āyobíle kwa une ikilo kimo pāsi pala, ubuyobesanie bwāli, ukuti umwēne āyobíle, “Nkundwe Branham, Yohani u Mōsi pabwelu ālilingénie mwēne m’Masimbo, mūmo syayobelígwe nu nsololi Yesaya.” Umwene alinkuti, “Ubutumigwe bwāko bo pabwelu itolo bulinganisígwe mu Kipanga.” Umwene ātile, “Aba Luteri bali mu i Bāngéli.” Umwene alinkuti, “Abaluteri bālimmenye u Luteri. Abawesley bammenye u Wesley. Lōli bule aba Pentekosti?” Alinkuti, “Abēne bikubunabuna. Abēne bakamanya nukwakubuka.”

Kangi une ndinkuti, “Nkulumba, une ngupalisya ikyo.”

22 Kangi akēne kāli kabalilo kala u Mbepo āgwíle pa nkíkúlu yula, akālimbwenémo une siku, unkasi gwāke. . . kangi āyobíle nukulingania ifindu filafila.

23 Lilino, ukuya gwanaloli-ndumbula, pankyeni pa Ndumi iyi une nguyobaga ulubunju ulu, une ngamanya. Une nālimbulíle umwēne, une ndinkuti, “Nkulumba, une ngābagíla ukukiyoba ikyo. Ikyo kyo kindu kikulumba ukukiyoba. Ikyene kikuboneka bo ikyēne.”

24 Ikindu kimokyēne iki une nkimenye, ukuti kilipo ikindukimo kibonike pabuyo, naloliloli. Ifindu fyōsa ifi, itolo, ifyēne fisisimikisígwe nasayansi, kangi fisisimikisígwe ukusyungutila nu kusyungutila nkĩsu, ikylene kikabagila ukuya itolo kapango. Ikyene kyo Bwanaloli. Ngimba ikylene kyo fiki? Unko une njobe, mukwilāta, bo une ngāli ngayōba kwa umwe ulubunju ulu, une ngamanya. Kangi une ngabagíla nukugela ukutēndēka nukwēnda kulikōsa mpaka une nāpilíke ukufuma ku Mwēne uyu āyobíle na une iyolo kangi ālimbulíle une ifindu ifi.

25 Kumbukilaga, Ntwa Yeso Kristi gwītu akāli lingeniēmo siku Mwēne ukuya Mwanundumiana gwa Kyala. Umwēne ātile, “Umwe mwāyobíle Une nāli; ku nongwa iyi Une nāpāpígwe,” na fyosa bo ifyo, lōli Umwene akalilingeniēmo siku Mwēne.

26 Kangi, lilino, yila yāli Mbanda ya Moto iyi yalōngolíle a bāna ba Israeli, āli yo Ntwa Yeso Kristi mu bubumbigwe bwa Mbepo, (ugwe kwitika ikyo?), u Logos uyu āsokíle ukufuma kwa Kyala.

27 Kangi polelo akabalilo kako Umwene āli pa kĩsu, Umwene alinkuyoba, “Une ngufuma kwa Kyala, kangi une ngubukaga kwa Kyala.” Uswe twesa tumenye ikyo.

28 Kangi ukufuma pa bufwe Bwāke, ukusyilígwa, nu busyūke: Sauli gwa ku Tarasi āli pa nsebwe gwāke ukusulukila ku Damaska, ukufwīma a—a Bakristi, panongwa yakuti abēne bāmanyisyāga ifindu nukukindana na iki abēne bāmanyisígwe. Kangi umwēne āli gwabwīte unkulumba; pāsi pa Gamalieli,

yumo mwa bamanyisi abapamwanya aba lisiku lila, mu sukulu yābo, imonasatale yābo; kangi u nnyambala unkulumba, kangi umwenekaya pa kipanga. Kangi apēne pāli po pala pakuti u Lumuli ulukulumba, i Mbanda ya Moto kangi, yilinkuntikila umwene pāsi, pakati pa pamusi. Kangi i Lisyu lilinkuyoba, “Sauli, Sauli, fiki ugwe kumfwīma Une?”

²⁹ Lilino linga umwe mukukētésya akabalilo kāko Pauli, Sauli, āsumwīke, umwēne alinkuti, “Ntwa, ngimba gwe Ywani Ugwe?” Lilino, u ndumiana yula, ukuya n’Juda, umwēne naloliloli akābagīle ukukōléla kalikōsa, pene pāpo akēne kāli kindukimo ukwimilīla Kyāla, umwene akābagīle ukuti ākikōlīle icyēne “Ntwa.” Polelo, Iyēne yāli yilayila Mbanda ya Moto.

³⁰ Bo Yeso āyōbīle, “Une ngubuka kwa Kyala. Une mfumile kwa Kyala, kangi Une ngugomokela kwa Kyala.”

³¹ Pala Umwene āli, ukugomokela nduko lwa Mbanda ya Moto kangi; Umwene alinkuti, “Une ne Yeso Yūyo ugwe kufwīma; kangi icyēne kikafu kuli ugwe ukukoma ukulwana ni filaso.”

³² Kangi uswe tukusyāgānia ukuti akabalilo kāko Ntumigwa Peteri, kwa yūyo ifungulilo syapēgigwe ukuyenga i Kipanga, uswe tukusyāgānia ukuti umwēne āli mu bamminyololo, kangi i Mbanda ya Moto yiyiyi yālīsīle ukukinda mbanda sya fisulu, ukwigūla ififigo fya bāmmínyololo, nukummwega Peteri panja, mbutītu, kisīta nukufubania ubusikali. Kwa une, Umwene yo Yeso Kristi yulayula mmayolo, umwisyugu, kangi bwilanabwila.

³³ Kangi polelo ugwe akabalilo kōsa kwisakumanya kalikosa na kayīlo ka akēne. Kalikosa kakumanyigwa na kayīlo kāke, ikipaso iki akēne kakupāpa. Kangi une ngubasuma umwe ukukētésya u luko lwa kīpaso Ulwēne lukupāpa, u Lumuli ulu lūlo yo Kyāla, panongwa yakuti Ulwēne bwila lukugomokela ku Lisyu lya Kyala, kangi lukusisimikisya i Lisyu lya Kyala, lukulūmbilīla i Lisyu lya Kyāla, kangi Kyāla ikusisimikisya i Lisyu lila mufindu ifipalamasigwe pankyeni pa umwe. Apēne pikufimbilisigwa ukuyapo ikindukimo kunyuma kwa Ilyēne.

³⁴ Abāndu bāngōlīle une nsololi. Une ndikwīkolela nimwene ukuya nsololi nakamo, panongwa yakuti une ngabagila ukugela napandi ukuyoba ikyo, lōli une ndinakyo. . . Tutigi, une mbagīle ukuyoba iki, ukuti u Ntwa anyitikisye une ukukētēla-ngāni ifindu, ukuyoba ifindu ifi fibōmbīgwe, fisakubōmbigwa, fikubōmbīgwa, kangi komma akabalilo kamokene kitolīgwēmo siku icyēne, mu tubalilo abakalongo ba maelifu. Kilikyosa iki Umwēne ayōbīle ukuti kikubonekāga, kyābonīke. Uswe twesa tumenye ikyo. Linga alipo u mūndu mu kilundilo ikyakuboneka iki ulubunju ulu, pamo paliposa, abagīle ukuyoba akabalilo kamo icyēne kyātōlīgwe, ugwe uli nu bwābūke ukwīma nukuyōba lūlo. Lōli linga aligwesa amēnye ukuti akabalilo kalikōsa, aka maelifu ga tubalilo, icyēne kitalwisye nubupelelesye, yōba, “ameni.” [Ikilundilo kikuyoba,

“Ameni!”—Nsimbi] Muketile? Polelo ikyo kikuyaga kindu kilakila nkisu kyapasi.

³⁵ Ikindukimo kili itolo kifuki ukuboneka. Kyāla atikutumāmo siku ifindu ifi kisita kuya nulubīngililo kunyuma ku kyēne.

³⁶ Une itolo ninogonāga apa. Une nakibīkīle ikyēne apa, tumo mwa fisimbe fyāngu. Ukuti une mfwēle ulubunju ulu, imbīngo sya mmaboko. . . Kangi mwe bīngi ba umwe mupilike isya lutondwa lwa mafilimu iyi, Jane Russell, kangi unna gwāke yo gwa kiPentekosti; kangi Danny Henry yo ntāni gwāke, untāni gwākipānda, umwāna gwa ulilumbu gwa māma gwāke. Umwēne āli gwa kiBaptisti. Umwēne ālīmīle ku lukomano, u lukomano lwa Banyāmbāla ba Biashara mu Los Angeles, California, ifyinja fibili ifi fikindile.

³⁷ Kangi une itolo nāmālisīsyē ukuyoba isya buyobi ubukulumba, ubwamaka, ubugūte, ubu yōpe unketeleli-mōsa, yumo mwa baketeli-mōsa gwapamwanya gwa Assembelies of God, alinkusuluka pāsi pa kigemo ukufuma mmwanya mu mesa kūko umwe ālitūgēsye, kangi umwene alinkuti, “Une ndikwitika ukuti Nkundwe Branham āsanusyaga ikyo.”

³⁸ Une ndinkuti, “Une ngufīmbilisigwa ukusanusya ikyēne, nkulumba. Ikyene kyo ISI SYO IKUTI UNTWA.” Kangi, polelo, ikyene kyāli ukufwana ni kipanga mu ngulilo iyi.

³⁹ Kangi kifuki akabalilo kala, unnyāmbāla unkeke uyu yūyo āli nyāmbāla gwa biashara. . . Unkulu gwāke ali pamwanya. . . umwēne āli pala ikwēga ifilimi ya televizioni ulubunju lula, ukundwe gwāke uyungi yo—yo kapitao gwa misebwe nkisu kya California. Kangi Danny Henry alinkwenda ukwīsa kunyeni ukufuma pāpo u lukomano lwigalēge, pa kigemo, bo *ulu*, kūko abanyāmbāla bōsa bālitūgēsye, alinkusuluka ukubīka amaboko gāke ukusyūngutīla une. Kangi umwēne alinkuyōba amasyu, “Nkundwe Branham, une ngusūbīla iki kitikupilikīgwa kyamahelu, lōli,” alinkuti, “ikyo kibagīle ukupela untu gwa 23 gwa Busetuli.” Iki, gilipo gyene imitu malongo-mabili-na-mibili mu Busetuli. Umwēne alinkuti, “Une ngusūbīla iki kitikupilikīgwa kyamahelu.” Umwene akakindilīle ukuyoba ikyēne. . . Lilino, undumiana āli gwa kiBaptisti, kangi akāmēnye nakimo isya kikindakipeligwa. Na maboko gāke ukusyūngutīla une, umwēne alinkwanda ukuyōba mu njobelo insitakumanyīgwa.

⁴⁰ Kangi akabalilo kāko umwēne amālisīsyē ukuyoba mu njobelo insitakumanyīgwa, ālipo pala u—u nkīkulu, untupe, untītu itūgēsye palapala nkyēni myāngu, umwene āfyukīle mmwanya, alinkuti, “Kila kitikulondigwa ubulinganio bulibosa mma.” Umwēne alinkuti, “Une mfumile ku Shreveport, Louisiana, pamo, Baton Rouge, Louisiana.” Alinkuti, “Ikyo kyo pabwelu kiFrenchi.”

41 Victor Le Doux, uyu āli nyāmbala gwa kiFrenchi, yópe itūgésye pamwanya pala, alinkuti, “Naloliloli, une ne gwa kiFrenchi, kangi kila kyāli nubupelesye kiFrenchi.”

42 Une ndinkuti, “Gūlila i miniti. *Ugwe* simba iki umwēne āyobīle, kangi *ugwe* simba iki umwēne āyobīle, bo umwe mukāli ukuyoba kalikosa. Simba iki ugwe kuyoba, kangi unko uswe tukēte isimbo syīnu.” Kangi popāpo yumo āsīmīle, kangi uyūngi āsīmīle, ikyēne kyāli nu twafwāsi kyāli kifwanefwane.

43 Kangi polelo itolo kifuki akabalilo kala, akabalilo kāko abēne bātwele isimbo pala, umboneke-nnunū, nkeke ndumiana gwanywili-nyelu ikwisa ikwenda ukufuma ku nyuma. Kūko, yikālipo ifwāsi yakufwana ukuti umwēne itūgāsye pāsi; umwēne ālīmīle ku nyuma. Umwene ikwisa ikwenda pala, alinkuti, “Itolo i miniti, une ngulonda ukubika ulusimbo, nīne.” Umwene alinkuti, “Une ne nsanusyi gwa kiFrenchi ku U.N., United Nations.” Umwēne alinkuti, “Une ngulonda ukuleka ulusimbo lwāngu.”

44 Kangi, apa, isimbo syosa itatu katikati sifwene, isya kiFrenchi. Kangi apa mo mūmo ikyēne kikubala. Isi syo simbo syapabwandilo syēgīgwe, isimbo yēgīgwe palapala pala. Ubu bo busīmbe bwa Danny, mwene, umwēne āpimbīle mu nyāmbi yāke. Ena, ubwēne bwābūkīle mu Banyambala Bakristi Babiashara, na fyosa.

Panongwa yakuti ugwe usalīle injila imfinyu, injila ingafupo, ugwe gwēndīle mu lusalo lwāko gwīmwe, ugwe usalīle ulusalo ulutalūsye kangi ulwakatikati, kangi iyēne yo NJILA YANGU.

Panongwa ya lusalo ulwankabalilo kāke ulu, ikiyabo ikinywamu ikya ku Mwanya kisakukugūlilāga ugwe. Lo lusalo lwalwīmīko luki ugwe utēndike!

Iki, mu kyēne, kyo kila kīkyo kisakupa nukupela ukuboneka ubupōnjoli ubukulumba mu Lugano Lwabwākyāla.

45 Lilino, unnyambala ābikīle i saini pa ngamu yake apa, “Ubuyobelo bwa pamwanya bwasanusigwe nu . . . ubwa Danny Henry ikusolōla pa Nkundwe Branham, bupēgīgwe na baketi batatu mu bulilo-findu mu Los Angeles, California.”

46 Lilino, u nnyāmbāla unkeke uyu uyu āpēle ubusololi ubu, kisita kumanya iki umwēne āyobāga, āli mu Yerusalemu kifuki umwesi gumo ugu gukīndīle. Umwēne āli nu lusako ulwa kubūka pānja kangi—kangi ukulāmbalāla mu lipumba kūko Yeso āfwīle nukusyīlīgwa. Kangi popāpo bo umwēne ālambalēle pala, umwēne ātīle une nālisīle pa linogono lyāke namaka naloliloli kangi umwēne alinkwānda ukukūta. Aatile, “Mumo ikyene kyāli kikafu fiyo kwa Nkundwe Branham ukwīma ukulwana ni kīsu kyapasi ni findu ifi, kangi ifipanga fyosa!”

47 Mūmo icyēne—ikyēne akabalilo kāmo kyāyobígwe isya yumo, isya kiyabo kya Billy Graham, alinkuti, “Uswe tubagile ukuketa Billy Graham, ’nongwa yakuti ifipanga fyosa fili palikimo ku mwene. Uswe tukuketa Oral Roberts, aba kiPentekosti. Lōli tukuyaga bulebule uswe nakyo siku kalikōsa, akabalilo kāko Ikyēne kikindéne na iki abāndu bamanyisígwe?” Ikyēne yo Kyāla.

48 Kangi, Danny, iki umwēne ikubōmba ukuya nyāngálo, umwēne ikutēndéka utubwe utunini. Umwēne ālyēndíle kūko i Kipingika kyābíkígwe pāsi, kūko abēne bāyobíle i Kipingika kyalitūgésye mu lyálábwe. Nayumo ālipo ukusyungutila, popāpo umwēne alinkubongotola akabwe akanini kangi umwene alinkukabīka akēne mu nyambi yāke ukuya kyakukumbukilapo, ukwisa ku kāya nukundendekéla une amabatani ga mbigo ukufuma ku lyēne. Kangi, ikyakuswigisya, bo umwēne agatēndíke agēne, agēne gabonékaga ukuya ni linona lya lilopa. Kangi mulamula ukukinda mu lililyosa lya agēne, nukukīndilíla, kakwendeléla akagoloke, akayila akafinyu mulamula ukukinda mabili gōsa ga gēne. Lilino kila kibagile ukuya itolo i...Muketile, umundu uyungi abagile ukusita kukētésya icyēne, lōli kwa une icyēne kyo kikongelelāpo pa findu ifi une ngwitika. Une ngwitika ukuti kilikyōsa kili nu lusanusyo ku kyēne.

49 Kangi lilino, nkabalilo aka, kalikōsa aka u Ntwa alinako. . . Linga iki kikāya kyo kindu iki Umwēne asololaga, isya Malaki 4 kangi isya syōpe isya Luka 17, na mingi a Masimbo agangi aga gikubōmbígwága mu lisiku ilyabumalikisyo, une ndiyoba iki mu kwígála, icyēne kyālíle ulwālo kuli u nnyāmbala yula akabalilo kāko umwēne isakwisága. Popāpo une ndi gwakupālisya fiyo ukuti Kyāla Mwenemaka, linga icyēne kukuyaga injila yila, anyítikisye une ukubōmba akandukamo akanini, mu nkayílo kāngu akasitakumanyila, ukunāngisya ukupalisya kwāngu ukwa lugano Lwāke kwa une, ulugano lwāngu kwa Umwēne, kangi ulugano lwítu ku bāndu.

50 Polelo, mu bwanaloli-ndumbula, une ngusegeléla ikimanyisyo iki ikya *Ubwégi Nu Kusóka*. Kyāla aliyaga ni kisa pa uswe twesa.

51 Kangi lilino pilikisya kifuki. Kangi, bakalumbu, komma ukusumuka nukusóka panja; itugasya kimyemye itolo akabalilo kanini. Nkundwe, bo kilakila. Komma ukusimisa ama rediyo gĩnu panja apo, aba bikwīsa pa bulunganisyo ubu. Komma ukubomba ikyo. Itolo itūgásya kimyemye ku maminiti manandi, mpaka icyēne kimalisígwe. Pilikisya kifuki. Linga ugwe kukanikana, simba a Masimbo aga une ngubōmbéla, kangi fūnda Agēne nulwípúto bo ugwe ukāli ukutēndéka ulusaló lwāko.

Kyala, tutula uswe bo uswe tukugela ukusegelela ku kimanyisyo iki.

⁵² Lilino, ikyēne kibagile ukuya panini kitalipo. Une ndikulonda umwe ukuya mbubopelo bulibosa. Kangi itolo ega akabalilo kīnu, twesa ba uswe, nukufūnda i Lisyu lya Kyāla, nubwanalōli kangi namosanamosa, mūmo tumanyile akafūndilo ka Ilyēne.

⁵³ Unko uswe twande na Mwikemo Matai, untu gwa 19. Kangi ukwanda, une ngwinogona, ni linandi lya 8 ilya ntu gwa 19, une ngunyonywa ukwanda. Une mbagile ukwanda ni lya 1, kangi ukubala ukusuluka ku manandi ga 8 gwa ntu gwa 19.

⁵⁴ Lilino, kumbukilaga, ifindu ifi une nguyoba fibagile ukufuma mu Lisyu lya Kyāla. Ikyēne kikabagila ukuya minogono gāngu nimwēne, 'nongwa yakuti aminogono gāngu gali bo ga aligwesa uyungi. Lōli ikyēne kibagile ukuya mu kindilisi ni Lisyu lya Kyāla. Kumbukilāga, Kyāla ikumilisa kilikyosa mu bukindilisi. Umwene atikwandukamo siku. Umwene yo yuyo mmayolo, umusyugu, na bwilanabwila. Ngimba umwe mukwitika ikyo? Umwene yo yulayula.

⁵⁵ Lilino une ngwisa kubala ukufuma ku ntu gwa 19.

Kangi ukwene kulinkwisa ukuboneka, ukuti akabalilo kākō Yeso āmalisīsyē ubuyōbēlo ubu, umwēne alinkusumuka ukufuma mu Galilai, kangi alinkwisa mu filobokelo fya Yudai ukukilania Yordani;

Kangi ifilundilo ifikulumba fyālinkōngile umwene; kangi umwēne alinkubabūmbulūsya abēne. . .

Aba Farisai bōpe bālisile ku mwēne, ukungela umwēne, . . .

⁵⁶ Une ngwima pala ukuti umwe mubagile ukwega ububīndikisyo pa ywani ikyēne kyāli uyu angēlāga Umwēne.

. . . ukuyoba ku mwēne, Ngimba ikyēne kyalulagilo ukuti unnyambala ukunsōsya unkasi gwāke kuli nongwa yiliyōsa?

Kangi umwene alinkwamula kangi alinkuyoba ku bene, Ngimba umwe mukabala, ukuti umwēne yūyo abapelile ku bwandilo abapelile abēne unnyāmbāla nu nkīkūlu,

Kangi alinkuti, Panongwa ya iki isa unnyāmbāla ukundeka tāta. . . māma, kangi isakwibānīlila ku nkasi gwāke: kangi abēne babili bisakuyaga mbīli gumogwene?

Polelo abēne bakaya kangi babili mma, lōli u mbīli gumogwene. Iki polelo Kyāla alungisenie palikimo, unko umūndu alingatatulaga.

Abēne balinkuyoba ku mwēne, Nongwa ya fiki Mōse polelo ālagile ukupa ukalata gwa kusōka, kangi. . . ukunsōsya umwēne?

Kangi *Umwēne* alinkuyoba ku *bēne*, *Mōse panongwa* ya bukafu bwa ndumbula syīnu ālītīkīsye umwe ukusōsya abakasi bīnu: lōli ukufuma ku bwandilo ukwēne kukāli lululo mma.

Lilino, Kyala, tutula uswe.

⁵⁷ I Lisimbo ili, ililāluso ili, lyālyagene na Yeso kukubwandilo itolo kwa butumígwe Bwāke. Kangi iyēne lyālyagene na Mōse kukubwāndilo bwa butumígwe bwāke. Iyēne lyo lilāluso ilya pankyeni-fiyo mu ndumbula sya bitiki. Untulwanongwa atikupasya. Lōli ikyēne kili ku bitiki, panongwa yakuti u mwitiki ikugela ukubōmba kyōsa iki umwēne amenye kanunu ukukinda akabōmbélo ukwitugasya ntalusye pankyeni pa Kyāla. Polelo iyēne, ililāluso lililyosa likwisapo pa bwīpūti, polelo i nongwa ya *Ubwegi Nu Kusōka* yikwisapo. Nongwa ya fiki? Panongwa yakuti iyēne yo nongwa ya butulwanongwa bwapabwāndilo. Uko ko kūko ubutulwanongwa bwālyāndīle. Kangi iyo yo nongwa iyēne likutwaligwápo akabalilo kōsa, panongwa yakuti iyēne yo bu bwāndilo bulabula ubwa butulwanongwa.

⁵⁸ Lilino une ndikuyaga nakabalilo ukulīngānia ifindu fyosa ifi, lōli une nguohokaga ukwāmūla ukalata gwāko pamo kalikōsa une mbagile. Pamo, uswe tuli nago amabūku gasīmbígwe pa kyēne, kangi amalāluso mīngi, kangi tópe ututumulígwe ukufuma mma kalatasi ga nōngwa ni findu apa, ukusisimikisya iki, uswe tumenye ukuti ikyēne āli Eva (I apulo iyi umwēne abagile ukulya, kūko ikyēne kikaya napandi Kyammasimbo, lilino abēne bikwiyobela akēne kāli ka aprikoti; ikyēne kyāli nakimo ikya ifyēne.), umwēne unkīkūlu asulilwe ubulogwe, iki kyātwéle u mwāna ugwakwanda, uyu āli Kaini, u mwanundumiana gwa Sētāno mwēne, kabuno mwa umwēne mwalambalele ububibi. Ubwēne bukālīsile ukwisila mwa Abelo. U mwanundumiana gwa Sētāno āli Kaini.

⁵⁹ Une mmenye ililāluso lyāko lilino, “Eva alinkuti, ‘Une ngabile u nnyāmbála ukufuma kwa Ntwa.’” Uko ko katikati kutalusya.

⁶⁰ Ugwe ubagile ukwēga u nkīkūlu ugwakinyanyasi ukukinda nkaya, unnyambala umbibi ukukinda; linga abēne bāli na kāna, akēne kikuyaga kafumile kwa Ntwa, panongwa yakuti Kyāla ali ni ndagilo sibikígwe palikimo. Kangi indagilo isi, ngati ilisuba ukufyūka; ugwe kubiki ikikōngóti mu ngunda ununu, ikyēne kisakumela. Kangi ikyēne kikufimbilisigwa ukumela, panongwa yakuti ulwēne lo lulagilo lwa Kyāla. Akabalilo kāko imbeyu yibyāligwe, iyēne yikufimbilisigwa ukumela. Kangi nakimo kibagile ukumesya u būmi lōli yu Kyāla, panongwa yakuti ikyēne kikubōmbéla pāsi pa ndagilo sya Kyāla. Polelo akabalilo kāko imbeyu imbibi yābyāligwe munda mwa—mwa Eva, iyēne yafimbilisigwe ukutwala pānja, panongwa yakuti

ulwēne lo lulagilo lwa Kyāla ulwa kubāsyā. Kangi iyēne yikābagile ukubōmba nakimo lōli kukutwāla iyēne, kangi ikyēne kyābāgile ukufuma kwa Kyāla.

⁶¹ Iyo yo nongwa iyi fikuti abāndu bikuyoba, “Utwāna utinini,” utubalilo tumo, “utu tukapāpīgwa na bapāpi a Bakristi, tutāgigwe.”

⁶² I Lilopa lya Yeso Kristi likuhombela u mwanike yula, une ndikupāsyā umwēne āpāpīgwe ubwīngi bulebule kangi mbubibi bulebule akēne kāpāpīgwe. Umwene yo Kang’osi gwa Kyala uyu ikusoosya imbibi sya nkisu. U mwanike unnini akabagila ukupinduka, panongwa yakuti akēne kakaya nakimo ikya kupindikila, kangi bula bwāli butulwanongwa kisu ubu bwālyēgigwepo ni Lilopa lya Kristi. Utwāna tukubuka ku Mwanya.

⁶³ Ubwēne bo butulwanongwa bwakubwāndilo, kangi iyo yo nongwa ubwēne—ubwēne bukulālúsígwa. Akabalilo kāko ikika ikikulumba kikwisa ukufuma kwa Kyāla, ukufwana ni kīndu kyākwānda: “Ngimba bule isya u bwēgi nu kusōka?” Lilino, mūmo siyililēmo siku, ilyēne likāli lyo lilālúsyo pakati pa bāndu. Kangi ilyēne lyāli nkabalilo ka Yeso, mūmo ilyēne lyāli nkabalilo ka Mōse, ilyēne akabalilo kōsa lyāli, kangi likāli mpaka ilisiku ili, lilālúsyo pakati pa bandu, panongwa yakuti abandu bikulōnda ukumanya iki kyo Bwanaloli.

⁶⁴ Lōli kūko lilipo ililālúsyo limo, likufimbilisígwa ukuyapo ilyāmulo limo. Kangi lilino ukuya lyāmulo, mūmo une njobilemo, undungu ugu, likufimbilisígwa ukuyapo ilyāmulo litalusye. Kangi linga uswe tukulyāga ilyāmulo ku kalikōsa, kangi ilyēne—ilyēne likaya litalusye, polelo uswe tumenye ukuti ilyēne lyāli lisobi. Lōli lilipo, ugwe ubagile pōpe ukulālúsya mpaka ililālúsyo lyabwanaloli lyamulígwe, linga ugwe kulonda ukumanya u Bwanaloli. Kangi ukuya ukuti ili lyo lilālúsyo lya mwi Bāngēli, ilyēne libagile ukuya lyāmulo lya mwi Bāngēli.

⁶⁵ Ikyēne kili bo mūmo une njobile, linga une nālonđaga ukubūka kubusōkel’isuba ulubunju ulu, kangi ikununu ukukinda iki une nāmēnye iki, une nāfimbilisígwāga ukukyāga kimo ikindukimo mu ngūnda, kangi ikyēne kyāli nukutalūla kubusōkel’isuba, kangi une nābūkile kubusōkel’isuba. Umunduyumo alinkuti, “Nkundwe Branham, *kuno* ko kubusōkel’isuba.” Ukwēne ko kubusōkel’isuba, mukukoleléla, lōli ukwēne ko kululu-kubusōkel’isuba. Une mbagile ukukikinda kikindu kilakila une nākilondesyāga; une mbagile ukugomokela, mmenye ikyēne kyo kisōbi. Kangi polelo linga umunduyumo āyobile, “Nkundwe Branham, buka injila *iyi*, ku kiboko kyako.” Lilino, kula ko mukukoleléla kubusōkel’isuba, kōpe, lōli ukwēne ko kwitongo-kubusōkel’isuba. Une angāli ngupondwa ikindu iki une nakilōndesyāga, panongwa yakuti

une nābūkīle ukukisania umpaka gwa njila imbelelesye kangi iyakutalula.

⁶⁶ Lilino, linga ikyo kikuyaga lūlo, uswe tuli na masukulu mabili aga nyinogono pa *Ubwēgi Nu Kusōka*. Kangi ikyo kyo, yimo mwa syēne yikuyoba, ukuti, “U nnyāmbāla abagile ukwega kamokene, mpaka unkasi gwāke afwīle.” Kangi ilyo lyo limo mwa malālūsyo, lōli, ugwe kubūka ukulondēsya iyo, ugwe kubūka kukuyileka injila. Kangi polelo ingonge yikuyoba, “O, linga unkasi pamo undume, aligwesa gwa bēne, asulilwe ubulogwe, aligwesa gwa bēne abagile ukukagigwa nu kwega kāngi.” Ugwe kwiyāga gwīmwenē uyilekile injila na ikyo.

⁶⁷ Popāpo, muketile, ukwēne kukaya kwitongo-kubusōkel’isuba pamo kululu-kubusōkel’isuba; uswe tukulonda ukutalula kubusōkel’isuba. Ugwe kubopaga panja pa Lisimbo akabalilo kāko ugwe kubūka injila *iyi*, ugwe kubopaga panja pa Lisimbo akabalilo kāko kubūka injila *yila*. Uswe tukulonda ukumanya apa i Lisimbo, likwāgāna ni Lisimbo, kangi ukumanya iki kyo Bwanaloli bwa ikyēne. Kilikyōsa kikwēga injila ingindane, kangi kikutoligwa ukutwāla pala ilyāmūlo ilitalusye, lōli pōpe pikufimbilisigwa ukuyāpo ilyāmūlo.

⁶⁸ Ikyēne kifwene itolo, umwīsyūgu, silipo isukulu ingulumba ibili isya kimanyisyo mu kipanga; yimo mwa isyēne yo ya kiKalvinisti, yimo iyingi yo kiArmini-...kiArminiani. Yimo mwa isyēne yo yāndagīlo, yimo iyingi ya ipyāna. Kangi uswe tukwīsa ukusyāgānia ukuti abāndu aba bikwitika mu lipyāna, aba kiKalvinisti, abēne bikuyōba, “Saya Kyāla, ikyēne kitikumfulasya une ukukwēsa. Ikyēne kitikumfulāsya une ukunwa. Une mbagile ukubōmba ifindu ifi, une ndinako u kuponesigwa kwa Syēpwa.” Polelo uswe tukwāga ulubafu ulungi, pa balulāgīlo, balinkuti, “O, une ngulōnda ukumumanila umwēne mōsa, une ngulōnda ukumbonēsya umwēne akayabo ka linogono lyāngu, lōli, une ne Nkristi, une ngufimbilisigwa ukuya kimyemye.” Muketile, ugwe kwiyāga gwīmwenē pa misebwe mibili imikindane, kangi nagumo gwa gyēne gwa butalusye. Lilino, ikyo kyo kikafu ukuyōba ikyo, loli ikyene kyo bwanaloli.

⁶⁹ Uswe tukwiyāga twībēne pa misebwe mibili imikindāne; ukubūka injila yimo; yimo, iyingi. Lilino unko uswe tukēte iki u Bwanalōli buli.

⁷⁰ Lilino pilikisya, kangi kēta linga iki kikupilikigwa kyamahala kwa ugwe. Kūkwegelēla itolo, linga une ngwitēdekēsya ukubūka ukukilania inyanja, kangi une ngwēgaga inyumba yāngu yēne, une ngunkōlélaga unkasi gwāngu kwa une, kangi une nguyobaga, “Uswe tukubu-... Une ngubūka ukukilania inyanja, gwe mpala.” Lilino apa po lulipo ulubafu lwandagilo, “Lilino, nkasi gwāngu, une ngulambalikaga ululagilo pāsi kwa ugwe! Linga ugwe kwendendeka nu nnyāmbāla aligwesa akabalilo kāko une

nsökilépo, akabalilo kâko une ngomwîke ugwe gwe nkîkûlu unsôsîgwe. Kangi une ndikulônda ugwe utendekége amâso, ndikulônda ugwe unyêgesyége! Ugwe kupilikisya ikyo? Une ne ndumego! Linga ugwe kubômba ikyêne, une ngwisakukâga ugwe akabalilo kâko une ngomwikéko.”

⁷¹ Polelo umwêne ikufikila nukungamanda une pa makosi, nukuyôba, “Gwa nnyâmbâla gwângu unnunu, une ngulônda ukukubûla ugwe ikindukimo, kêta, kêta, ukuti linga ugwe kutêndéka amâso ku nkîkûlu aligwesa, pamo ukummwegéla unkîkûlu aligwesa panja, pamo ukunyêgésya nu nkîkûlu aligwesa, ugwe kuyaga nyâmbâla unsökîgwa akabalilo kâko ugwe ugomwikéko.” Lilino, ako katikuyaga kâya akahobofu? Abo bo bândagîlo. Umma ndaga.

⁷² Lilino, ulubafu ulungi lo, fikuti linga une ngubûka ukukilania inyanja kangi une ngutêndéka ubusôbi. . . Ukubuka kula nukuyôba, “Lilino, kêta, une ngwisakwêgâga unkîkûlu *uyu* panja. O, ikyêne kili kanunu nu nkasi gwângu, umwêne atikupâsya.” Unkasi gwangu ikuyobaga, “Une ngubuka panja nu unnyambala *uyu*. Ikyene kyo kili kanunu môsa na Bill, umwene atikupâsya.” Linga une ndikupasya, polelo kilipo kimo kitamisye na une; une ndikungana unkikulu yula kanunu. Kangi linga umwene atikupasya, kilipo kimo kitamisye nu mwene. Umwene yo nkasi gwangu; Une ndikulonda umwêne ukubomba ubutoyofu nu mwêne. Umwene yo nkasi *gwangu*.

⁷³ Lilino, injila indalusye iya ikyêne, yo, silipo syôsa sibili sili nu bwanaloli bumo, lôli komma u Bwanalôli katikati.

⁷⁴ Lilino akabalilo kâko une ngubûka ukukilania inyanja, ukukitêndéka ikyêne ukuya kitalusye, inyumba yângu innini yikwîbungânia ukusyungutîla, kangi uswe tukwîpûta yumo nu nnine. Kangi une ngubabîka abêne kwa Kyâla, kangi abêne bikumbîka une kwa Kyâla. Kangi akabalilo kâko uswe tubômbîle, uswe tukubûka ukukilania inya. . . Une ngubûka ukukilania inyanja. Lilino, une mmenye umwêne anganîle une; une ndinulusûbîlo mwa umwêne. Umwe- . . .kangi une nunganîle umwêne; umwêne ali nu lusûbîlo mwa une. Akabalilo kôsa une nunganîle umwêne bo lûlo, umwêne atikufimbilisîgwa ukupâsya isya une ukwêga unkîkûlu uyungi panja. Akabalilo kôsa umwêne anganîle une kanunu, fiki, kukayapo nukufûmbwa nakumo isyakuti une ninogonége isya nnyâmbâla aligwésa uyungi ukusôka panja nu mwêne, panongwa yakuti umwene yo nkasi gwangu kangi une ngwitika mwa umwêne.

⁷⁵ Une ngwitika, linga une nâbagîle ukubômba ikindukimo ikisôbi, ukutendeka ingilanio nu kubûka panja nu nkîkûlu yumo, nukugomokéla nukwilata ikyêne ku mwêne, nukumbula umwêne, “Meda, une ngâsanusyâga ukubômba kila. Une itolo nâkamandîgwe nkipîngo kimo; unkîkûlu uyu alinkubopéla itolo kwa une kangî—kangî alingolîle une pa kiboko, nukwânda

ikyakuti-na-kyakuti,” une ngwítika umwēne isakupilikisya. Une ngwitika umwēne abagile ukunswa une panongwa ya icyēne. Lōli une ngabagíla ukubōmba icyēne, panongwa ya nakimo, panongwa yakuti une nunganile umwēne. Palema nalinga umwēne ābagile ukunswa une, une ngābagile ukubōmba icyēne. Une ngābagile ukumfulasya umwēne, panongwa ya nakimo. Palema nalinga une mmenye umwēne isakunswága une panongwa ya icyēne, une ndikulōnda ukumfulasya umwēne.

⁷⁶ Kangi iyi yo njila iyi icyene kiyīlile na Kyāla. Linga une . . . linga u lugáno lwa *phileo*, ulu lo lugáno lwābúndu, ulugano lwa bulilanisi, lubagile ukumpela unnyāmbala ukwipilika bo lūlo ukufwana nu nkasi gwāke; bulebule lēlo ukufwana nu lugano lwa *agapao*, ilisyu lya kiGiriki ukusanusya “u lugáno lwa Kyāla,” ngimba ikyo kikumbelaga une mbōmbe bulebule ukufwana na Yeso Kristi? Une, akabalilo kōsa une ngulonda ukubōmba icyene, icyēne yo ndumbula yangu ukubōmba icyēne! Kali . . . une nguyóba, akabalilo kōsa icyēne kili mu ndumbula yāngu ukubōmba icyēne, une ngubūka ukubōmba icyēne. Ubwandagilo butikunyitikisya une ukubōmba icyēne, iyēne yo panongwa yakuti une mmenye une ngufundigwága panongwa ya kubōmba icyēne. Loli u Bwanaloli bwa naloliloli bwa icyēne bo, bo akabalilo kāko ulugano lwa Kyāla lukwisa ku ndumbula mpaka ugwe *kulōnda* ukubomba Ikyene. Ubu bo Bwanalóli bwa icyēne. Apo po silipo isukulu sibili. Komma ubwandagilo pamo iyingi, pamo i kiKalvinisti, icyēne kyo syōsa sibili.

⁷⁷ Lilino uswe tukusyāgánia umwisyúgu, pópe, filipo ifipānga-fipāgúke fingi ifikīndáne. Kilipo i kipanga kya Katolika, ikipanga kya Nkanikano. Kilikyosa kya ifyēne kikuti abēne yo Njila yila, muketile, “Uswe tuli nayo i Njila yila, uswe twe Bwanalóli.” Balipo aba Methodisti, bikuyoba, “Uswe tuli nabo u Bwanaloli.” Aba Baptisti bikuyoba, “Uswe tuli nu Bwanaloli.”

⁷⁸ Ena, kwa une, akabalilo kōsa bikwīpilika injila yila, icyēne kikaya lūlo mma, panongwa yakuti Yeso āyobíle, “Une ne Bwanalóli.” Muketile?

⁷⁹ Polelo, mūmo ubulūmbilīli bwāngu bwāli nkilo, ukuti Umwēne yo buyo bula kūko Kyāla abikīle i Ngamu Yāke, ubuyo bwēne ntiga ukwipūtilámo. Ugwe ukaya Nkristi panongwa yakuti ugwe gwe gwa Nkanikano. Ugwe ukaya Nkristi panongwa yakuti ugwe gwe Nkatolika. Ugwe ukaya m’Nkristi panongwa yakuti ugwe uli gwa Methodisti, Baptisti, pamo mPentekosti. Ugwe gwe Nkristi panongwa yakuti ugwe gōsígwe mwa Yeso Kristi, ukwisila mwa Mbepo Mwikemo, komma mmīsi. “Lulipo u Lwítiko lumolwene; u Ntwa yumoywene; ulōsyo lumolwēne,” ulo lo lōsyo lwa Mbepo Mwikemo. Ulōsyo lwa mmīsi lukūkwambilīla ugwe mbulilanisi. Ulōsyo lwa Mbepo Mwikemo lukūkwambilīla ugwe mwa Kristi. Apo bulipo u Bwanalóli.

⁸⁰ Uswe nuswe tuli na minogono mabili aga *Ubwegi Nu Kusōka* uku. Lilino, pakuti, u Ntwa gwitu igwile ikyambutiti kya Fungilo Fihano-na-fibili isya Lisyu Lyāke kwa uswe, mu masiku agabumalikisyo ili. Lilino, bingi ba umwe, iki kibagile ukuya kiGiriki kwa umwe, lōli ikipanga kyāngu kikupilikisya. Ukwisila mu fiki? Kangi umwe mupilike isya mboniboni na iki kyābōnike pa buyo. Kangi ililālúsyo lyo lilālúsyo lwa i Bāngéli, uswe tukukōlelígwa apa ukwitika ukuti kukufimbilisígwa ukuyako ilyāmúlo ilitalusye, ku kyāmbutitu kyōsa ikifisígwe iki kyo kifisígwe ukufuma ku lwālo lwa kisu. Kangi isololi sya i Bāngéli kangi likuyoba ukuti mu lisiku ili isyambutitu isi sisakumanyigwāga. Busetuli 10, “Kangi ku bukubilo bwa gwāndúmi gwa kihano-na-kibili, u ntumigwa gwa Laodikiya, isyambutitu sya Kyāla sisakumanyigwāga.” Kangi iyi yo ngulilo ya bumalikisyo, iyi yo Laodikiya.

⁸¹ Kēta u luyigo lōsa ulu lubūkile ku finyinja kalongo-na-fihano pamo ukongelelāpo, kangi ni kipanga-kipāgúke nakimokyēne ukusōka ukufuma ku kyēne. Luteri āli nu luyigo, pala palinkubūka ikipanga-kipāgúke; Wesley, pala palinkubūka ikipanga-kipāgúke; Alexander Campbell, pala palinkubūka i kipanga-kipāgúke; bosa aba abangi abakulumba. . . John Smith na bosa bo bala, fipanga-fipāgúke, Moody, mōsa mula. Lōli apa palipo kimo. . . Akabalilo kingi u luyigo lukumalika fyēne kifuki ifinyinja fitatu. Lōli iki kyābūkāga ukukinda ifinyinja kalongo-na-fihano, kangi komma ikipanga-kipāgúke kimo kitupwike ukufuma ku kyēne, namanga aka ko kabalilo ka Mbeyu. Gukayapo kangi unkupili umma; ukufuma pāpo unkupili gumo gukindile, iyēne yo Mbeyu.

⁸² Kyāla itendekisye, linga Umwēne atikubōmba ikyēne lilino, Umwe isakukikōlélāga i Kipanga ku bupelelesye ukwisila mu Lisyu lya Kyāla, Yeso Kristi. Kētésya, pabagile ukuyāpo ilyāmúlo pabuyo bumo, kangi ukuya ukuti ikyakubutitu kya Fifūngilo Ihano-na-ibili ikya Kyāla, i Fifūngilo Fihano-na-fibili. . .

⁸³ Balinga bikupilikisya kila, fyusya ikiboko kyako. Unko uswe tuketege. Une ngwinogona bingi ba abēne kyo kilundilo kyitu ukufuma mukusyungutila, pilikisya. Linga mma, amabūku gikusōkāga kifuki lululu, pa kimanyisyo. Uswe tulinago amabūku, amabūku gamo pa Ikyēne lilino.

⁸⁴ Yeso, mu bubāle bwitu, ikutukōléla uswe ukugomokéla ku bwāndilo, ukuti ulyāge ilyāmúlo lyaMasimbo ilyanaloli.

⁸⁵ Lilino, akabalilo kāko Umwēne alyāgéne na iki, fyalipo ifindu fibili pa nkyeni. Abapūti balinkuyoba kwa Mwēne, “Ngimba unnyāmbāla abagile ukunsōsya unkasi gwāke, ukwēga uyungi, panongwa yiliyōsa?”

Kangi Yeso ātile, “Ikyene kikāli bo lūlo ku bwandilo.”

Polelo abène balinkuti, “Mōse ātwītikisye uswe u kalata gwa kusōsya, nukunkāga unkīkulu panongwa yililyōsa abène bālundāga.”

⁸⁶ Umwēne alinkuti, “Ikyyo, Mōse ābōmbīle ikyyo panongwa yakuti,” une ngukileka ikyyo kyikunge pakabalilo, “panongwa ya bukafu bwa ndumbula syīnu; lōli ukufuma, pamo ku bwāndīlo ikyēne kikāli lūlo mma.” Ililālúsyo!

⁸⁷ Ililālúsyo umwīsyúgu, bo lilya lutēngāno lwa kīsu, “Ngimba ulwēne lukwīsa mu ndyāli, ubumobwēne bwa fīsu, fibūngēne?” Une nguyoba kwa umwe, mma. Ikyēne akabalilo kōsa kitolīgwe, kangī kisakutolīgwaga kangī. Lōli pala pikusyālapo ilyāmúlo ilyabwanaloli ku lilālúsyo, “Ngimba pisakuyapo ulutēngāno pa kīsu?” Ena, akabalilo kāko ubutulwanongwa busōsigwémo pa kīsu, pala pisakuyapo u lutēngāno. Lōli mpaka akabalilo kāla, pala patisakuyapo u lutēngano nalumo; “ikikolo kisa kufyūkaga ukulwana ni kikolo, kangī ikitangalala ukulwana ni kitangalala.” Kyāla āpéle unkota ku butulwanongwa. Pilikisya kifuki lilino. Kyāla āpéle unkota ku ukumasya u butulwanongwa ukufuma nkīsu, lōli umūndu gwa kīsu atisakwitika unkota gwa Kyāla.

⁸⁸ Kyāla ātupéle uswe unkota kangī injila iyakwégéla abakasi bītu nukwītūgāsya na bēne, lōli umūndu atisakwītikisya unkota gwa Kyāla, atisakwitikisya i Lisyu Lyāke pa kyēne. Yeso ayobīle iki. Kangī iki kikukumbusya uswe isya—isya Masyu Gāke, bo tumenye ukuti Umwēne āyobīle, “Kumwanya na pasi fisakumalikaga, loli i Lyangu litisakumalikamo.”

⁸⁹ Ililālúsyo, ilyāmúlo ilyābwanaloli ukuti Yeso ikulōnda uswe ukugomokela ku, ko kugomokela ku bwāndīlo. Polelo, ikyyo kikuyaga mu Bwandilo, nongwa yakuti i lisyu *Bwāndīlo* lyo ntu gwa mbeyu ku lilālúsyo lililyōsa mwi Bāngéli. Kangī ugwe akabalilo kōsa kufimbilisigwa ukugomokela ku mbeyu ukukēta iki u luko lwa mbeyu lulimo mu ngunda, ukusyāgania iki ifyakubyala fyāke fikuyaga. Lilino, ngimba lo luko luki ulwa mbeyu ulu lubyāligwe? Bwāndīlo, ukuya ntu gwa mbeyu, uswe tubagīle ukugomokéla ku Bwāndīlo. Yeso ukututwāla uswe ku Lisímbo lila, “ku bwāndīlo.” Lilino, kumbukilaga, apo po kabalilo kāko akabalilo kalinnkwanda ukwānda. Bo pakāli pala, ikyēne āli Syēpwa. Lilino, ililālúsyo litu pala lyāli, kētésya, linga uswe tukugomokéla ku kubwāndīlo.

⁹⁰ Lilino komma ukutoligwa iki! Kangī iyo yo nongwa une ngulonda ukuyoba polepole, ukuti abāndu panja pa sāmbo, kangī ukuti i tepi yisakuyobaga ikyēne nubwelusi.

⁹¹ Lina Yeso āyobīle, “Gomokela ku bwāndīlo,” pālipo ikyakupasa itolo kimokyēne ikya kalikosa pa kīsu. Ālipo u Adam yumoywēne, Eva yumoywēne, abène balungisigwe na Kyāla mwēne ntiga. Ifālasi ingikulu yimo, inyāmbāla yimo; kasūku unkīkúlu yumo, inyāmbāla yumo. “Ku bwāndīlo,” mūmo

Umwēne ātubūlīle uswe ukugomokéla, kyālipo ikipasa itolo kimokyēne kya kalikōsa. Ngimba ikyo kyābwanalóli? Polelo, uswe tukusyāgania ukuti kilikyōsa “ku bwāndílo” kyēndága ndubātíko ulupelelesye kangi mbwitikisanie na Kyāla, nakimo panja pa bulagili.

⁹² Kilikyōsa ku mwānya kikāli kili ndubātíko; indondwa syōsa, amagalakise, ulubāmbó lwa mwīsúba, kilikyōsa kili nubupelelesye ndubātíko. Kimo mwa ifyēne kyepukepo, ikyēne kisakufufania ulubātíkáno lōsa.

⁹³ Lilino pilikisya. Ngimba umwe mukukēta? Ukufufānia kumokwēne kukónānga ulubatikano lōsa! Lilino, akabalilo kākó abāndu bēndaga mbukīndilisi na Kyāla, nu nnyāmbála yumoywēne kangi unkíkúlu yumoywēne, unkíkúlu uyu ālyōnangīle kangi ikyēne kilinkusōpa ulubatikano lwakisu lōsa panja pa bukindilisi na Kyāla. Polelo, ilisyu limolyēne lyongelelígwe ku i Būku ili, pamo i Lisyu limolyēne lyégígwe ukufuma ku Lyēne, kukusōpa u Nkristi panja pa kukīndilíla na Kyāla, kukusōpa i kipanga panja pa kukīndilíla na Kyāla, kukusōpa inyumba panja pa kukīndilíla na Kyāla. Umwitiki aligwesa abagīle ukusopígwa panja, ukwisila mu kusita kwitikisya i Lisyu lililyōsa ilya Kyāla.

⁹⁴ Polelo, umwēne āli nkíkúlu uyu ātēndíke ubwīpāgulígwe ubwa kāya akaganígwa. Ikyēne kikāli u Kerubi uyu ātamisye ikīsu. Ikyēne kikāli Adam uyu āsōpīle akāya pānja. Ikyēne kikāli kalikōsa akangi mma aka kāsopīle akāya pānja, kangi kyāsopīle ikindu kyōsa panja pa kukīndilíla, lōli unkíkúlu, Eva. Kangi ikyēne kili apa ubu “u bwāndilo,” ubu Yeso āyobelaga, bwātumulígwe. Yeso alinkuti, “Ku bwāndílo, Kyāla āpelīle ikinyāmbála kimokyēne, ikíkíkúlu kimokyēne, ika lūko lumólumo.” Kangi lilino akabalilo kākó unkíkúlu uyu. . . komma ifālási ingíkúlu, komma imbwa ingíkúlu; lōli u nkíkúlu, umwēne ātumwīle kōsa ukukīndilíla kwa bubōmbélo bwa Kyāla pa kīsu, nukusōpa kilikyōsa mbúfwe. U nkíkúlu, komma u nnyāmbála, umwēne unkíkúlu ātumwīle ulwītíkáno. Umwēne ātumwīle ulwītíkáno, panongwa yakuti (nongwa ya fiki?) umwēne ākanyīle ilikato ukukilania u mpaka gwa Lisyu lya Kyāla. Lilino, linga umwēne ātumwīle ulwītíkáno lwāke nu ndume gwāke, umwēne ābongotwīle ulwītíkano lwāke na Kyāla; polelo, panongwa yakuti umwēne ātumwīle ulwītíkáno na Kyāla, umwēne ābongotwīle ulwēne nu ndume gwāke.

⁹⁵ Kangi akabalilo kākó ugwe kubongotola ulufīngo lwāko nu lwītíkáno lwāko ni Lisyu lya Kyāla, ikyo kyo iki kitēndíke bīngi fiyo abakiyabo ba kipanga abasigwana, nongwa yakuti ikubugutila kya banyāmbála bālisīle palíkimo nukuyoba, “Ena, Ilyēne litikusanusya *ikyo*,” kangi ikyēne kikusōpa ikibugutila kyōsa panja pa kukīndilíla ni Lisyu. “Uswe tutikwitika Ikyo. Dokotala Jones āyobīle Ikyēne kikāli lūlo.” Lōli akabalilo kōsa Kyāla āyobīle Ikyēne kyāli lūlo, Umwēne alinkuti, “Unko ulisyu

lya mündu aligwesa liyége busyóbi, kangi i Lyāngu liyége Bwanalóli!” Pala ikyéne kikutumula ukukindilila.

⁹⁶ Lilino uswe tukukéta, pakuti ukukindilila kubongotwíke, polelo u ndisi gwa Būmi gwatumwíke, gópe u ndisi gwa kabalilo gwatumulígwe, ulwítikáno lwatumulígwe, kilikyósa kyabongotwíke! Ngimba fiki kyāténdíke ikyéne? U nkíkúlu. Yula yo uyu átumwíle ulwítikáno. Lilino, linga ugwe kulóna ukubala ikyo, umwe mubagíle ukubala ikyéne, Bwándilo 3.

⁹⁷ Lilino, ikyéne kyāli pala apa unnyāmbala āpelígwe ukulagila pa nkíkúlu, ukwisila mu Lisyu lya Kyāla. Umwēne unkíkúlu ālekile ukuya gwakufwāna-palikimo nu mwēne unyāmbāla. Umwēne āli gwakufwāna-palikimo mu kipelígwa, umwe mumenye; lōli, akabalilo kāko umwēne átumwíle i Lisyu lya Kyāla, Kyāla āténdíke unnyāmbāla ukuya ndagili pa mwēne unkíkúlu. Bwándilo 3:16, linga ugwe kulóna ukusimba ilyēne. Umwēne akāli kangi mma gwakufwana nu nnyāmbāla. Umwēne āli yo ntumuli gwa Lisyu lya Kyāla.

⁹⁸ Ngimba umwe muketile, “umwene,” umwene, ikipanga pāsi apa? Untumuli gwa Lisyu lya Kyāla, ikyo kyālinsōpíle umwēne unkíkúlu lōsa pānja pa kukindilila. Kangi ikyo kyo iki ikipanga kibōmbíle, kangi kisōpíle ubufwe bwamwambepo pa kīndu kyōsa. Lilino umwe mukupilikisyaga nongwa ya fiki une ngukang’anda pa fīndu ifi bo mūmo une ngubōmbéla. Ubwēne bo Bwanalóli! Isi syo fundo sya i Bāngéli.

⁹⁹ Kētésya, nongwa ya fiki umwēne ābōmbíle i kindu bo iki? Ngimba abagíle bulebule u nkíkúlu unganígwe, ummogi, umpelelesye. . . ?

¹⁰⁰ Une nakibwēnémo akabalilo kámo, une ngusūbíla ukwēne kwāli mu Greece, isya gwākwaíta uyu āsingwíle ikipícha kya Eva. Umwēne āli kīndu ikiboneke-kibibi ukukinda ugwe ukētílémo siku. Ikyo kikunāngisya iki ilinogono lyāmbíli libagíle ukukéta. Lōli, umwēne akāli mma; umwēne āli mmogi, ’nongwa yakuti umwēne āli nkíkúlu umpelelesye, nkíkúlu mōsa.

¹⁰¹ Kētésya, nongwa ya fiki umwēne ābōmbíle ikīndu bo iki, ukuya mu lubātíko ulwāpamwanya lūla? Umwēne āli itolo nu nnyāmbāla, gwakufwana-palikimo nu mwēne. Lōli uswe twēsa tumēnye lilino ukuti umwēne ātāgíle ubufwāne-palikimo nu nyāmbāla, akabalilo kāko umwēne atulilw’inongwa, kangi Kyāla alinkuti, “U nnyāmbāla isakuyaga ndagili ukufuma apa ukubūka.” Lilino, ilyo lyo Lisimbo. Linga ugwe kulóna, uswe tubagíle ukubala ilyēne.

¹⁰² Une ngubapa umwe a Masimbo, popāpo ponesya akabalilo panongwa ya kulungisania ukunywamu ukukilania i kīsu, ukuti umwe mubagíle ukubala ikyéne pamwībēne.

¹⁰³ Kētésya i nongwa umwēne ābōmbíle ikyo. Ngimba u Sētáno āfikile bulebule ku mwēne?

¹⁰⁴ Ngimba umwe mumenye Setano āli mfwana-palikimo na Kyala ilisiku limo? Naloli āli, mfyōsa kukulekapo ukuya mpeli; umwene āli kilikyōsa, imaga pa kiboko ikililo kya Kyāla, mMyanya, u Kerubi unkulumba undongosi.

¹⁰⁵ Kētésya inongwa iyi umwēne ābōmbīle iki, umwēne akāli mma mu kipeligwa kyāpabwāndilo. Umwēne akayamo mu kipeligwa kya Kyāla kyapabwāndilo; umwēne yo kitendekígwe-kyapalubafu. Polelo, “ku bwāndilo,” mūmo Yeso akiyobīle icyēne, umwēne akāli kindu icyakupeligwa kyāpabwāndilo kya Kyāla. Umwēne yo kitendikígwa-kyāpalubafu kya nnyāmbāla, akabalilo kāko Yeso ayobelāga ku “u bwāndilo.”

¹⁰⁶ Kumbukilaga, Adam āli fibili-fyōsa gwakinyāmbāla kangi gwakikikūlu, mu kipeligwa kyāpabwāndilo, yumoywene, lōli polelo umwēne āpāgulígwe nu lubambafu.

¹⁰⁷ Kētésya, lōli i kitendekígwa-palubafu, kangi, kētésya, kyo kyēne kimo pa fyōsa ifipeligwa fya Kyāla, ifya kinyamana kilikyosa kangi kalikosa akangi, umwēne yo kyēne iki kyabūmbígwe mu njila yila. Ikikikūlu kilikyōsa ikingi kyāli mu kipeligwa kyāpabwāndilo. Kilikyōsa ikingi ikikikūlu kyāli mu kipeligwa icyāpabwāndilo, lōli Eva akālimo mma mu kipeligwa kyāpabwāndilo. Muketile, kila kyābagīle ukutendekígwa injila yila. Uswē tukufikaga ku kyēne ukufuma pa kabalilo. Kētésya, mu kipeligwa iki kīkyo umwēne ālīmo, kisita kuya gwapabwandilo, lōli kitendekígwa-kyāpalubāfu. Kangi mu kipeligwa iki, apo po . . .

¹⁰⁸ Lilino une ndikulonda ukufulasya ubwipilike bwīnu, loli une ngulonda ukubabula umwe u Bwanaloli. Kangi umwe itolo itūgāsya kimyemye; umwe mukubōmba kanunu.

¹⁰⁹ Kikayapo iki kibūmbígwe ukuya kyābusyōbi fiyo, bo u nkikūlu uyu yo nsyōbi. Kukabagīla ukuyako nakimo ikingi; kikayako nakimo kitendekígwe ukuya injila yila.

¹¹⁰ Pópe, kikayako nakimo iki kibagīle ukuya kipepe ukusyōbígwa bo yu nkikūlu. Lilino, u kugwa kukusisimikisya ubuyobelo ubu ukuya bwabwanaloli, ukugwa ku bwāndilo.

¹¹¹ Umwēne akālimo mu kipeligwa icyāpakwānda ku bwāndilo. Umwēne āli mwa Adam, lōli komma mu bukikūlu mma, mwēne, ku bwāndilo. Umwēne āli kitendekígwa-kyāpalubafu kitendekígwe.

¹¹² Lilino, kikayako nakimo kibūmbígwe iki kibagīle ukusyōba, kangi ukuya kisyoóbígwa, nubupepe bo yu nkikūlu. Kikayako nakimo kibūmbígwe pamo kibagīle ukwinamapási bo u nkikūlu abagīle. Inogona lilino. Kikayako nakimo kibūmbígwe, mu kipeligwa kyōsa, iki kibagīle ukuyakyāpási bo unkikūlu abagīle. Umwēne abagīle ukuswanyulania indumbula ya nnyāmbāla ntupatu nubupepe ukukinda kalikōsa akangi aka kaliko nkīsu, yo nkasi gwāke. Unko akakasi akanunu akanini kala kafikepo ukubopa ukusyungutila nu nnyāmbāla uyungi yumo; nketa u

mwinitu yula itūgésye pala na bāna bāke, amāsósi gikusuluka ukufuma mmāso gāke. Umwēne abūmbígwe injila yila. Umwēne abūmbígwe ukubōmba iki. Yikayapo i ngulube, nayimo imbwa, pamo nakimo ikingi ikinyāmána, kibūmbígwe bo umwēne pamo kibagíle ukuyakyāpási bo umwēne abagile ukuyakyāpási. Lilino, ikyo kyo kyabwanalóli.

Nu bwinogonelo ku bākalúmbu bāngu, une itolo ngulōnda umwe ukukétesya.

113 Nakimo ikinyāmána kibagíle ukuya kilogwe. Umwe mukukóléla imbwa ukuya “gwamalaya,” imbwa ingíkúlu, umwe mukukóléla innyāmbála. . .ingulube ukuya “unkwakwa,” lóli ubwifyusi bwāke buli amamailosi elifu-elifu yumo ukukinda bingi ulutōnda lwa Hollywod. Umo mo mūmo umwēne abūmbígwe ukuyagwāpási. Umwēne akabagíla. . .Itolo inogona isya iki lilino. Kikayako nakimo nkīsu, kitendekígwe mu kipeligwa kya Kyāla, iki kibagíle ukuya kilogwe, ukuyakyāpási bo lūla.

114 Ugwe kuyoba, “Gulila pa panandi, ‘nnyambala!’” Uswe tukwisaga ku ikyo. Unkikulu abagíle ukuyoba “ena.”

115 Kétesya, kikayako nakimo kibūmbígwe ukuyakyāpási fiyo pási, pamo ukuya gwakinyanyasi, lóli u nkíkúlu. Imbwa yikabagíla ukubōmba ikyéne, ingulube yikabagíla ukubōmba ikyéne, injuni yikabagíla ukubōmba ikyéne. Nakimo ikinyāmána kyo kilogwe, napamo ikyéne kibagíle ukuya, kabuno ikyéne kikabūmbígwe ukuti ikye kibagíle ukuya. Ingulube ingíkúlu yikabagíla ukuya yabulogwe, imbwa ingíkúlu yikabagíla ukuya yabulogwe, injuni ingíkúlu yikabagíla ukuya yabulogwe. Unkikulu yo kindu kyene iki kibagile ukubomba ikylene.

116 Lilino umwe muketile kuko Setano abukile? Muketile? Lóli pópe umwēne alinafyo, umwēne yo mwēne ali na maka ukuyóba “ena” pamo “umma.” Muketile, kikwégéla kūko umwēne ikulōnda ukwikóla mwēne. Muketile? Lilino apa uswe tubagíle ukukéta pabwélu imbeyu ya liyoka, kūko iyēne yingilíle. Bulipo u buyo bumobwēne umwēne ābagile ukubukako. Linga ikyo kitikukomelela unsumali pási, umundu yumo mfwamaso. Muketile? Muketile, ikyéne kyāfimbilisígwe ukubuka ku ikyo.

117 Kétesya, inongwa iyi ifinyamana fikabagíle ukubomba ikyéne, ikinyamana ikikíkúlu, ifyēne fyāli mu kipeligwa ikyāpabwāndílo. Lóli u nkíkúlu akālimo mma mu kipeligwa kyāpabwāndílo kila. Lilino, uswe tukubūkága ukugomokela kukumba iki mōsa, polelo ukubatwāla umwe mulamula ukusuluka ku lisiku lya mwīsyúgu, mu Lwītíkáno.

118 Umwēne abūmbígwe, mwēne, kuli kinyanyasi kangi ukwitugāsya ukwabubwapufu. Imbwa yikabagíla, kangi nakimo ikingi ikikíkúlu kibagíle. Ikyēne kyo itolo u nkíkúlu uyu abagíle. Imbwa pamo ifinyamana ifingi, kamokene pa kyīnja, kangi ikyo kyo panongwa ya bāna bāke; komma ukwinogesya

kwakugonana, lōli panongwa ya bāna bāke. Iyaiyolo mama ngulube, iyaiyolo imbwa ingikúlu, kamokēne pa kyinja, akabalilo kamokēne, ikyo kyo panongwa ya bāna bāke. Lōli u nkikúlu abūmbígwe ku kabalilo kalikosa umwēne ikunyonywa. Une ndinafyo ifindu fimo fifyulígwe mósa apa lilino; umwe mubagíle ukwinogonela ifisyāle. Imbwa yikabagíla; unkikúlu abagíle. Une ngusúbíla ukuti u Mbepo Mwikemo ikusetula kwa ugwe ifisyāle fya iki une nsosisyépo apa.

¹¹⁹ Umwēne yo lwēne uluko, uluko lwa kikikúlu, ulu lutendekígwe ukuya kimogipo ukukinda ikinyāmbala. Lukayapo u luko ulungi pakati pa kalikōsa. Fyōsa ifipelígwa fya Kyāla fyo finyambala fimogi, twege bo mfinyamana, injuni, na fyosa bo ifyo, akabalilo kōsa ikinyāmbála kyo kimogi.

¹²⁰ Kēta imbabala inyāmbála inywamu, imbembe inywamu innunu, u luko ulukulumba; kangi akanini, akaywelufu akambabala-kakikulu. Keta umukolwe inywamu na mayoya gake gōsa amamogi; kangi akanini, akanguku akafubifu. Keta i njuni, u mukolwe ni nguku ingikúlu. Nongwa ya fiki? Nongwa ya fiki ikyēne kyāli bo ulu, mu fyōsa ifya fipelígwa fya Kyāla? Ikipelígwa kilikyosa, mu kinyambala kyo kimogi ukukinda. Pakati pa ng’osi, pakati pa—pa ngulube, pakati pa fālási, pakati pa kalikōsa akangi, ikyēne kyo akabalilo kōsa ikinyāmbala ikinywamu iki kyo kimogi, kangi mu njuni.

¹²¹ Lōli mu luko lwa bāndu, ikyēne yo nkikúlu uyu yo mmogi, komma u nnyāmbála; linga umwēne yo yuyo, kilipo ikindikimo kisóbi, yilipo i mbeyu ingilano pabuyo bumo. Kubwándílo ikyēne kyo njila yila. Nongwa ya fiki? Nongwa yafiki kyābōmbígwe ikyēne? Ukusyōbelámo. Untendekesi gwāke, Sētáno, akāli ikubómba pa mwēne, pópe, mu masiku gabumalikisyo aga.

¹²² Unko une niime apa ku kabalilo itolo. “Mmogi!” Ngimba umwe mwāménye, ku bubōngotole bwākwánda, nkisu-kyōsa, ubwa kisu, pamo ikisu kyāpási, kwāli panongwa ya bakikúlu abamogi? “Akabalilo kāko abānabalumiána ba Kyāla bābabwēne abānabalindwána ba bāndu bāli banunu, abēne bālyēgile ku bēne abakikúlu.” Ngimba uko kotalusya?

¹²³ Ngimba umwe mukētesísye ukubāla kwa bumogi bwa bakikúlu mu lisiku ili? Une nkibwēne ikipīcha kya Pearl O’Brien, uyu yo ābagíle ukuya mmogi ukukinda abakikúlu bōsa nkikolo, akabalilo kamo. Akayapo undindwána untubwa mu sukulu iyi lōli yūyo ikuntolaga-pabumogi umwēne, linga ikyēne kikwisa ku bumogi.

¹²⁴ Ukubāla kwa bumogi bwa bakikúlu kukunāngisya akabalilo ka busyōbi. Ko kabalilo kaki aka ikipanga kyāboníke mulimosa kimogipo ukukinda ikyēne kikubōmbela umwīsyúgu? Kilikyōsa kikutwala imiyumba imikulumba, uminywamu iminunu, kangi

amamiliyoni ga *iki* kang'i amamiliyoni ga *kila*. Ngimba umwe mutikukēta, “umwēne,” u busyōbi!

125 Lilino, kikayapo kibagīle ukuyakyāpāsi bo umwēne, kang'i umwēne atendekesigwe ukuti umwēne abagīle ukuya gwakusyōba. Kang'i Sētāno naloliloli ikubōmba pa mwēne umwīsyūgu, mmasiku ga bumalikisyo aga, panongwa yakuti umwēne yo ntendekesi gwāke. Une mbagīle ukusisimikisya ikyo lilino. Ukubūka kulakula kunyuma ku bwāndilo, ywāni ālyāndīle ukubōmba pa mwēne, Adam pamo Sētāno, Kyāla pamo Sētāno? Muketile, uyo yo ntendekesi gwāke. Ikyēne kyo mwēne ikilwīlo ikinywāmu ukusopa unnyāmbāla ku finyanyasi fyāke, ukuya nkīkūlu ummogi, umwēne abagīle ukunkwābīla unnyāmbāla mulimosa umwēne ikulōndéla. Nkundwe, ikyēne kikaya kilabu pāsi pala iki kikumwēga unnyāmbāla; ikyēne yo nkīkūlu ummogi ikwēnda ukusuluka ulukindi, ukwilēgēsya mwēne, afwēle mwāsinda. Ikyo kyo iki kikwēga... Uyo yo nsyōbi palapala pala. Kang'i umwēne yo ngōgi ni kyēne, naloliloli ngōgi. Umwe mubagīle ukundālūsya une isya Sētāno ukuya ntendekesi gwāke, lōli ikyo kyo Bwānalōli. Sētano yo ālntendekisye umwēne. Umwēne akāli ikubōmba ikyēne.

126 Unko une mbanāngisye umwe ikindukimo mu Lisimbo. Une ngufimbilisigwa ukubégéla umwe ku Lisimbo, kang'i umwe mwisakwagaga aminogono gīnu bo umwe mukukēta ikyēne umwīsyūgu.

127 Sētāno yo yūyo ikutwāla u luko lula ulwa bumogi. Linga uswe twisakukētēsya, umwēne āli yo mmogi gwakukīnda bōsa a Bāndūmi ku Mwanyā. Ngimba uko kutalusya? Kang'i umwēne ānyonywāga ukutendeka ku Mwanyā ukuya buyo ubumogi ukukinda i kitangalala kya Mikaeili. Ngimba uko kutalusya? Pōpe, ukunāngisya ukuti u Kaini āli mwanundumiana gwāke, umwēne āpāga ulwīputīlo ulumogi ukukīndapo, āmogesyāga ifigemo fyāke ni fipaso na maluba, na fyōsa bo ifyo. Ngimba uko ko kutalusya? Kimogi! Ubutulwanongwa bumogi, iki uswe tukukōléla bumogi umwīsyūgu. Kang'i ubutulwanongwa bukusyōba, ukwisila mbumogi. Ugwe ukabagilamo siku ukukēta unkīkūlu ikubūka ukusuluka mu lukindi nukuyoba iki kili mu ndumbula yāke. Muketile? Lōli une nālonđāga ukuyoba ifindu ifi ukuti umwe mwābagīle ukukēta nongwa ya fiki Sētāno yo ntendekesi gwāke. Uko ko katikati kutalusya, umwanundumiana gwāke mwēne āsisimikīsye ikyēne, Kaini. Lilino, umwēne yo mmogi ukuti umwēne abagīle ukusyōba.

128 Ikīsū kyo kimogi ukuti ikyēne kibagīle ukusyōba. Une ngusanusya *kosmos*, ulubātiko lwa kīsū. Ikyēne kyo kimogi ukuti ikyēne kibagīle ukusyōba, amabuyo amakulumba amanunu kang'i ubwinoge.

129 Kumbukilaga u nsololi, Amos, akabalilo kāko umwēne ālisīle pamwanyā pala nukukēta pāsi nkati nkāya, nukukikēta

ikyēne bo yo Hollywood ugwalilino, amaso gāke gaiyolo amanini galinkuya manini, pāsi pa nywili imbuha sila sikubebeluka pa kisyo kyāke. Kangi umwēne alinkwēnda ukusuluka pala ni Ndumi, nukupufulania Iyēne panja pa buyo bula. Umwēne alinkuti, “Yu Kyāla yulayula uyu umwe mukwiyobela mukumbōmbéla, isakubōnangāga umwe!” Uko ko kotalusya.

¹³⁰ Ubutulwanongwa, ubwēne bumogi. Abēne bikumbonesya u Yudasi ngati yumo ugwaiyolo ukinwēlwa un’gāle panja pa lukīndi pabuyo bumo, na kanwa kayētīle ni mbwēle mu kēne, na fyosa bo ifyo, ukuya Yudasi. Yudasi āli mmogi, gwamwaka, u nsyōbi. Ikyēne kikaya u miana yula ugwakunkētēsya ukusyungutīla ugwe, ikyēne kikaya yula (ugwaiyolo undimi) ikwisa mula afwēle ikipasa kya baovorolo, ukukētēsya ukusyungutīla unkasigo; ikyēne yo yula untenefu, umwēne lyo linyambuta.

¹³¹ Ubutulwanongwa bo bumogi ku māso ga kīsu lōli Kyāla atikutwālīgwapo mu luko lūla ulwa bumogi. Ngimba umwe mwāménye ikyo? Kyāla ikutwālīgwa na kayīlo, kayīlo kamogi.

¹³² Mu i Bāngéli, Yesaya 53, linga ugwe kulonda ukusimba i Lisimbo pāsi. Ikyēne kili ni ndatiko sya Lisimbo sisimbígwe pa lubafu apa panongwa ya kyēne. Yesaya 53, i Bāngéli lyāyobile isya Ntwa gwītu Yeso, ukuti, “Bukālipo nu bumogi ukuti uswe tunyonywe Umwēne. Kangi uswe twālifisīle ukuya ngati ikyēne kyāli fisyo fyītu ukufuma ku Mwēne.” Ngimba ikyo kitalusyu? Uswe tukāli nyonywīle Umwēne, panongwa yakuti Umwēne akāli mmogi mma. Umwe lumo āli mwinitu unnini, unniongale-fibega, umboneka-umbulufu, kangi Umwēne akāli nyonywīgwa ukuya ndongosi. Umwēne akābonekāga ukuya ndongosi. Ayobāga ni yapalipōsa injobelo-yandukindi, na fyōsa bo ifyo, bo mūmo abāndu bikubōmbéla, abandu ba bwilabwila, popāpo polelo Umwēne akabōnīke ngati Umwēne āli umfunda unkulumba, ummanyi, unnunu, unselekesye mōsa, na kilikyosa. Umwēne āli itolo Nnyāmbāla gwabwilabwila. “Bukālipo nabumo ubumogi bwa Umwēne, ukuti uswe tunyonywege Umwēne.” Umwēne ingilaga kangi āsōkāga ukufuma pa mūndu, mulamula mula, abēne balinkusita nukumanya Ywāni Umwēne āli. Umwēne akābonekāga ngati u kyāla yumo ikwēnda mula, iki uswe twābagīle ukwinogona kyāli kyāla. Lōli, yulayula, Umwēne āli!

¹³³ Ngimba mukētēsīsyē akabalilo kako u Ntwa Kyāla āyobile kwa—kwa Samuēli, “Buka kula ku nyumba ya Jesse nukumonelela yumo mwa bānabalūmiāna bāke, mwalafyāle, ukwēga u buyo bwa Sauli”?

¹³⁴ Lilino, abāndu basalile Sauli, akabalilo kāko Samuēli naloliloli ābabūlīle abēne komma ukubōmba ikyēne. Umwene alinkuti, “Kyala atikulōnda umwe ukuya nu mwalafyale; Umwene yo Mwalafyale gwīnu.” Kangi alinkuti, “Ngimba une

njobilémo siku kalikōsa kwa umwe, mu Ngamu ya Ntwa, loli kīkyo kyālisīle ukuboneka? Ngimba une mbasumilémo umwe ihela pamo *ikindikimo ikingi*, kubwitugasyilo bwāngu?”

135 Abene balinkuti, “Umma, ugwe siku ukasumámo kwa uswe ihela. Kangi kilikyosa iki ugwe gwāyobile, mu Ngamu ya Ntwa, ikyene kyābonekaga. Lōli uswe tukulōnda u mwalafyále, mulimōsa,” polelo abēne bāsālīle Sauli. Kēta iki ikīsu kyāsālīle! Kēta iki Israeli āsālīle! Israeli, abōnelelīgwa ba Kyāla, abēne bāsālīle unnyāmbála uyu āli untu ni fibega pamwanya pa nnyāmbála aligwesa nkīsu; umwinitu unkulumba, unywamu, unnunu, umboneke-mmogi, kangi umwēne akabalilo kōsa āli mbwele yimo mmafuta.

136 Lōli Kyāla alinkuti, “Une ngubūkága ukubasālīla umwe umwalafyále ugwa kusala Kwāngu.” Popāpo Umwēne alinkuti, “Samueli, Une ndikukubūlága ugwe umwēne yo ywāni, lōli ugwe būka kula pamwanya pala. Umwēne yo yumo gwa banabalumiana ba Jesse.”

137 Kangi Jesse, unkasi gwāke, na bosa ba abēne balinkukēta ukusyungutila, balinkuti, “Ena, umwanundumiana unkusi fiyo, umwēne yo nnyāmbála unkulumba, untali, ummogi, umwēne isakubonekága itolo nnunu mu ngiga ya mwalafyále. Umwēne yo nkomu. Umwēne yo mmanyi. Umwēne yo nnyāmbála nnunu. Une mmenye umwēne isakuyaga itolo kanunu. Umwēne ikuyoba ilisyu lyāke nubutalusi.”

138 Akabalilo kāko abēne bālīntwéle umwēne pānja, Samueli alinkwega ikipake kya mafuta nukubūka ukusegeléla umwēne. Umwene alinkuti, “Umma, u Ntwa ānkanīle umwēne.” Popāpo umwēne alinkubūka injila yōsa pāsi, ku banabalumiana bahano-na-yumo, kangi u Ntwa alinkubakāna aligwesa gwa bēne. Umwene alinkuti, “Akayapo nayumo ntiga unnine?”

139 “Oko,” umwene alinkuyoba, “ena, alipo uyungi, umwene ali ku nyuma panja kula ikutima i ng’osi. Umwēne itolo ikwitūgāsya kunyuma kula kangi ikukuba inyimbo, nukwimba ulwene, kangi ikuywega, nukukīndilīla. Lōli, umwēne yo nnini fyaiyolo fibega-finióngafu, miana umboneke-mbulufu, umwēne akabagīla ukutendeka u mwalafyále.”

140 Umwene alinkuti, “Buka ukammwēge umwene.” Kangi akabalilo kako Davidi ikwisa mbukētelo bwa nsololi, u nsololi alinkubopa na mafuta nu konelela agēne pa ntu gwāke, alinkuti, “Uyu yo nsaligwa na Kyāla.” Komma ukuya mmogi; lōli akayīlo. Kyāla ikukēta a kayīlo.

141 U mūndu ikukēta ku bumogi bwakipelīgwa. Ikyēne kyo kisyoḃi. Kangi iyo yo nongwa u nkīkūlu āpegīgwe ubumogi bula, kuli ubusyōbi, ukusyōba. U nkīkūlu ummogi, linga umwēne atikubōmbéla ubwēne mu njila indalusye, ubwēne bo kigune ku mwēne; ubu bwisakutuma umwēne nakalingapo ku gehena ukukinda kalikosa akangi une mmenyemo. Linga umwēne

itolo. . .Linga umwēne abagīle ukuya mmogi, naloli, akabalilo kōsa umwēne ikwitugāsya pāsi nu ndume gwāke nukubōmba iki kyo kitalusye, kangī ikyo—ikyo kyo kinunu kangī kinoge. Lōli linga umwēne abagīle ukwēga ikindu kilakila kangī, mwe, mūmo umwēne abagīle ukusyōba ni kyēne, kabuno ikyēne kyāpēgīgwe ku mwēne ukubōmba lūlo.

142 Kētēsya, lilino, lōli Kyāla ikutwālīgwa mu kayīlo. “Bukālimo nubumogi nabumo uswe tufimbilisigwege ukunyonywa Yeso,” lōli kakālimo siku a kayīlo bo Umwēne, pa kīsu.

143 Lilino uswe tukusyāgania, umwisyūgu, ukuti a—a kayīlo ka kipanga, Sētāno ni kibugutila kyāke, bikulōndēsya ifipanga ifinywamu, ifindu ifimogi. Ikyo kyo iki ikīsu kikukēta umwīsyūgu. “O, umwēne yo ntimi, akabalilo *kakuti-na-kakuti* akakulumba, *gwakuti-na-gwakuti*, gwabupūti fiyo kangī gwabunyakyāla, ikwēnda panja, imiselekesye iminywamu, ni findu bo ifyo.” Abēne bikukōlēla kila bumogi.

144 Lōli abīkēmo banaloli ba Kyāla bikulondesya a kayīlo ka Lisyu ilisisimikisigwe.

145 Ikyo kyo iki abīkēmo bābōmbīle mu lisiku lila, akabalilo kāko abēne bālimbwēne Yeso. Umwēne akāli nakimo ukunkēta, lōli abēne bālimbwēne Kyāla ali mwa Umwēne. Abēne balinkētīle Kyāla āli nu Mwēne.

146 Umo mo mūmo bala, Yoabu na bakino bala na Davidi, akīnītu akanini akaiyolo, lōli abēne bākētīle u—u nnyāmbāla āli mwa umwēne. Abēne bākētīle ukuti Kyāla āli mwa mwēne, kangī abēne bāmēnye umwēne isaga kukuya pa bulagili ilisiku limo. Abēne. . .Yumo āpyūtīle bala abakūndwe ba Goliati bahano abangi, pamwene. Yumo āgogīle abanyāmbāla ba mia batatu; akabalilo kāko abakīkūlu bamo bāpāga indima syakulil’ifindu, kangī abābwīte bāsōkilēpo, kangī umwēne alinkwēga ingwebo nukugoga abanyāmbāla ba mia batatu, aba Filisti. Kayīlo! Nongwa ya fiki? Abēne balibanilīle kulakula kwa Davidi. Abēne bāmenye ubupake bwāli pa mwēne, kangī abēne bāmēnye umwēne isaga ku bulagili.

147 Ikipīcha ikipelelesye kya Kipanga umwīsyūgu iki kisakwima ni Lisyu! Uswe tumēnye Ilyēne lisakutendekigwāga lisisimikisigwe. Uswe tumēnye Ilyēne likwisa mbulagili ilisiku limo. Palema nalinga Sauli. . .Kangī umwēne āli mbopabopa ukufuma ku fikolo ifingi, lōli abēne bāmēnye umwe ikwisaga mbulagili. Uswe tumēnye Umwēne ikwisaga mbulagili, yōpe, popāpo uswe tukwēga i Lisyu lila nukwima palapala pala, kali ikyēne kikwēgēla fiki. Linga uswe tukufimbilisīgwa ukutumula a Bafilisti, pamo ukunyela nkibwīna, mūmo yumo ābōmbīle, uswe tukubūka mulimosa, ’nongwa yakuti ikyēne kyo i . . . iyo yo njila Kyāla ātendekisye ikyēne ukuya. Uswe tukulōnda a kayīlo.

148 Umwe mubagīle ukundālūsya une, “Nongwa ya fiki Umwēne ālitikisye umwēne ukuya ntendekesigwe bu lūlo?”

Une ndikulōnda ukwēga akabalilo kingi fiyo, 'nongwa yakuti une ndinafyo fingi ukuyoba apa. "Nongwa ya fiki," ililālūsyo libagile ukufyuka lelo, "nongwa yafiki Kyāla ālitendike unkīkūlu uyu bo ulu? Ngimba nongwa ya fiki Umwēne ālitikīsyē umwēne ukuya bo lūla?" Ikyēne kyāli ku bwīkyēle ubununu Bwāke Mwēne. Naloli.

¹⁴⁹ Lilino linga umwe mukulōnda ukusanukila mwi Bāngēli līnu itolo i miniti, unko uswe tusanukīle ku Baroma 9, itolo i miniti, nukubanāngīsyā umwe ikindukimo, mūmo Kyāla ikubōmbēla ifindu ifi, linga umwe mukulōnda uku—uku bala ilyēne. Kangi uswe tubagile ukukēta iki Kyāla ikubōmba ku bwīkyēle ubununu Bwāke Mwēne. Baroma 9:14.

Polelo ngimba fiki uswe twisakuyobaga lelo?

Ngimba bulimo ubusitabugolofu pankyeni pa Kyāla? . . .

¹⁵⁰ Akabalilo kāko Umwēne āsalīle Esau, pamo āsalīle Yākōbo nukunkana Esau, bo aligwesa gwa balumiana babili aba ābagile ukuya nu bwābūke ukutēndēka ulusalo, pamwene, nayumo gwa bēne; bo abēne bakāli bakapāpīgwa, bakāli bali mūnda mwa māma, Kyāla alinkuti, "Une numbengīle Esau, kangi Une nunganile Yākōbo." Muketile? Nongwa ya fiki?

Kabuno umwēne alinkuyoba kwa Mōse, Une nisakuya ni kisa pa yūyo Une ngwisakuyaga ni kisa, kangi une ngwisakuyaga ni kibabīlisi pa yūyo Une ngwisakuyaga ni kibabīlisi.

Popāpo polelo ikyēne kyo kikaya . . . umwēne uyu ūganīle, pamo . . . umwēne uyu ikubopa, lōli ikyēne yo Kyāla uyu ikunāngīsyā i kisa.

Namanga i lisimbo likuyoba kwa Farao, Pōpe panongwa ya nongwa iyi yiyiyi Une nakufyusīsyē ugwe mmwanya, ukuti Une mbagile ukunāngīsyā a maka gāngu mwa ugwe, kangi nukuti i ngamu yāngu yibagile ukufumusīgwa ukukindilīla mōsa nkīsu.

Polelo . . . umwēne (Lilino kētēsya apa.) . . . -nkyeni . . . umwēne ikisa pa yūyo umwēne isakuyaga ni kisa, kangi yūyo umwēne isakūmīsyā.

Ugwe kwisa kuyoba . . . kwa une, Nongwa ya fiki lelo ngimba umwēne . . . ikwāga ubusōbi? Namanga ywāni abombīle ukulwana nu bwīgāne bwāke?

Umma lōli, O nnyāmbala, ugwe gwē ywāni ukuti ugwe kumana ukulwana na Kyāla? Ngimba ikindu iki kibūmbīgwe kikuyobaga kwa yu mwēne uyu ākibūmbīle ikyēne, Ngimba fiki ugwe undēndīke une iki?

Ngimba umbumbandeko akaya na maka pa mfu, ukufuma ku kimomo kilakila ukutēndēka indeko yimo ku luyīndīko, kangi iyingi ku busitaluyīndīko?

*Bule linga Kyāla, ikwīganāga ukunāngīsyā ubukalāle
bwāke, kangi ukupela a maka gāke gamanyīgwe,
ālikasīsyē...butengamoyo bumo i ndeko ya bukālale
yilungisīgwe ku bonangīke:*

*...ukuti umwēne abagīle ukupela bumanyikigwēge
ubukābi bwa lwīmiko lwāke pa ndeko ya kisa, iyi
umwēne ātendekesyīle ngānila ku lwīmiko,*

¹⁵¹ Lilino kānikanāga na Kila pakabalilo. Kyāla ābōmbīle
ikyēne! Umwēne ālifimbilīsyē ukutēndēka ikyēne mu njila iyi.
Ikyēne kyāfimbilīsigwāga ukuya pala. Lilino pilikīsyā. Lilino ku
maminiti mahano, une ngulōnda ukukōlēla ku bupilikīsyē bwīnu
ku kindukimo.

¹⁵² Ngimba Kyala yo ywāni? Kyala yo Bwīlanabwila unkulumba.
Pa bwandilo, ukugomokela kunyuma kula bo kukāli nukuyako
ubwandilo, Umwene akāli nukuya yo Kyala mma. Ngimba
mwāmenye ikyo? *Kyala* yo “kindu kya kwipūtīgwa,” kangi
pala pakālīpo nakimo ikyakummwīpūta Umwēne. Umwēne
itūgasyāga mwēne.

¹⁵³ Kangi mwa Umwēne mwāli ifyakubagīlīla. Ngimba
ikyākubagīlīla kyo fiki? Ilinogono. Lilino ugwe kwisakukyāga
ikindukimo iki kisakuya mu mpaka ni kimanyīsyo kya kilo
iki. Kētēsya, Umwēne āli fyakubagīlīla Fyāke ifi fyāli mwa
Umwēne. Lilino, ikyēne kyāli mwa Mwēne ukuya Tāta, ikyēne
kyāli mwa Mwēne ukuya Kyala, ikyene kyāli mwa Umwēne
ukuya Mwanundumiana, ikyene kyāli mwa Umwene ukuya
Mpoki, ikyene kyāli mwa Mwēne ukuya Mbumbulusyi. Kangi
fyōsa ifindu ifi apa fyo itolo fikunāngīsyā ifyakubagīlīla
Fyāke. Kikayapo nakimo ikisōkepo pa lubatikano. Umwe
mukwinogona ukuti Kyala akākētīle kubumalikīsyō ukufuma
ku bwandilo? Naloliloli, Umwene abombile. Kikayapo nakimo
panja pa lubātiko, ikyēne kyo itolo ukunāngīsyā ifyakubagīlīla
Fyāke.

¹⁵⁴ Lilino, Umwēne akābagīle ukuya *itolo* kangi ukumpela u
nyāmbāla ukugwa. Umwēne ālifimbilīsyē ukumbīka umwēne
pa lwālo ubufwāne, ubwa butuli bwa lwiho lwabwābūke,
ukutēndēka ulusalo lwāke mwēne, lōli amenye umwēne
ikugwāga.

¹⁵⁵ Lilino, Umwene akabagīla ukuya yo Mpoki pene papo kilipo
kimo kiyōngīle. Umwene akabagīla ukuya Mbumbulusyi mma
pene pāpo ikindukimo kikuya kibine. Ifindu ifi fyabagīle ukuya
injila yila. Kyāla ātēndīke abēne bo lūla ukuti ifyakubagīlīla
Fyāke ifikulumba fyābagīle ukubālulīgwa pabwelu. Linga
kikālīpo ikyo, Umwēne āngāli akayāmo Mpoki. Loli uswe
tumenye Umwene āli, pōpe bo kakālipo akabalilo, Umwene
ali yo Mpoki. Umwēne āli Mpoki, popāpo pabagīle ukuyapo
ikindukimo kiyōngīle. Ngimba ikyēne kikuyaga bulebule?

156 Linga Umwēne ikwēga nukutāga icyēne, itolo ukuti icyēne kaponesigwe, polelo icyēne kikaya bugolofu ku bulongi Bwāke. Umwēne akābagīle ukutuma u nnyāmbāla ku gehena, nukuya ngolofu. Umwēne yo gwakisa, mololo, gwabwanaloli, gwanaloli-ndumbula, kangī Umwēne yo Ndongi unkulumba. Muketile, Umwene āngāli ikubomba ukulwana nu Mwene.

157 Popāpo Umwēne alifimbilīsyē ukubīka u mūndu panja pala, kangī ukumpela umwēne pa butuli bwa lwiho lwabwābūke, ukuti umwēne ābagīle, amenye, ābagīle ukugwa; kangī u mūndu, nkifwani Kyāke Kyēne, umwēne ābagīle bulebule ukugwa? Lilino umwe mukukēta ilisiku lwa Lumuli? Popāpo, Umwēne ālifimbilīsyē ukutēndēka i kyombo-kyāpalubāfu, ikindukimo ukufuma ku kipeligwa kyāpabwāndīlo. Lilino umwe mukukēta icyēne. Muketile? Pala umwēne ikwīsa. Muketile? Polelo, ikyo kyo iki kyāgwīle. Umwēne apelile icyēne, amenye icyēne kikugwāga. Kangī icyēne kibīkīgwe mmaboko ga Sētāno, ukuya ndeko ya ngosyasoni. Ko kūgu kuno uluyīndīko lubīkīgwa umwīsyūgu? Umwe inogona pa ikyo. Kētēsya kifuki lilino.

158 Polelo kangī, nongwa ya fiki umwēne unkīkūlu ātēndekīgwe injila iyo kangī komma bo ifikīkūlu ifingi, nongwa ya fiki u nkīkūlu ātēndekīgwe lūla kangī komma ifikīkūlu ifingi? Nafimo ifya fikikulu ifingi fyatendekigwe bo ulu. Ifyēne fikaya, umwīsyūgu. Ifyene fikabagila. Komma ukuya kitendekigwe injila yila, umwene akabagila ukubomba icyēne. Nongwa ya fiki Umwēne akālimpelīle unkīkūlu uyu pala, unkīkūlu, itolo bo fikīkūlu ifingi, ukuti umwēne itolo ābagīle ukuya injila yila, ābagīle itolo ukuswīla abāna bāke? Polelo umwēne unkīkūlu ābagīle ukuya nagwe undume gwāke, nukuya mūmi; kangī akabalilo kāko akēne kafikile kabalilo panogwa ya mwāna gwāke, umwēne unkīkūlu āyaga nu mwāna gwāke. Nongwa ya fiki—nongwa ya fiki Umwene alintēndīke umwene ukuya bo iki?

159 Une ngabagila ukuyoba amasyu aga. Kangī umwe mukupilikisya iki une nguyobelapo, bule umwe? Linga umwe mubagile ukupilikisya, yoba, “ameni.” [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbī] Ena. Muketile? Balipo abalindwana abakeke apa, na balumiana abakeke, muketile. Lōli umwe mumenye, ikinyamana kikufimbilīsigwa ukufika ku kabalilo kamo aka kyīnja, polelo ugwakugonana nagwe gwāke, polelo ako ko kōsa. Lōli, u nkīkūlu, icyēne kyo kabalilo kalikōsa. Kangī nongwa ya fiki Umwēne ālintēndīke umwēne bo ulu?

160 Lilino kētēsya ulubatikano Lwāke ulukulumba lukwībālūla, bo uswe tukukīndīlīla ukukinda apa lilino, itolo ukuya kipelelesye mumo kipelelesye kibagīle ukuya. Une ngāmenye iki mpaka ilisiku limo.

161 Nongwa ya fiki Umwēne ālintēndīke umwēne bo lūla ku bwāndilo, ngati ifikīkūlu Fyāke ifingi? Panongwa yakuti icyēne āngāli kikuyaga kyākinyanyasi ku Mwēne. Umwēne yo Nyibuko

ya bupelelesye bōsa. Iyo yo nongwa Umwēne alinkummwitikisya Sētáno ukunkola umwēne, iki umwēne ābōmbīle mbuniongasye. Ikipeligwa bo iki āngāāli kikuya, āngāli kitikuya ku Mwēne, kubwandilo ukukutendekesyéla.

¹⁶² Imbombo Syāke syōsa isi Umwēne ātēndekísye, mbwandilo, sili mu kukindilila. Syōsa isya mbombo Syāke isyambwandilo syāli mbukindililo. Imbwa iyakikíkúlu, imbwa iyakinyāmbála; muketile, ing'ombe iyakikíkúlu, i ng'ombe iyakinyāmbála; kilikyosa mbukindililo. Kyōsa ikipeligwa kili mbukindililo. Imbeyu yikufwa, ukubuka mu mfu; itolo bo bufwe, ukusyiligwa, ubusyuke. Ingolya yikubūka pāsi ukufuma mu mpiki, kikugwīsyā ilyani lyāke, likugōmokéla ikyinja kya kilabo nu busyūke ubwa lyāni ilipya. Muketile iki une ngusanusya? Kilikyōsa, kyope ikipeligwa, kya Kyāla, kyo kyōsa kili mbukindililo, mu bumobwēne; kangī apa alipo yumo atēndekígwe panja pa bukindililo bwa Kyāla. Ikipeligwa kitendekígwe mulamula ukuti ikyēne kikabagīla ukutulwa inongwa. Inogona! Ikipeligwa kyāpabwandilo, kya Kyāla, kikābagīla ukutulwa inongwa.

¹⁶³ O, ngimba umwe mutikukibona ikyēne lilino, mbuketelo ubu apa, ubuniongafu bwa kipanga? Ikyapabwāndilo kyo Lisyu lya Kyāla! Bukayamo ubutulwanongwa mwa Kyāla. Mukibwene iki une ngusanusya? Apa kilipo ikipeligwa iki kyālisīle mu kuyapo ukwisila mbuniongafu. Kyāla isakuyaga ni Kipanga, lōli kēta ku kindu ikiniongasye iki abēne balinakyo panja apa.

¹⁶⁴ Kyāla ali ni kinyāmbála ni kikikúlu. Lōli, unkikúlu uyu, muketile, ifyakuboneka itolo ifya ikyēne fikunāngīsya iki kyāli mu linogono lya Kyāla. Uswe tubagīle ukwēga isala, pamo ibili, nukubongotola ikyo. Umwēne...Ātēndike ikipeligwa iki panongwa ya njila yila, Umwēne ātēndike ikipeligwa nukumbīka umwēne ukuti Sētáno ābagīle ukunkola umwēne, kangī umwēne ābōmbīle. Umwēne akāli ankōlīle umwēne. Umwēne kinunupo abopéle ku Kipingika, bo yu nnyāmbála, yōpe.

¹⁶⁵ Kētésya, ikipeligwa kyōsa kikwēnda mbukindililo. Linga Umwēne ālintēndike u nkikúlu mu kipeligwa kyapabwandilo kilakila, pakabagīle ukuyapo ubutulwanongwa, panongwa yakuti umwēne akābagīle ukubōmba ubwēne, umwe akābagīle ukubōmba ubwēne. Umwēne yo buniongafu bwa kipeligwa kyapabwāndilo.

¹⁶⁶ Momūmo bo ubutulwanongwa bōsa buniongafu bwa Bwanalōli bwakubwandilo! Ngimba ubusyōbi bo fiki? Bo Bwanalōli buniongasígwe. Ngimba ubulogwe fyo fiki? Ubwēne bo kabombo katalusye kaniongasígwe. Polelo pala kilipo ikipeligwa ikiniongasígwe, pala kilipo ikindu kyōsa kiniongasígwe. Kangī ikindu kyosa kikusimbigwa b-u-t-u-l-

w-a-n-o-n-g-w-a, kilambalele palapala pala. Iyo yo nongwa ililálúsyó lyo likulumba fiyo.

167 Kene akapatu, akambakasya, katéndekígwe ukufuma ku nnyámbála, ukunsyóba umwene nakyó; Kyála átendíke ikyēne, papapa apa asisimikísye ikyēne. Ikyo kyo iki umwēne átendekígwe.

168 Unkíkúlu undogwe kyo kindu ikyápási ukukinda iki kibagíle ukwinogonélígwa, nkísu. Nswaga iki, bakíkúlu bakeke. Umwēne yo nakimo lóli mbutagilo ubunyali bwabāndu, kubuywelule bwa kugonana. Ikyo kyo kyósa umwēne ali, unkíkúlu undogwe, yo mbutágilo bunyali bwabāndu, ububwapufu, kúko ifyakinyanyasi, ifinyali, ifikosyasoni, fyapási-pási ifinyanyasi fyó fikutagígwa ku mwēne. Ngimba nongwa ya fiki umwēne apeligwe bo ulu? Panongwa ya busyóbi. Ubutulwanongwa ubu bwálimo siku pa kísu bwalyándíle nu nkíkúlu.

169 Kangi umbala-nongwa itolo ukufuma ku Chicago, u—u nkíkúlu ásimbúle ikikalatasi iki, i sikali ya polisi, ukuti abēne bakongíle ukusiluka, mu United States, ntwaya utunywamu twa United States, ukuti, “Inongwa malongo-mahano-na-mana-na-lwele pa mia yumo silisyosa isi syábombigwémó siku mbubumbe bulibosa, mu United States, álipó pamo u nkíkúlu nkati mu yēne pamo kunyuma ku yēne.”

170 Lilino une nguyoba fyósa ifi, ukuti mfike ku kindu kimokyēne apa ku bumalíkisyó, ukuti umwe mukéta iki kyo kitamisye.

171 Umwēne áténdekígwe ukusyóba, mūmo umwēne ábōmbíle kwa Adam ku bwāndílo, ukumbula umwēne ukuti ikipaso kyáli kyakusangulusya, na fyosa bo ifyo, ukunsyóba umwēne nukummwegéla umwēne kubutali ni Lisyo. Iyo yo njila i kipanga kikubōmba umwísyúgu, ikindu kilakila.

Lóli polelo, ukufuma apo, umwēne alinkuya ndagili gwáke, ukulagila pamwanya pa mwēne.

172 Lilino ko kukindana kuki mu lisiku ili, mu lisiku ili ilya busyóbi. Mbuyo bwa umwēne nnyámbála ukuya ndagili gwáke, umwēne unkíkúlu isile ukuya yo kyála gwáke unnyámbala. Naloli, umwēne ikundagila umwēne. Lilino ugwe ubagíle lumo ukupilikisya kanunu iki une ndalile ngukomako. Ukwisila mu bumogi bwáke kangi nu bulagili bwa kugonana, ububumbigwa bwáke ubu bwápígwe ku mwēne na Sétáno, i kyōmbo-kyapalubafu iki Sétáno ábōmbíle, umwēne unkíkúlu atumígwe ukusyóba abanabalumiana ba Kyála. Kangi umwēne unkíkúlu abagíle ukukwábíla bingipo ba abēne ku gehena ukukinda ikibōmbélo kilikyósa ikingi Sétáno alinakyo. Uko ko katikati kutalusya.

173 Une nguyoba isya ugwabulogwe lilino, komma umwe bakalumbu. Uswe twisakubapa umwe ubuyo bwínu, ubuyo

ubutalusye, mu maminiti manini, mu Lisyu lya Kyāla apa. Ikyēne kyāli ndubatikano lwa Kyāla ukufuma ku kwānda—bwāndilo.

¹⁷⁴ Lilino ukubōmba iki umwīsyūgu, ngimba u kyāla gwa United State yo ywāni? Umwe mukukumbukila mu kipanga ifyinja ifi fikindilepo, une nālumbilīle pa ikyo? U kyāla gwa lisiku lya lilino ili, unnini undungwe itugésye pala nifyakwipakapaka, kangi ilidiresi likwābígwe ukufyūka pamwanya pa mafundo gāke, ni findu bo ifyo. Une ndinkuti, “Kēta kyāla gwīnu!” Kangi ikyo kyo kitalusye, umwēne yo ali pabufumusyō bulibōsa, afwēle mwasinda. Umwēne ali ndukindi, injia yilayila.

¹⁷⁵ Ikyene kyo kibōmbélo kya Sētáno, “ukufuma ku bwandilo,” Yeso āyobīle. Muketile? Uswe tukukēta ukuti sili būbo lilino, kangi “ukufuma kubwāndilo,” kangi iki Umwēne ikuyobelapo.

¹⁷⁶ Lilino, ababīpūta-fifwani bālisibīle ukunkōléla umwēne unkīkūlu u kyāla yumo, (ngimba umwe mwāmenye ikyo?) u kyāla-nkīkūlu. Naloli, bāmbōmbāga. Abēne bikuntendēka umwēne ukuya kyāla-nkīkūlu, namanga abēne bāli nububōmbélo bwa kugonana mu bwīputī bwābo. Abēne biyobelaga ikuti, “Umwēne āli yo mpeli. Mu mbapo yāku umwēne āpīmbāga imbeyu kangi āpelāga.” Ubu bo butungulu. Alipo yumoywene ntiga u Mpeli, uyo yo Kyāla. Loli kumbukilaga umwe Pauli apo? “Diana, gwa Efesi,” i kifwani kya lyalabwe, balinkuti, “u kyāla-nkīkūlu gwa ku Mwanya, asōpígwe pāsī.” Ngimba umwe mutikukēta mūmo ubwīpūti bwa bīputafifwani buli?

¹⁷⁷ Kangi uswe, kisita kumanya ikyēne, tukusanuka kulakula ukutalula ukugomokela ku bwīpūti bwa bapanja kangi, ku bakīkūlu, kilakila ikipelígwa ikypāsī fiyo pa kīsu, ubwīpūti-bwa-nkīkūlu! Umwēne isakunkwāba unnyāmbala mulimosa umwēne ikulonda. Kangi kisita kumanya, bōsa ubumogi bula pamwanya panja, u gehena yula ali nkati. Solomoni āyobīle, “Ifyāke, ifyāke ifipata kyo fipata ku gehena.”

¹⁷⁸ Lilino uswe tukukēta pabwelu apa iki Yeso āyobelaga mu Busetuli, untu gwa 2 kangi ilinandi lya 15, isya kimanyisyo kya kiNikolai, ikyākwīsa ikya kipanga kila kikwīkwāba kyēne kubutali ukufuna ku Lisyu.

¹⁷⁹ Kangi uswe tubagīle ukukēta apa, pabwelu, ifi ifyakyuwelula, ifisitakyāla, ifibatikano ifyakinyanyasi if uswe tulinafyō pa televizioni, ifya abebe bakugonana ba Hollywood. Uswe tubagīle ukukēta ikinyanyasi kya kāya aka, bo abanike aba, utulindwāna utunini utwaiyolo tukwēnda ukwisa-nu-kubuka ndukindi apa, ni myēnda iminini, imifinyu, bikwilegesya ukusyungutila, kangi ukwēne kutalele ukufwāna kukubatalalisya abēne ku bufwe. Abēne bakamanya ukuti yula yo mōhēsi ikubōmba kila. Abēne bakabígwe ni mbepo inyali, kangi bakamanya ikyēne! Ugwe utikuyibona imbwa yakikīkūlu

yikubomba ikyo, bule ugwe? Ugwe utikukibona kilikyosa ikingi ikyakikikúlu kikubomba ikyo, kangí nakimo ikyakinyambála ikinunupo kikwēnda ukubūka kifuki ku mwēne, kyópe.

¹⁸⁰ Muketile, lilino umwe mukukyēga ikyegelelo? Uswe twisakutwala ikindukimo itolo nkabalilo, u Ntwa ikwitikisyaga.

Lilino umwe mukukēta aba kiNikolai, umwe mukukēta ikimanyisyo kyābo.

¹⁸¹ Umwe mukubabona abebe abatubwa, abēne bikubakōléla abēne, aba bāngelebúno aba panja pa lukindi. Twalisibíle ukwifimbilisya ukubuka ku fibonesyo ifikosyasoni pa lubafu, ukukēta ugwa ngelebuno. Igula itolo amāso gāko, keta panja pa lukindi, kyo kyōsa ugwe ubagíle ukubōmba lilino. Ikindu kyōsa yo ngelebuno. Naloli. Ngimba abēne bikubōmbéla fiki ikyēne? Ukunyenemusya, ukugela, ikyo kyo kindu kyēne umwēne abagíle ukubōmbéla ikyēne. Umwēne ikubōmba ikyēne panongwa yakuti umwēne gwakinyanyasi. Umwēne ikubōmba ikyēne panongwa yakuti umwēne atēndekígwe mu njila yila. Umwēne atikusyāgánia ukuti umwēne kyo kyōmbo mmaboko ga Sētáno, kangí ikyo kyo iki umwēne ali.

¹⁸² Mópe mmasukulu gītu umwīsyúgu, abēne bikumanyisya ububōmbélo bwa kugonana. Ikísu kyítu ikibole ikya bwípúti-bwa-nkíkúlu! Une mmenye abēne batikulonda ukwitika ikyo. Ima kangí imba u luko lumo ulwa nyímbo, kangí fyosa bo ifyo, pisiku limo; kangí panja na bakíkúlu, ukubopa ukusyūngutíla, ikilo kyosa mula. Muketile? Umma ndaga. Akabalilo káko, mmaso ga Kyāla, i Lisyu, umwēne yo gwapāsi fiyo mu finyāmána fyosa ifi Kyāla ābikíle pa kīsu. Kētésya.

¹⁸³ Iyo yo nongwa Kyāla ikukanisya umwēne ukumanyisya i Lisyu Lyāke. Isyo syo syabwanaloli. Timoti Gwākwánda 2:9-15, “Une ndikwitikisya u nkíkúlu ukumanyisya, pamo ukuya nu bulagíli.” Muketile? Kangí mópe Bakorinti Bākwánda 14:34, “Unko abakíkúlu bīnu bayege kimyemye mfipanga, namanga ukwēne kutikwitikisígwa ku bēne ukuyoba, namanga abēne balagilígwe ukuya kimyemye; lukoyoba lópe u Lulagílo.” Lōli, umwīsyúgu, ngimba fyó fiki ifi ikipanga kikubōmba? Abēne bikumpela umwēne ntimi, ndumbililí, akabalilo káko i Bāngéli likukanisya ikyēne kōsa. Kangí i Bāngéli lyāyobíle, “mūmo lópe lukuyobela u Lulagílo,” ukupela ikyēne kyēndege mbukindililo, ikindu kyōsa.

¹⁸⁴ Itolo bo u Kang’osi āli, nkilo, ubuyo bwēne ubwabwípúti, pāsi pa Lilopa lyonesígwe ilya Kang’osi. Ubwēne bo bwēne u buyo umwīsyúgu, mwa Kristi. Injila yēne ugwe naloli kwísíla ko kwísa mwa Umwēne. Ubo bo bwēne u buyo ukwīputíla. Ikyēne akabalilo kōsa kyāli injila yila. Ubuyo bwēne ubwabwípúti bo pāsi pa Lilopa ilyonesígwe.

¹⁸⁵ Popāpo lilino uswe tukukēta ikibonekelo kyōsa ikya ikyēne kikubālulígwa kwa uswe. Pala umwēne ali. Iyo yo

nongwa Kyāla atisakummwītikísyā umwēne ukumanyisya, atisakummwītikisya umwēne ukubōmba kalikōsa nkipanga lōli ukwitugasya kimyemye ni kisyo ikikupilile.

¹⁸⁶ Lilino ngimba umwe mubagile ukukēta nongwa ya fiki une njobīle ifindu nukubōmba ifindu ifi une mbōmbīle, mmenye fyosa ifi mu ndumbula yangu, nkundwe, kalumbu? Une mmenye, bakalumbu, une ne. . .umwe muli nu buyo bwīnu (itolo mu kabalilo), kangī a kayīlo akanyafu aka Kyāla abagile ukubūmba mwa umwe. Lōli une ne itolo ngugela ukuyoba pa lubafu ulungi, ukunāngisya iki umwe mufumileko, “ku bwāndilo.” Yeso ātubūlīle uswe uku “būka ukugomokēla ku bwāndilo,” ukukyāga ikyēne. Ikyo kyo iki umwēne ikubōmba.

¹⁸⁷ Lilino une mfimbilisigwe ukutika ifundo syapamwanya pa findu fingi fya iki, kangī une ngusūbīla umwe mukupilikisya ikyēne. Kangī umwe bāndu mwe mwisakupilikāga i tepi iyi, une ngusūbīla umwe mukupilikisya. Itolo gomokela kunyuma. Ikyēne kyo kwēne ukunāngisya ukuti Yeso āyobīle, “Būka ukugomokēla, ukufuma ku bwāndilo, kangī syāgānia.” Fyosa ifindu, gomokela ku bwandilo. Ugwe ubagile ukuketa, umwisyugu.

¹⁸⁸ Fiki, abāndu, abēne bikuyōba une ne kibenga-bakikūlu. Ikyo kyo kutali ukufuma ku Bwānalōli. Une ndikubōmba. Abēne bikukōlēla, “U kibenga-bakikūlu.” Kumbukilāga abēne balinkōlīle Pauli kibenga-bakikūlu. U nkikūlu-ndumbulili, pakaya patali mma, alinkuti, “O, ugwe uli bo yu Pauli ugwaiyolo, fyosa ifi umwēne ifimbilisyaāga ukubōmba ko kutwata uswe twe bakikūlu.”

¹⁸⁹ U mwīkēmo gwa Kyāla, uyu ālitikisigwe ukusimba i Bāngēli, u Lwītikāno Ulūpya, kangī nukupīka a Masyu gāke? Umwēne āyobīle, “Linga u Gwāndūmi ukufuma ku Mwanya ikumanyisya kalikōsa akandu akangi ukukīnda Iki kikyo une njobīle, ndeke Umwēne ayēge ngunigwe,” nayu ndumbilili nkikūlu yumo.

¹⁹⁰ Abēne bātīle Eliya āli kibenga-bakikūlu. Umwēne akāli kibenga-bakikūlu, gwa bakikūlu abanaloliloli. Umwēne itolo akābaganīle bala aba Yezebeli.

¹⁹¹ Kangī linga isyo sili momumo, polelo sibagile ukuya Kyāla ikufimbilisigwa ukuya lulo, panongwa yakuti Umwene yo Lisyu ili likwisa ku basololi. Polelo ikylene kibagile ukuya Kyala, injila yilayila, popāpo, muketile, Umwene amenye ikipeligwa kypabwāndilo, “ukufuma ku bwandilo,” Umwene alinkuti, “ukufuma ku bwandilo.” Abene bāli basololi aba i Lisyu lisaga ngako.

¹⁹² Kangī Umwēne ātendīke umwēne kuli u nnyāmbāla, kango komma unnyāmbala kuli umwēne. Ngimba umwe mwāmēnye ikyo, ukuti, “Unkikūlu ātendekīgwe kuli u nnyāmbāla, kangī komma unnyāmbāla kuli u nkikūlu”? Balinga basimenye isyo? Ilibangeli likumanyisya ikyo. Syosa silikanunu. Umwēne

āpegigwe u buyo mu nnyāmbála, bo kukāli ukugwa, ubufwane pa kipeligwa kyōsa. Lōli “ukufuma” ku kugwa, lilino apa uswe tukutwāla ikimanyisyo. Lōli “ukufuma” ku kugwa, umwēne āli ndagili gwāke, umwēne ikufimbilisigwa ukuya kimyemye mu nongwa syōsa, lilino ukufuma pa bwandilo bwapakwanda bumalike.

¹⁹³ Yeso ātīle, “Ikyene kikāli lūlo ukufuma ku bwandilo.” Apo po pāpo akabalilo kālyāndīle, akabalilo kāko Kyāla ātendīke ikyēne ikyākwānda mu kipeligwa Kyāke ikyāpakwānda. Bōsa aba bikupilikisya, yoba, “ameni” kangi. [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Ku bwāndīlo Kyāla āpelife itolo ikinyāmbála kimo kangi ikikīkūlu kimo. Lōli polelo u nkīkūlu ātendekīgwe nkīndāne ukufuma ku finyāmāna, ifinyāmāna fyōsa ifingi, ku busyōbi. Lilino ketesya, “Ikyene kyaali lulo ku bwandilo.” Umwēne ātendekīgwe, linga umwēne ālitugésye mu kayīlo kapakwānda, umwēne āngāli akagwamo siku. Lōli umwēne ātwéle ukugwa kangi ukufufānia kūko kwātumwīle ubukindililo bōsa ubwa Kyāla, kangi kulinkusōpa ubufwe, ubusulumanie, na filifyōsa ifingi, pa kīsu. Umwēne ātendekīgwe lūlo.

¹⁹⁴ Lilino kētésya. Lilino, *ukufuma* ku bwāndīlo, *ukufuma* ku bwāndīlo, *ukufuma* pāpo akabalilo kālyāndīle; ukugomokéla nkati mula, ukwēne kwāli Syēpwa, kumalike. Kētésya, ukufuma ukuti ukugwa kula kwātendekīgwe na Eva, ukufuma pa kugwa, kwālipa ukufumbwa ukuyapo u lwitikano ulungi lutendekīgwe. Lilino iki kisakukutabaniāga umwe, lōli une nguyaga pakubapa umwe i Lisimbo ukusisimikisya ukuti iki kyo Bwānalōli. Lilino kētésya ukufuma ku kúgwa, Yeso alinkuti. . . Kyāla, ku bwāndīlo, ātendīke kimo ikya luko; lōli lilino, ukufuma ku kúgwa, lilino uswe tukubūka ukukinda po. U lwitikano lwāli ukufwana-palikimo; lōli lilino, ukufuma ku kúgwa, lulipo ulungi ulwītikāno lutendekīgwe. Lilino umwēne unkīkūlu akaya kangi ndagili nu mwēne unnyāmbála, aligwesa ikufimbilisigwa ukuya nu lwītikano ulupāguligwe.

¹⁹⁵ Lilino unko uswe tukéte linga ikyo kyo kotalusya. Unko uswe twēge Bwandilo 3, kangi ukusyāgānia linga iki kyo kitalusye, lilino bo uswe tukubūka nkyeni, ’nongwa yakuti uswe tukulonda ukuya basisimikisye isya findu ifi, ifyēne fikumanyisigwa panja kangi fikutwāligwa panja katikati fyābwanaloli. Popāpo ikyo lumo kibagile ukuya papapa apa uswe tuli na kabalilo kanandi, ’nongwa yakuti uswe tukaya kubutali fiyo na kubumalikisyo lilino, ukufika ku kayabo ka bwīgalilo bwa kimanyisyo, ukunāngīsya *fiki* kangi *kiliku* isya kusōsania, na fyosa bo ifyo. Lilino mwa Bwāndīlo untu gwa 3, kangi uswe tukwāndāga lilino nu gwa 3, kangi ilinandi lya 16. Unko uswe twande pa linandi lya 14.

Kangi u NTWA . . . alinkuyōba ku njoka, (lilino Umwēne ukubuka ku kuyiguna iyēne), Panongwa yakuti ugwe ubōmbile—ugwē ubōmbile iki, ugwe ugwnigwe

ukukinda i ng'ombe, . . . ukukinda ikinyāmana kilikyōsa ikya mu ngunda; kangi pa lwānda lwāko ugwe gwise kubūkāga, kangi ulufūmbi kwisa ugwe kulyāga amasiku gōsa ga būmi bwāko:

Kangi Une nisakubika ubulugu pakati pa ugwe nu nkikūlu, kangi pakati pa luyūngu lwāko kangi uluyūngu lwa nkikūlu; kangi ulwēne lwisakufulasya untu gwāko, kangi ugwe kwisa ku fulasya ikitende kyāke. (Ukufinga, “ukwisa ukwisila mwa nkikūlu,” u Mesiya, ukutabūla.)

Ku nkikūlu umwene alinkuyōba, . . .

¹⁹⁶ Lilino kēta, lilino apa lulipo ulwītikāno ni njoka. Napāpo, abēne bōsa bāli kanunu mōsa pabutasi, ku bwāndilo, pamo bo ubwandilo bukānda.

Ku nkikūlu umwēne alinkuyōba, Une nisakubasya fiyo ubusulumanio bwāko kangi nukumela ulwanda kwāko; kangi mbusulumanie ugwe gwise kutwālāga panja abāna; kangi ikinyonywo kyāko kisakuyāga ku nnyāmbāla gwāko, kangi umwēne isakulagilāga pamwanya pa ugwe, (Komma kangi mma ukuya bafwana-palikimo pamopene na panandi.)

¹⁹⁷ Lilino umwēne unkikūlu asyūmbutwīke, kangi umwēne unkikūlu yo ndagili.

Kangi kwa Adamu umwēne alinkuti, Panongwa yakuti ugwe upilikile i lisyu lwa nkasigo, kangi ugwe ulile ukufuma mu mpiki, ugu Une nakulagile ugwe, nguyoba, Ugwe utisakulya . . . ikyēne: gugunigwe uyege u mfu (komma Adam, lilino) gugunigwe uyege u mfu panongwa ya ugwe; mbusulumanie gwise ugwe kulya ifya ugwēne amasiku gōsa ga būmi bwāko;

Imifwa . . . kangi imitulwatulwa ugwēne gwisakutwāla panja kwa ugwe; kangi ugwe kwisa kulyāga ifimela fya mu ngūnda;

Kangi mu mafuku ga kisyo kyāko gwise ugwe kulya unkati, mpaka ugwe kugomokelāga ku mfu; namanga ukufuma ku gwēne—ukufuma ku gwēne ugwe gwālyēgigwēko: kabuno umfu ugwe guli, kangi ku lufumbi ugwe gwisakugomokelāga.

¹⁹⁸ I nyitikāno ibili. Lilino ikyo kikwīgāla “u bwāndilo,” isya iki Yeso āyobīle, “Ikyēne kikāli lūlo ku bwāndilo.” Uswe tuli nu lwītikano ulungi lilino. Kētēsya, ulwēne lo lwītikāno ulungi. Lilino lulipo u lwītikāno ulwa kyombo, kangi i kyombo-kyapalubafu. Kētēsya, ubugwe bwātwele indamyo, ubufwe, ku kipeligwa kilikyōsa ikya kipeligwa, ukupela ubukīndāne mu kipeligwa kyōsa. Lilino unko uswe tukētēsye iki Yeso āyobīle ukufwana na “ukufuma ku bwāndilo ukwēne kukāli lūlo mma.” Lilino ukwēne kukāya lūlo mma “ukufuma,” ukwēne kuli

lilino ukwēne kuli “bo kufumile” ku bwāndílo. Lilino lulipo u lwítikáno lwakipasa.

¹⁹⁹ Ulwákwánda lwáli itolo lwítikano, Adam na Eva báli bafwana-palikimo, unnyāmbála yumo kangi unkíkúlu yumo. Lilino u nkíkúlu átulil’inongwa, kangi (ngimba umwēne ikibōmba fiki?) ikyo kyāsopíle abēne bōsa ku bufwe, kangi Kyāla alinkwifimbilisya ukutēndéka u lwitikano pa ikyo, u lwítikáno ulungi. Apa ikylene kili papapa apa mu Bwandilo 3:16, Umwene átēndike u lwítikáno ulungi.

²⁰⁰ Lilino ikísu kikuyaga kyakongelapo, komma ukwisila mu kupeligwa kwapakwānda kwa Kyāla, ngati mu bwāndílo, komma ukwisila mu kupeligwa kwapakwānda, lōli ukwisila mu kunyonywa kwa kugonana. Lilino ikyo kikupākisya isya “ku bwāndilo,” bule ikyēne? Mu bwāndilo ālipo mwēne u nnyāmbála yumo kangi u nkíkúlu yumo, ikinyāmbála kimo kangi ikikíkúlu kimo; lōli akabalilo kāko umwēne unkíkúlu ākilénie ulukīndi lula nukutwāla ubutulwanongwa ubu, lilino i kísu kukuya kyakongeleligwa kangi, ukwisila mu kugonana, komma ukwisila mu kupeligwa; ukwisila mu kugonana. Kēta kūko u nkíkúlu ali lilino? Lilino, iyo yo njila iyi ikísu kikongeleligwa umwīsyúgu, ukwisila mbakíkúlu.

²⁰¹ Iyo yo nongwa Yeso ifimbilisyāga ukwisa ukwisila mu nkíkúlu, ukutwala ikyēne kāngi ku bwāndilo bwāke bwāpakwānda kangi, kisita kinyonywo kya kugonana. Umwēne apāpígwe mumfunde. Lōli, haleluya, apēne pisakwisaga a kabalilo kūko ikyēne kitisakuyaga kangi kugonana, lōli Kyāla isakukōlelāga abāna Bāke ukufuma ku lufumbi ulwa kísu, ukugomokela ngati mūmo abēne báli pakwānda, komma ukwisila mu nkíkúlu aligwesa; lōli ukwisila ku bubūmbe bwa mfu ni muli syammwanya, kangi amafuta, Umwēne isakupelāga kangi bo mūmo Umwēne ābōmbíle Adam ku kabalilo kakwānda. Yeso átēndike iki ukuya kibagíle, ukwisila mwa Kyāla itendekége Mwēne ukuya Nnyāmbala nukwisa nkísu ukuti Umwēne ābagíle ukufwa, ukwisila mu nkíkúlu uyu. Lilino ko kabalilo ka kugela, ukwisila mbutulwanongwa.

²⁰² Lilino umwe mukukēta lelo, “ukufuma” ku bwāndílo, ikyēne kyāli kindukimo ikingi kyātwāligwe. Lilino iki kisakubanyenyemusya umwe. Ngimba umwe mukatele? [Ikilundilo kikuyoba, “Umma.”—Nsimbi] Itolo itugásya kinunu itolo pabutalipo kanini.

²⁰³ Polelo akabalilo kāko u lwítikáno lwakipasa lwātendekígwe ukwisila mu nyāmbála nu nkíkúlu, ukwisila mu kugonana, u lwítikáno ulungi mōsa (komma u lwítikáno u lwāpakwānda, lōli u lwítikáno ulungi), lilino fyo fiki fitwāligwe? Imitala, mu fyōsa. Polelo, ukufuma ku bwāndilo, i mitala gyātwāligwe mōsa mwa mūndu kangi ni finyamana; ukufuma ku bwāndílo, ubugwe. Kyāla lilino, mwakibili, ikutendeka ikipelígwa ikipya

kangi, ukwisila mu kugonana. Kyāla āpelīle ikyākwānda kisita kugonana. Ngimba umwe mukwitika ikyo? Lilino ulwēne lo lwitikāno ulungi ni kipelígwa, Umwēne ikutendéka ikyēne mu lubatíko ulungi, ukwisila mu kugonana. U lwitikāno ulwakibili: ikinyāmbála kimo, ifikíkúlu fingi; imbabála inyāmbála yimo, ikibugutula kyōsa ikya mbabála-ngíkúlu. Ngimba uko kutalusya? Ingambako yimoyēne, u ntimo gōsa gwa ng’ombe, indāma; ingongobe yimo, ulubingilo lwīswīle ni nguku. Ngimba uko kutalusya? U Davidi yumo, ukufuma pa ndumbula Yāke Mwēne, na bakasi ba mia bahano; na bāna mia yumo bapāpígwe ku mwēne, mu kyīnja kimokyēne, ukufuma mbakíkúlu abakindāne, um-hum, u nnyāmbála ukufuma ndumbula ya Kyāla Yēne. U Solomoni yumo, na bakasi elifu yumo. Lōli kētésya lilino, ukwēne kukāli bo lūlo ku bwāndílo, lōli lilino ukwēne ko “ukufuma” ku bwāndilo. U nkíkúlu abōmbíle iki, polelo umwēne unkíkúlu itolo ikwisa ukuya iki umwēne ali lilino. Muketile?

²⁰⁴ Davidi, u mwalafyāle uyu imililāga Kristi! Koleléla ikyo mu linogono lyīnu. Davidi imililāga Kristi. Ngimba umwe mukwitika ikyo? Kristi ikwitūgāsya. . . ikuyaga pa kwītūgāsya pa kikota. Kangi u Davidi uyu, u nnyāmbala ukufuma ku ndumbula ya Kyāla Yēne, āli na bakasi bamia bahano. Muketile iki une ngusanusya? Davidi na bakasi ba mia bahano, Solomoni na bāke elifu. Kangi Solomoni yo mwanundumiana gwa Davidi, mu kipeligwa; iki kikwīmīlīla Yeso Kristi, u Mwanundumiana gwa Davidi, mwa mbepo. Lōli ubo bo būmi bwakipeligwa, bwākugōnána. Ubu bukuyaga bwamwambepo, bupelígwe, fiki, bupelígwe. Muketile? Mula momūmo ikyēne kyayīlīle ku bwāndílo, lōli komma lilino mu būmi ubu uswe tulimo būmi lilino.

²⁰⁵ Kētésya, komma ukutoligwa iki lilino, ega ikyēne kyōsa pāsī mu ndumbula syīnu. Lōli komma yumo gwa bakíkúlu bala ābagīle ukuya nunyāmbála yumo ukongelelāpo. Umwēne unnyāmbála yo kipelígwa ikyapakwānda, komma umwēne unkíkúlu. Komma yumo mwa bakíkúlu bala ābagīle ukuya nu nnyāmbála yumo ukōngelelāpo, lōli unnyāmbála yumoywene yula ābagīle ukuya na bakasi elifu. Uyo yo ISI SYO IKUTI U NTWA. Ilyo lyo i Bāngéli. Lilino une ngomokīle kunyuma, negīle akabalilo kāngu kangi mbanāngīsye umwe kunyuma kula kūko ikyēne kyālyāndīle, iki Yeso āyobīle. Lilino ngimba umwe mukukikēta ikyēne pabwelu? Abēne bābagīle ukuya nabo ba bingi. . .

²⁰⁶ “O,” ugwe kuyoba, “ikyo kyaali itolo kya Israeli.” Ngimba ikyene?

²⁰⁷ Akabalilo kāko Abraham ālyēgīle Sarah ku kisu kya ba Filisti kula, āliko umwalafyale ukusuluka kula ikukōlelígwa Abimeleki. Kangi Sara āli ni fyinja mia yumo mbukusi, palapala ku kyēne, lōli umwe āsanusígwe ukugomokéla ku

nkíkúlu unkeke kangi ātendekígwe ukuya mmogi. Ngimba umwe mumenye ikyo? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Fyosa filikanunu. Kangi Abimeleki āndondága umwēne ukuya nkasi. Umwe mukukumbuka i Ndumi yāngu pa kyēne? Abimeleki ālōndága ukwēga Sara ukuya nkāsi. Lumo umwēne āli ni nyumba ya bakasi, lōli umwēne akabagīle ukumwēga umwēne linga umwēne ālyégigwe kwa Abraham. Popāpo Abraham alinkuyóba kwa Sara, “Yoba ukuti ugwe gwe, ‘nkundwe gwāngu,’ panongwa yakuti umwēne isakūngóga une ukuti umwēne abagīle ukukwega ugwe.” Nongwa ya fiki umwēne akālinkagīle Abraham itolo panja pa kīsu, nukwēga unkasi gwāke nukukindilila? Komma kwēne ukuti u lulāgīlo lwāli ulwēne na bitiki, lōli ku bāndu bōsa nkipelígwa. Untulwanongwa pamo u mwikemo, ugwe uli ni nongwa, nnyāmbála, panongwa ya fyākubomba ifi. Pala ālipo u mwalafyále ugwapanja. Balinga bamenye akapango kala kabwanalóli? [“Ameni.”] Ilyene lyo i Bāngéli, Bwandilo, kifuki untu gwa 16, une ngwinogona.

208 Umwe kētésya, Abimeleki angāli amwēgīle umwēne ukuya nkasi. Umwēne ālitendekísye mwēne ukuya nagwe u ndindwana umpya ugwa kiHiburi. Kangi umwene alinkuti, “Uyu yo gwāngu . . .” Umwene alinkuti, “Uyo yo nkundwe gwangu.”

Umwene alinkuti, “Uyo yo kalumbu gwangu.”

209 Kangi Abimeleki alinkuti, “Une nisakumwēgága umwēne ukuya nkasi polelo.” Ngimba umwe mubagile ukwinogonela unnyambala ikubomba ikindu bo ikyo? Loli umwene ābombīle ikyene.

210 Kangi polelo ikilo kila, akabalilo kāko umwēne ābukīle ukugon’utulo, u Ntwa āboníke ku mwēne mu njosi, kangi alinkuti, “Abimeleki, ugwe ufwēne bo nnyambala umfwano.” Umwēne āpakisyága lúla, lúla ulusōko lwa lilopa lwa kiYuda mula, muketile. Umwēne alinkuti, “Ugwe ufwēne bo nnyāmbála umfwano. Ugwe uli nu nkasi gwa nnyāmbála uyungi uyu ugwe kwitendekésya ukwēga.”

211 Umwene alinkuti, “Gwe Ntwa, Ugwe umenye u bumobwene bwa ndumbula yangu.” Alinkuti, “Ngimba umwēne akāmbúla une ukuti yúla āli ‘nkundwe’ gwāke? Ngimba akāyobīle umwēne yu mwēne, ‘Yula yo kalumbu gwāngu?’”

212 Umwēne alinkuti, “Une mmēnye u bumobwene bwa ndumbula yāko, iyo yo nongwa Une ngābagīle ukukwītíkīsyā ugwe ukunyonangila Une.” Ngimba uko kutalusya? Alinkuti, “Kangomoléle unkasi gwake, panongwa yakuti unnyambala uyu yo nsololi Gwangu. Kangi pene pāpo ugwe kungomoléla umwēne u nkasi gwāke . . .Kangi unko umwēne akwiputīle ugwe, komma umpūti gwāko. Linga umwēne atikukwīpūtīla ugwe, ikīsu kyāko kyōsa kibūkīle.” Ameni. Pala po ipyāna lyākuswigīsyā. Kutalusya. “Ikīsu kyāko kyōsa kibūkīle. Uyo yo

nkasi gwa nnyāmbála yula, kangi umwēne yo nsololi Gwāngu.” Amen. Ikyo kyo ISI SYO IKUTI UNTWA. Ilyo lyo Lisimbo. Kotalusya.

²¹³ Lilino uswe tukusyāgānia, u bufwe bwatēndekígwe. U bufwe bo kyo kyākwānda kya butulwanongwa bwa nkíkúlu, ukwisila mwa nkíkúlu kangi komma unnyāmbála. Ukwisila mu njila ya bwitugasye bwāke bwa būmi, kangi ukwisila mwa umwēne, u bufwe bōsa bukwisa. Injila yāke iya kupa ubumi bo bufwe. Ngimba balinga bamenye ikyo? Yobu 14, linga umwe mukulonda ukusimba i Lisimbo.

²¹⁴ Une ndinalyo, llinga umwe mukulālúsya iki, une ndinago a Masimbo gasimbígwe pāsi kuli kiyabo kya kilikyosa kya iki.

²¹⁵ Linga ugwe kulonda ukubala Yobu 14 pala, Ilyene likuyoba, “U mūndu uyu apāpígwe nu nkíkúlu yo gwa masiku manandi, kangi išwīle ni ndamyo.” Ngimba uko ko kotalusya? “Umwēne ikutupuka bo liluba, umwēne ikutumuligwa pāsi, nukubola nukuyōnga,” na fyosa bo ifyo. Muketile? Unnyambala aligwesa uyu apapigwe mwa nkikulu, apapigwe mu bufwe akabalilo kako umwēne ikwisa.

²¹⁶ Lōli akabalilo kākō umwēne apāpígwe mu kipeligwa kya Kyāla, umwēne akabagila ukufwa; umwēne afumīle ku Mpiki ugúngi ugu gwāli mu ngunda gwa Edeni, Kristi. U Būmi bwa Syēpwa bukwisila mu Mpiki.

²¹⁷ “O,” ugwe kuyoba, “umwene āli mpiki?” Naloliloli. “Ena, abēne bāyobīle, ‘Ugwe utisakulyaga ukufuma mu mpiki ugu.’ Kyāla āyobīle, mu Bwāndilo kunyuma kula, ‘Ugwe utisakulyaga ukufuma mu mpiki ugu.’”

²¹⁸ Ena, unkikulu yo mpiki. Umwene yo mpiki gwa kipaso. Ugwe gwe kipaso kya māma gwāko. I kipaso kya kyakupāpīla yo ugwe. Uko ko kotalusya. Kangi polelo i kipaso kya Mpiki gwa Būmi, iki kyāli mu ngunda gwa Edeni, yo Kristi. Ukwīsila mu nkíkúlu bukwīsa u bufwe; ukwīsila mu Nnyāmbála, mu kipeligwa kyāpabwāndīlo, bukwīsa u Būmi. Ukupāpígwa mwa nkíkúlu bo bufwe; ukupāpígwa mwa Kristi bo Būmi. Mukwēga i fūndo? Uko ko kūko. Lilino umwe mukukēta kūko a bakyāla-bakíkúlu bābūkīle, bule umwe?

²¹⁹ Adam na Eva gwākwānda imililāga u Adam na Eva gwakibili, muketile, ukubālana. Lilino ububālāne bwa Adam na Eva bwāli ukwīsila mu kugonana, ukupyanikisya i kīsu, lōli ikyēne kikāli lūlo ukufuma ku bwāndīlo. Kyāla itolo ātēndīke u nnyāmbála kangi u nkíkúlu, mūmo Umwēne ābōmbīle ifipeligwa Fyāke ifingi, muketile, bāndagīlo, itolo bo i Kipanga.

²²⁰ Lilino unko uswe, mu kukēta kwa ifi ifisisimikisígwa i Fyanaloli fya Kyāla, londesya nukukindilīla panini, linga ugwe kulonda. [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Umma ndaga. Lilino iki kibagīle ukufulasya itolo panini mpaka uswe

tukufikaga pāsi pa pāsi pa icyēne, lōli une itolo nguyaga pakubanāngisyu umwe u Bwanalōli bwa icyēne.

221 Akayapo u gwāmbombo nayumo uyu abāgile ukwēga umfwilwe. Ngimba umwe mwāmēnye ikyo? Umwe mukulonda ukubala ikyo? Umma ndaga, umwe mukukyāga icyēne mu Bālevi, Bālevi 21:7 kangi Ezekieli 44:22, kangi Ilyēne lisakukunāngisyāga ugwe ukuti ubupūti bukāli bwa kwēga unkīkūlu uyu apalamāsīgwe nu mūndu. Iki kyo kyākwīmīlīla kya Nsīngīlīgwa u mfunde gwa Yeso Kristi, panongwa yakuti abēne bākolāga u Moto gwa Kyāla, abapūti bābōmbāga, abanabalumiana ba Aroni. Uswe tukaya nako akabalilo ukubala Ilyēne lyōsa, nukusōka panja pa lyapantu, uswe tuli nago amaminiti malongo mabili gasyēle. Kangi bala bo banabalumiana ba Aroni aba bākolāga u—u—u Moto gwa Kyāla, popāpo abēne bakābagīle ukwēga u nkīkūlu uyu āpalamasīgwe nu nnyāmbala uyungi. U Kyāla uyu atikusanuka āyobīle lūlo. Abēne bakābagīle ukwēga u nkīkūlu uyungi, kangi u nkīkūlu uyu āpalamasīgwe nu nnyāmbāla, ukunāngisyu mu bwēgelēlo apa, linga ugwe kulōnda ukukibona icyēne, ukuti i Kipanga kya Kyāla gwābūmi yo nkemisigwe, nsitakubwapulīgwa, i Lisyu lya Kyāla, kangi komma i kipanga-kipāgūke iki kikukasakasīgwa nu mūndu.

222 Kēta, unko uswe tubāle iki apa. Une ngulōnda ukutwāla iki kwa umwe. Matai 5, Yeso āyobīle apa ikya kindukimo ikyo kyo naloliloli kya pamwanya nubupala. Uswe tukulōnda ukukibona icyēne, Matai 5. Une nāsīmbīle pa lyāngu . . .

223 Une nāngw'alīle mōsa fimo mwa findu une nayaga pakuyoba itolo ku nnyāmbāla, polelo nāli na kabalilo kamo akanini ukuyoba icyēne itolo pankyēni pa bakulumbu bītu. Lōli une ngulōnda uku—ukubūka panja apa lilino bo tukāli . . .

224 Lilino, kalumbu, une ngulōnda ukubika ugwe pa buyo kūko i Lisyu lya Kyāla lyāfingīligwe ugwe, kangi ugwe kukētāga lelo ugwe itūgāsya mbuyo bula, nūgwe.

225 Matai 5:32. Une ngulōnda umwe ukukētésya apa, ukutūla iki ifundo yilayila iya “yumo” kangi “bingi.” Matai, malongo-matatu- . . . Une ngwinogona Matai 5:32, 31 ukwānda itolo nalyo.

Ukwene ku yobīgwe, Aligwesa ikusōsyāga u nkasi gwāke, unko umwēne ampépo umwēne u busimbe bwa kusōka:

226 Uyo yo Yeso ikuyoba, yu Mwēne ātīle, “ukufuma ku bwāndīlo.” Lilino kētésya.

Lōli Une nguyoba kwa umwe, Ukuti aligwesa isakusōsyāga unkasi gwāke, ukupāgūla . . . inongwa ya bulogwe, ikumpela umwēne ukusulwa ubulogwe; . . . (muketile) aligwesa ikusōsya unkasi gwāke, ukupāgūla . . . inongwa ya bulogwe, ikumpela umwēne ukulogwa ubulogwe: (Nongwa ya fiki? Umwēne

isakwegigwága kangi.) *kangi aligwesa ikummwēga umwēne uyu asōsígwe ālogilwe ubuloḡwe.*

227 Muketile, umwēne ali nagwe undume ugwābúmi, polélo akayapo u nnyāmbála abagíle ukummwēga umwēne. Ndikupāsyā iki umwēne unkíkúlu ikubōmba kangi yo ywani umwēne, umwēne ali nu nnyāmbála ugwābúmi, yikayapo i fundo ya mwēne na panandi. Lōli, ikyēne kikaya, kuli mwēne unnyāmbála. “Ikumpela umwēne unkíkúlu,” komma umwēne unnyāmbála. Mukupilikisya ikyēne? Ugwe kufimbilisígwa ukutēndéka i Lisyu ukubópa mu bukindililo. Muketile, nakimo kikuyoba umwēne unnyāmbála akābagíle, lōli umwēne unkíkúlu akabagíla. Muketile, “ikumpela umwēne unkíkúlu,” komma umwēne unnyāmbála. Uko ko katikati iki i Bāngéli likuyoba, “ikumpela umwēne unkíkúlu.” Ikyēne kikayobígwa ukulwana nu mwēne unnyāmbála ukwēga-kangi, lōli “umwēne unkíkúlu.” Nongwa ya fiki? Kristi mu bwegelelo.

228 Kētésya, ikyēne kiyobígwe ukuti umwēne akabagíla ukwēga-kangi, mwēne u mfūnde. Umwēne abagíle ukwēga-kangi. Umwēne abagíle ukwē-...umwēne abagíle ukwēga-kangi linga ikyēne yo mfūnde, lōli umwēne akabagíla ukwēga unkaſi gwa mundu yumo uyungi. Umma naloli. Kangi linga umwēne ikwēga u nkíkúlu unsōsígwe, umwēne ikwitūgāsya mbulogwe, une ndikupāsyā yo ywāni umwēne. I Bāngéli lyāyobíle, “Aligwesa ikwēga umwēne unkíkúlu uyu asōsígwe, ikwitūgāsya mbulogwe.” Mwakēta lelo umwe, komma u abasōsígwe.

229 Kēta ikyākubwāndílo kunyuma kula, “ukufuma ku bwāndílo,” liino? Ukwēga-kangi, lilino kētésya, umwēne unnyāmbála abagíle, loli umwēne unkíkúlu akabagíla. Bo yu Davidi, bo yu Solomoni, bo bu bukindílo bwa i Bāngéli lyōsa, lilino, ukufwāna nu Davidi na bāngi ba bala.

230 Lilino umwe kētésya mu Bakorinti Bākwānda 7:10, kētésya, Pauli ikulagila unkíkúlu uyu asōsígwe ku ndume gwāke, ukusyāla pamwēne pamo asayane, komma ukwegígwa kangi. Umwēne unkíkúlu ikufimbilisígwa ukusyāla mwēne ntiga, pamo ukuya gwakusayana ukugomokela ku ndume gwāke. Umwēne akabagíla ukwēgígwa-kangi. Umwēne unkíkúlu ikufimbilisígwa ukusyāla mwēne ntiga, lōli, kētésya, umwēne akāyobilémo ikyo ukufwāna nu nnyāmbála. Muketile, ugwe ukabagíla ukulitēndéka i Lisyu ukusyóba. “Ukufuma ku bwāndílo,” indagilo sya kugonana ukwisila mmitala. Lilino, i Lisyu lya Kyāla likwendelela lyabwanaloli ni kipelígwa kya Kyāla, likwēndeléla mula nu bukindililo.

231 Muketile mūmo yilipo i sukulu yimo yābūkíle ku busōkélo, kangi iyingi yābūkíle ku bwīngililo, pa ikyēne? Ugwe ubagíle ukugomokela ku Bwanaloli, ukusyāgānia iki ikyēne kili.

232 Ikyēne kyo akabalilo kōsa kyāli mu njila yila, ulo lo lwītikāno ulwabwila ulwa Kyāla ukufuma ku bwāndilo. *Ikyākwānda*, bo ubwāndilo bukāli, ukufuma ku bwāndilo kwaliko itolo yumoywene kangi yumoywene. *Ukufuma* pāpo ubutulwanongwa bwālīngile, polelo ālipo u nnyāmbāla yumoywene kangi ikilūdilo kya bakīkūlu; kibopesya ikyo nkipeligwa, ikinyāmāna kilikyōsa, kangi abāndu kangi umbili umpeligwa go kinyāmāna. Uswe twe bālibéle, uswe tuménye ikyo, twesa ba uswe, muketile, kangi ikyēne kyo kipeligwa kya Kyāla mu bukīndililo.

233 Lōli lilino pakuti i Fifungilo fyīgwiķe, u Mbepo gwa Bwanalōli ikutulongosya uswe ku Lisyu. Ikyo kikulingania nongwa ya fiki isobo syōsa isi syayāngako ukukinda mu ngulilo, panongwa yakuti i Fūngilo sikālīgwiķe, Iki kikāsetulīgwe mma. Ikyēne kyo kyābwānalōli.

234 Kētésya, ugwe, ugwe ukabagila ukutēndēka imisyūngūlu ukutōlīgwa. Mūmo une nālumbilīle kwa umwe nkilo ukufwana nu nsyūngūlu ukukilania ikipālo, ikyēne kikufimbilisīgwa ukusōka panja katalusye. Pabagīle ukuyapo bulebule unsyūngūlu gwa sofū gukwīsa ukukilania ikipālo, kangi akanīni akanandi, akamūndu akasekele kakwīsa panja ukuya sofū, pamo i sofū ukubuka ku kanini, akamūndu akasekele?

235 Lilino linga umwe mwisakukētésya ikyēne mu bwegelela ubupelelesye.

236 Lilino, alipo u nkīkūlu ugwabwānalōli, u nkīkūlu ugwabwānalōli, u mfūnde, uyu ikwēgīgwa ku ndume gwāke, nu kwītūgāsya, kangi umwēne yo kindu ikisayīgwa ku nnyāmbāla. Linga Kyāla ābagīle ukuti āmpéle u mwanundumiana Gwāke akandu kalikosa akanunupo ukukinda u nkasi, Umwēne āngali ampéle ikyo ku mwēne.

237 Lilino umwēne unkīkūlu atēndekīgwe ukuya kibōmbélo kya kugonana, kangi nakimo ikinyāmāna ikingi kitēndekīgwa bo lula. Nakimo ikipeligwa ikingi pa kīsu kitēndekīgwe bo lūla. Iyo yo nongwa umwe mukukēta i mitala, panongwa ya ikyo. Ikyo kyo iki kyātwele ikyēne nkati.

238 Lilino kēta, mu bulīnganie bwakubumalikisyo, kēta, aliko Yeso Kristi yumoywene ntiga (ngimba uko kutalusya?), u Nnyāmbāla yumoywene, Kyāla, Immanueli. Ngimba umwe mukwitika ikyo? Lōli abakiyabo ba Nkasi Gwāke bo bīngi, muketile, amaelifu ukubālānia na maelifu ga maelifu (ngimba uko kutalusya?), u Nkasi Gwāke, u Nsīngilīgwa, i Kipanga. Umwe mukupilikisya lilino?

239 Iyo yo nongwa Umwēne āyobīle kwa Adam, bo ukugonana kukātwalīgwēmo siku pamo ukuyobigwāmo, “Bālāga, ukupyānikisya i kīsu,” akabalilo kāko umwēne āli tāsī mbwāndilo, akabalilo kāko umwēne āli tāsī fyosa-fibili kinyāmbāla ni kikīkūlu nkati mwa mwēne. Pala, kikunāngīsya

ukuti u Nsīngilígwa abagíle ukwīsa ukufuma ku Lisyu, ukwisila mu kubāla kwamwambepo, imibālānio, muketile, ukupyamikisya i kīsu.

²⁴⁰ Lilino mu mbombo ya kugonana, muketile, i sukulu syafibīkile ifindu fibili ifyo fifuluganikene mōsa. Polelo ugwe ukabagila ukubomba ikyene, ugwe kufimbilisígwa ukukitwāla ikyēne ukugomokela ku Bwanaloli bwa ikyēne, “mbwandilo.”

²⁴¹ Kangi ku bumalikisyo ukwene kwisakuyako u Ntwa Yeso yumo ntiga, kangi u Nsīngilígwa Gwāke bīngi, yumo-ntiga. Mukupilikisya ikyēne? Ālipo u Davidi yumoywēne pa kikota kimokyēne, u mwalafyāle yumoywēne (ukufuma pa ndumbula ya Kyāla Yēne) na bakasi ba mia bahano. Yeso itugēsye pa Kikota Kyāke (Haleluya!) mu Fyinja’elifu, nu Nkasi; mūmo ukwēne kwāli ku bwāndílo, apelígwe ukufuma ku kīsu, ni kiboko kya Kyāla Gwamakagosa, mbusyūke, ugwa benekaya bīngi. Mwakēta lelo umwe.

²⁴² Abakīkúlu, iyūlága ukuya ikyo, isaga mwa Kristi, polelo umwe mutisakuya mu bufuluganio bwakinyanyasi panja pala. Lōli akabalilo kōsa ugwe gwe itolo gwakiyabo gwa kipanga kugēla ukwitūgásya nubwifyūsi kangi kanunu, gwīmwēne, ugwe utisakufwanisya ikyēne. Nayumo u mūndu abagíle ukutendēka ikyēne panja pa Kristi. Bo mūmo Pauli ākindilīle ukuyoba, “Lōli mula, mwa Kristi, mukayamo pamo unnyāmbāla pamo unkīkúlu.” Abēne bōsa bali yumoywene.

²⁴³ Lōli ukutendēka *Ubwégi nu Kusōka* ubu ukugolosisgwa mōsa, ukuti umwe mwabagíle ukumanya iki kyāli kitalusye kangi iki kyāli kisóbi, lilino Umwēne pabwelu ikonāngisya apa mu fyakwīmīlīla ifi. Alipo u Kristi yumoywēne, kangi abakiyabo bīngi ba Nkasi yula. Kētésya, Umwēne abagile ukutusōsya uswe panongwa ya bulogwe bwamwambepo kangi ikimanyisyo ikyabusyōbi, akabalilo kalikōsa Umwēne ikulōnda; lōli ugwe kuyaga nkifu bulebule ukugela ukunsōsya Umwēne, nukufwanikisya ikyēne? U nnyāmbāla abagíle ukunsōsya u nkasi gwāke nu kwēga uyungi yumo; lōli komma unkīkúlu ukunsōsya unnyāmbala nu kwēga uyungi yumo. Kēta imisyūngúlu ni fyakwīmīlīla fyōsa pala nubupelelesye fikufwānia? Kēta i kipelígwa ikyāpakwānda; komma i kyombo-kyapalubafu nakumo. Komma i kipanga; u Nsīngilígwa ukwisila mu Lisyu. Komma u nkīkúlu; u nnyāmbāla, akabalilo kalikōsa. Iyo yo nongwa ikyēne kitikuyobāmo siku kalikōsa ukulwana nu nnyāmbāla ukubōmba ikyēne; ikyēne kyo akabalilo kōsa nkīkúlu. Ikyo kyo katikati.

²⁴⁴ Lōli umwēne unkīkúlu abagíle ukuya Nsīngilígwa gwa Kristi, ukwisila mu kuya...Kangi kumbukilága, umwēne unkīkúlu ukuya kiyabo kya nnyāmbāla, i Bāngéli lyāyobile umwēne unkīkúlu abagíle pa-...“Lōli une ndikwitikisya u nkīkúlu ukumanyisya, pamo ukupoka ubulagili bulibosa,

lōli ukuya nkimyemye. Namanga Adam ābumbígwe tāsī, kangi polelo Eva. Kangi Adam akasyōbígwe, lōli i kyombo-kyāpalubáfu kyāsyōbígwe. Palema ifi umwēne unkīkúlu isakupokigwága *linga* umwēne ikukīndilíla mu bwikemo nukwiyufya, kangi mu kupāpa bāna, na fyōsa bo ifi,” panongwa yakuti umwēne unkīkúlu ikuya kiyabo kya nnyāmbála uyu. Ikyo kyo iki kikutwāla. . .

²⁴⁵ Nongwa ya fiki akābōmbīle Abraham. . . Nongwa ya fiki Kyāla akālingōgīle Sarah itūgésye palapala pala, ikukāna, nukusyōba palapala nkisyo kya Kyāla? Itūgésye pala ngati Mūndu gwambili, ikulya inyāma, ikulya u nkati, ikunwa ulupyu, kangi Umwene alinkuti, “Fiki u Sarah asekile kunyuma kula mu nyuma,” kunyuma kwa Mwene, nkihema mula, Umwene akālimbwenémo siku umwēne, “ikuyōba iki, ‘Ifindu ifi fikuyaga bulebule?’”

²⁴⁶ Umwēne alinkuti, “Une ngayobapo siku ikyēne!” O, oo, mwe! Ukumbula Kyāla ukuti Umwēne yo nsyōbi, pa kisyo Kyāke? Lōli Umwēne akābagīle ukwēga umwēne. Nongwa ya fiki? Umwēne yo kiyabo kya Abraham. Amenī. Umwēne akabagīle ukumfulasya umwēne kisita kumfulasya Abraham.

²⁴⁷ Lilino umwe bakīkúlu mukukēta kūko umwe mulipo. Kangi i Bāngéli lyāyobīle, “Umwe bakīkúlu muyege bo yu Sara āli, uyu ifwīkága mwēne mmwēnda gwantengo mma, ālitūgésye gwanaloli-ndumbula kangi gwanaloli ku ndume gwake mwēne, ukungana umwēne fiyo mpaka umwēne. . . umwēne ānkōlelága umwēne ‘ntwa’ gwāke,” ndagili, ubwenenakyo.

²⁴⁸ Kangi umwe, bamo ba bakīkulu, mukufwāla imyēnda iminyali ifi nukusōka panja ukwisōpa mwībēne pankyeni pa nnyāmbála. Yeso aatile, “Aligwesa uyu ikuketa ku nkikulu ukunonyonywa umwene atalile abombile ubulogwe nu mwene mu ndumbula yake.” Polelo yo ywāni uyu atobesígwe, u nnyāmbála pamo ugwe? Umwēne yo kinyāmbála, atēndekígwe ukuti umwēne abagīle ukwēga ububōmbélu ubu, muketile; kangi ugwe gwe kikīkúlu, uyu abagīle ukukāna.

²⁴⁹ Kangi nongwa ya fiki ugwe kwībīka gwīmwe ne panja bo ulu? Ikyēne kikaya panongwa ya kwīkyéla, ugwe umenye ikyēne kikabagīla, akabalilo káko ugwe utalalisigwe mwāsinda ku bufwe ufwēle utwa kabundu. Muketile, ikyēne kikabagila panongwa ya bwīkyéle. Polelo ngimba ikyēne kyo fiki? Ikyēne kyo panongwa ya fyakinyanyasi! Ugwe utisakwitikisya ikyēne, lōli ikyene kyo i Bāngéli likuyoba lūlo. Ubwēne bo Bwānalóli. Ikyēne yo umbepo gwakinyanyasi uyu ali mwa ugwe. Ugwe utikulonda ukuya gwakinyanyasi; lōli ugwe utikusyāgānia, mwambepo ugwe gwe gwakinyanyasi, panongwa yakuti ugwe kwitwala gwimwene gwakinyanyasi.

²⁵⁰ Lilino, u nnyāmbála, agaiyolo gāke, agafītáno, amafundo amatononde, kangi linga umwēne unnyāmbála afwēle panini

fiyo imyēnda giligyōsa napanandi, kikabagīla ukupela ukukīndāna kulikosa, u mbili gwāke gutikubīka mu ngelo. Nongwa yafiki? Umwēne āli mu kipelīgwa ikyāpakwānda, akayīlo; abagīle ukuya, muketīle. Lōli, ugwe gwe kyōmbo-kyāpalubafu, ukugeligwa nakyo.

²⁵¹ Kyāla yaga ni kisa! O, mwe, ikīsu kyābutulwanongwa iki! Une nisa kusangalukāga akabalilo kāko ikyēne kimalike.

²⁵² Ketesya, Umwene abagīle ukunsōsya unkasi Gwāke akabalilo kalikosa aka Umwene ikulonda, loli umwene akabagila ukunsōsya Umwene; Umwēne abagīle ukundendeka une, Umwēne abagīle ukunsōpa une mu mfu akabalilo kalikōsa Umwēne ikwēga ifundo ukubōmba, lōli, o, nkundwe, une kinunu ndingagelangāmo siku ukunsōpa Umwēne pala, une mmalīke.

²⁵³ Solomoni ābagīle ukwēga unkīkūlu aligwesa uyu akālyēgigwe, umwēne ābagīle ukwēga u nkīkūlu aligwesa uyu umwēne ālondāga. U mpūti ābagīle ukwēga mwēne u nkīkūlu uyu āli mfunde. Solomoni. . .

²⁵⁴ Bo yu Davidi, umwēne ālyēgīle (ngimba ingamu yāke āli ywāni?) Abigelo. Uyu, ālīpo u nnyāmbāla uyu ākōleligwāga “ntoyofu,” umwēne āli nu nkāsi unnunu, kangī umwēne āfwīle. Kangī Abigelo ālyēgigwe kwa Davidi; umwēne āli mwālafyāle, komma mpūti, muketīle, popāpo umwēne—umwēne ālyēgīle.

²⁵⁵ Lōli u mpūti akābagīle ukubōmba ikyo, panongwa yakuti umwēne āpalamasīsyē pamo ālyēgīle u nkīkūlu ukuya nkasi gwāke uyu ātalīle āli nkasi gwa nnyāmbāla uyungi. Ikyo kyo kikubonesya ubufūnde bwa Kipanga kya Ntwa Yeso Kristi, u Nsīngilīgwa abagilīle ukuya nsitakubwapulīgwa, u Lisyu, komma i Lisyu limolyēne ukuyonga napamo. Naloliloli. Ngimba umwe mubagīle ukwinogonela u nsīngilīgwa untalusyē, ilibēle limo lisōkilēpo, kangī, kimo ikingi, ikindukimo ikingi kisobi, umwe mumenye? Uyo atikuyaga Nsīngilīgwa gwa Kristi. Umwēne yo mpelelesyē. Umwēne yo kilikyosa Lisyu, komma i Lisyu limo ukutoligwa napamo. Umma.

²⁵⁶ Ketesya, Umwene unnyāmbāla abagīle ukunsōsya umwene, loli umwene unkīkūlu akabagila ukunsōsya Umwene. Umwene abōmbīle ikyēne, akisisimikisyē ikyēne, mmasiku akabalilo aka Luteri, Wesley, na kya Pentekosti, akabalilo kāko abēne bākānīle ukuya kiyābo kyākukīndilīla ikya Umwēne ukwisila mu kuya nu kugonana mwambepo ukuya gwakifuba ni kiyābo kyākukīndilīla kya Lisyu. Umwe mukupilikisya? Umwēne unkīkūlu ākanīle. I kipanga kya kiLuteri kyākānīle ukuti Kristi ayege ni kinyonywo ikingipo nu mwēne; Luteri ākānīlo ikyēne. Kangī unko une njobe iki, mubukāga ukungōlēla une ikindukimo mulimosa; momūmo kiyīlīle ikyēne umwīsyūgu na aligwesa gwa bēne, abēne bikutolīgwa ukwēga i Lisyu lila, abēne bikukāna Kristi!

257 Kangi unkíkúlu aligwesa uyu ikukāna u nnyāmbála u mwāna gwāke, akaya nu bwābúke nabumo ukuya nkāsi kwa mwēne. Ameni. Umwe mukukumbukila, mu li Bāngeli, akabalilo kāko u mwalafyále ālyēgíle Esita? Panongwa yakuti u mwehe ākānīle, umwēne itolo alinkwiyāgila mwēne yumo uyungi. Kangi akabalilo kāko . . . Ngimba fiki fyāboníke akabalilo kāko umwēne ākānīle ukwisa panja nu mwalafyále nu kumpilikila umwēne? Ikindu kilakila kyo kyēne kiyīlile nu nkíkúlu uyu ikukāna ukuya nkasi ku ndume gwāke.

258 Kangi momūmo kyo kyēne ni kipanga iki kikukāna ukuya ni kifuba mu ngulilo iyi uswe lilino tulimo nu būmi, ukupāpa abāna ba ngulilo iyi. Uswe tukaya ba kiLuteri, uswe tukaya ba kiWesley, pamo uswe tukaya ba kiPentekosti! Uswe tubagíle ukuya bāna ba ngulilo iyi, ukwisila nkifuba kya Lisyu lya Kyāla, nukutwala panja u Mwana gwa ngulilo iyi, Luyungu lwa Mwanike. Ameni. Une ngusubila umwe mukupilikisya. Bakābagíle ukuya nikifuba, umma, popāpo ngimba Umwēne ābōmbíle fiki? Ukunsōsya umwēne, mbusōke. Uko ko kutalusya. Lōli umwe atikuya nubukifu ukunsōsya Umwēne. Umwēne unnyāmbála ālinsōsisye umwēne.

259 Umwēne alinkukīndilíla ukusetula i Lisyu Lyāke ku Mbili, nukunsisimikísya Umwēne, lulalua, pa Mwēne. Abāna Bāke balinkwānda u luko lwa kuboneka ukongelelāpo ngati Umwēne, panongwa yakuti Ikyēne kikukya mōsa, pamo, abēne bikwisa ukuya bāna ba Kyāla, komma bāna ba kipanga. Bāna ba Lisyu! Kangi u Nsīngilígwa isakuyaga nganigwa nnini Nkíkúlu gwa Lisyu, nsitakubwapulígwa, komma ukupalamasigwa ni kipānganio kya nnyāmbála aligwesa, ikimanyisyo ikyātígwe-nu-mūndu kilikyosa. Umwēne isakuyaga mwelu nsitakubwapulígwa, Nsīngilígwa gwa Lisyu! Ameni na ameni! Une ngusūbila umwe mukupilikisya ikyo, panja pa mbepo. Umwēne isakuyaga gwakifuba mwanundindwāna gwa Kyāla.

260 Kēta lo luyindiko ulukulumba luki u nkíkúlu abagíle ukuya? Kēta kyo kindu ikikulumba kiki iki ikipanga kibagíle ukuya, lōli umwe mukukēta kūko ifyakinyanyasi fintwēle umwēne? Polelo ukugela ukufwanikísya ikipanga kila panja pala ni Kipanga apa, ugwe ukabagíle ukubōmba ikyēne. Kangi kugela ukufwanikisya u ndogwe gwandukindi ni Kipanga kya Kyāla gwābūmi; pamo u nkíkúlu, unkíkúlu untalusye, nu ndogwe?

261 Nongwa ya fiki kilipo ikindu kimo bo ikyo? Ulwēno lo lulagílo lya Kyāla, u lulāgílo lwa ngindanisyo. Ngimba uswe tukumanyaga bulebule ukwikyēla ubwelu bwa pamūsi linga kukāliko pakilo? Ngimba uswe tukumanyāga bulebule akwikyēla ka palumu linga kukaliko ikisiku? Ngimba uswe twabagíle ukumanya bulebule ukwīkyēla nukuyīndika unkíkúlu ugwanaloliloli, linga kukāliko yumo umbwapufu?

262 Ākindilile itolo munkyeni ukusetula Ilyēne, ukusetula i Lisyu Lyāke, lōli ayege nkifu aligwesa yumo gwa uswe ukugela ukunsōsya Umwēne nukwēga uyungi.

263 Lilino naloliloli ikyēne kyo kyāpabwēlu nongwa ya fiki ifimanyisyo fyosa-fibili fisobi. Ugwe ukubagila ukutēndēka ikyēne ukubopa injila *iyi*, ikyēne kikindile; ugwe kutēndēka ikyēne ukubopa *ikyō*, ikyēne kikubopāga mpaka ukukilania ulufingo. *Apa* lulipo u lufingo, *apa* kilipo i kīndu papapa *apa*. I Lisyu litikukānikāna. Ilyēne likufimbilisigwa ukusyāla mbukindililo lilino, kisita kukinda ukuti Matai 28:19 ikukānikana na Imbombo 2:38.

264 Lilino, mwe bamo ba bakikūlu umwe, mwe bāmo ba banyāmbāla umwe, une—une mmēnye umwe muli—umwe mukutikwitikisania ni Lyēne. Nongwa yakuti, umwe mumenye, umwe mukabagila ukukifisa *ikyō* lululu lilino. Umwe mukabagila.

265 Lōli unko une itolo mbanāngisye umwe ikindukimo. Linga Matai 28:19 āyobile, “Buka umwe polelo, nukumanyisya ifikolo fyōsa, ukubōsya abēne mu Ngamu ya Tāta, kangi iya Mwanundumiana, kangi u Mbepo Mwikemo,” kangi abēne balinkusyūmbutūka, kangi u mūndu aligwesa uyu ālyōsīgwe siku ālyōsīgwe ukukanikana ku *ikyō*, bālyōsīgwe mu Ngamu ya Yeso Kristi, kabuno na mōsa ukukinda ingulilo ya i Bāngéli kangi ku fyīnja ba mia batatu ukufuma pa ngulilo ya i Bāngéli, ukubūka ku Lukomano lwa Nicaea. Polelo abēne balinkutwalāmo ikimanyisyo mbuyo bwāke. Ngimba kikukindāna fiki, linga ikyēne kikasetuligwa?

266 Kangi ngimba umwe mumēnye u Būku gwēsa, i Bāngéli lyōsa, lyo busetuli? Umo mo ugwe kumanyila u bwānaloli pakati pa kimo iki ni kīngi, ikyēne kyo panongwa yakuti Ilyēne lyo busetuli. Kangi u busetuli bukufimbilisigwa ukuya katikati ni Lisyu, komma ukukānikana ni Lisyu. Ugwe kuti, “Ena, une, ikyēne kyāsetuligwe kwa une.” Polelo linga ikyene kikulwana ni Lisyu, ikyene kikayamo siku ukufuma kwa Kyala. Uko ko kotalusya.

267 Lilino linga ugwe kulōnda ukwēga Mat-... Matai 16:18. Yeso aatile, Mwene, ukuti i Kipanga kyōsa, i Kipānga Kyāke, kisakuyēngigwāga pamwanya pa busetuli bwamwambepo bwa Mwēne, ili lyo Lisyu. “Une nguyoba kwa ugwe, ukuti ugwe gwe Peteri. . . Kangi umbili ni lilopa fikāsetwīlēmo siku iki kwa ugwe, lōli u Tāta Gwāngu uyu ali ku Mwānya yo asetwīle iki kwa ugwe. Kangi pamwanya pa lyālábwe ili. . .”

268 Lilino, une mmenye, abīnītu bītu ba kiKatolika pala, umwe mukuyoba, “Ikyēne kyāyēngigwe pa Peteri, kangi Peteri untumigwa, popāpo, *Gwakuti-na-gwakuti*, mu bwītikisiye bwabutumigwa, ikilingo.”

AbaProtestanti bāyōbīle, “Ikyēne kyāyēngígwe pamwanya pa Yeso Kristi.”

²⁶⁹ Kisita ukuya nkīndane, loli ega itolo iki Umwene aayobile! Umwēne āyobīle, “Umbili ni lilopa fikasetula iki kwa ugwe, lōli Tāta Gwāngu uyu ali ku Mwānya yo asetwīle iki kwa ugwe. Kangi pa lyālābwe ili” (ubusetuli bwamwambepo ubwa iki i Lisyu lili) “Une nisakuyēnga i Kipanga Kyāngu; kangi ifipata fya gehena fitisakusenyenda Ikyēne pāsi mma.” U Nkasi Gwāke atisa kugelīgwa na banyāmbāla abāngi. “Une ngwisakuyēnga i Kipanga Kyāngu, kangi ifipata fya gehena fikabagīla ukusenyenda Ikyēne.”

²⁷⁰ Kangi Abelo na Kaini, mu ngūnda gwa Edeni. Kaini akwābīle ubupilikisye bwāke mwēne, umwēne alinkuti, “Lilino, kēta, Kyāla yo Kyāla unnunu. Umwēne yo ali pamwanya pa kipelīgwa kyōsa, popāpo une ngwēgāga indima ni mbatata, kangi une ngwēgāga a—a maluba, kangi une ngumpelelaga Umwene ikigemo ikimogi naloliloli.” Ikyo kyo kipanga. Umwēne āfūgēme pāsi. Umwēne ālītīke Kyāla. Umwēne ipūtāga Kyāla, ābīkāga amaboko mmwānya, nukupa ilikemo ili. Umwēne ābōmbīle kilikyōsa ikyābwīpūti iki Abelo ābōmbīle.

²⁷¹ Abelo āyēngīle u luko lulalula ulwa kīgēmo. Lōli akabalilo kāko Abelo ātwēle iyāke, umwēne ātwēle u kang’osi. Lilino, Kaini īnogonāga ukuti, ukutēndēka unkota gwa butulwanongwa, ukuti u tāta gwāke na māma bābagīle ukuti bālīle ikipāso, mūmo abēne bamanyisīgwe mu ngunda. Lōli Abelo, ukwisila mu busetuli Bwāfyakyala, āménye ukuti ilyēne lyāli lilopa ili lyābōmbīle ikyēne. Nu busetuli Bwāfyakyāla! Kangi ili Bāngēli lyāyobīle mu Bahiburi, untu gwa 12, untu gwa 11, ukuti, “Abelo, nu lwītīko,” (ubusetuli) “āpēle kwa Kyāla ilikemo ilyapamwanyapo ukukīnda Kaini, mūmo Kyāla āsisimikisye ukuti umwēne āli ngolofu.” Ngimba uko kotalusya? Ameni! Nkundwe, kalumbu, ikyēne kyo itolo kyapabwelu bo kalikōsa kabagīle ukuya, kwa une. Pala po kilipo ikindu kyōsa.

²⁷² Lilino pa *Ubwēgi Nu Kusōka*, muketile, ikyēne kibagīle ukusetulīgwa. Mpaka ikyēne kisetulīgwe, ugwe utikukimanya ikyēne. Lōli Umwēne āfīngīle mu masiku ilyabumalikisyo ili, mu ngulilo iyi, ukuti ikyakubutītū ikifisigwe kilikyosa mwi Bāngēli kisakusetuligwāga. Ngimba balinga bamenye ikyo? Busetuli, untu gwa 10! Yeso āfīngīle ikyēne, ukuti fyōsa ifyakubutītū ififisigwe ifi pa—pa *Ubwēgi Nu Kusōka*, fyosa ifi ifingi ifyakubutītū ififisigwe ifi fyālīko, fisakusetuligwāga nkabalilo kabumalikisyo. Lilino umwe kumbukilāga, a Masyu gātīle, “Būka ku Tucson.” Mukukumbukila u Lumuli ulusitakulinganisīgwa mmyanya? u Gwāndūmi ugwa kihano-na-kibili īmīle pala? ukugomokela, kangi ukwīgūla kwa Fīfūngilo Fihano-na-fibili. Kētēsya iki kyābonīke. Ikyo kyo kyābwanalōli.

273 Lilino itolo pakayabo kanini ukukindililápo. Lōli lilino, pilika umwe! Une mmenye ukwene kukufika akabalilo kuli umwe ukubūka kukulya, lōli une itolo ngulya kanunu.

274 Ketesya, lilino, unkikulu ali nu buyo bwake, kangu umwene yo ibwe ilipala. Solomoni, u nnyāmbála uyu āli na bakasi maelifu kalongo... pamo āli na bakasi elifu yumo, ndigi, umwēne āyobīle ukuti, “U nnyāmbála uyu ālimmwāgīle unkasi, akyāgīle ikindu ikinunu.” Umwene alinkuti, “Unkikulu unnunu uyu yo ibwe ilipala mu ngiga yāke,” ulo lo luyīndīko. “Lōli unsitabugolofu yula yo mīsi mu lilopa lyāke,” ubo bo būmi bwāke. Umwēne alinkuti, “Pabagīle ukuyapo yumoywēne unnyāmbála ungolofu āgīgwe mu elifu,” Solomoni āyobīle iki, “lōli,” alinkuti, “ugwe ukābagīle ukwāga yumoywēne unkīkūlu ungolofu mu elifu.” Solomoni āyobīle ikyo, muketile. Lilino ketesya ikyo, ukuti kili bulebule ikylene.

275 Lōli, umwe muketile, nkīkūlu, ugwe gwe—ugwe gwe ibwe ilipala linga ugwe kulonda ukuya ibwe ilipala, lōli ikinyonywo kibagīle ukuya na ugwe. Kangu umwe mukukēta nongwa ya fiki *Ubwēgi Nu Kusōka* bwāli, ubu Yeso āsosolīle kunyuma kula, ikyēne kyāli nongwa yakuti uluko lwīnu lwāli ko kwānda kwa butulwanongwa. Iyo yo nongwa i mitala nu kusōka, ni findu, fyāt wālīg wēmo. Ku bwāndīlo ikyēne kikālīmo siku lūlo, kangu ikyēne kitisakuyaga nkīsu ukukilania kula.

276 Kēta Yākōbo, ukufuma kwa yūyo bikwisa abatāta. Umwēne āli na bakasi ukukinda kalongo-na-babili. Umwēne ālyēgīle abakalumbu babili, kangu āli na batuli ba bakasi aba, abakīkūlu panja-pa-bwēgi aba umwēne itugāsyaga nabo. Kangu abatāta bala bāpāpīgwe mulamula ukufuma mu batuli-ba-bakasi bala. Ngimba uko kutalusya? Muketile, ugwe kufimbilisīgwa ukutēndēka i Lisyu ukubopa nubutenenefu.

277 O, une ndinago amani pa fyēne. Linga umpūti ikuyamo siku na malālusyo pa kyēne, kangu uswe tukuyaga palikimo, uswe tukuyobaga ikyēne. Lōli naloliloli, linga umwēne alinabo ubwamwambepo bulibosa na panadi, umwēne abagīle ukukēta papapa apa ikyēne kyo Bwānalōli. Likayapo nalimo ililālūsyu ku Kyēne.

278 Unkīkūlu unnunu yo kindu kinunu. Une mmenye ikyo. Une mmenye ikyēne ukwisīla mu bakīkūlu banaloliloli. Une nāgēne na bakīkūlu banaloliloli aba bo banaloli, itolo bo unyāmbála aligwesa ugwanaloli uyu endilēmo siku.

279 Umwēne unkīkūlu yo kyombo-kyāpalubafu kangu akapatu ka mwēne unnyāmbála, kangu mu bugwe umwēne unnyāmbála ālīmpilīkīle umwēne unkīkūlu. Umwēne unnyāmbála itolo... Umwēne unkīkūlu yo kiyabo kya umwēne unnyāmbála. Lōli, ikyēne kili kwa umwēne unkīkūlu, umwēne atēndekīgwe ukuti umwēne abagīle ukuya gwakinyanyasi, kangu umwēne apēgīgwe ubwābūke ukukana pamo ukwitika. Ikyo kyo kikukanikana ni

kipelígwa kyápakwánda ku bwándílo, muketile, lóli mwakēta umwe.

²⁸⁰ Lilino ilyēne lilipantu, popāpo une itolo ngusosyāngápo ikindukimo apa ku maminiti manini. Une ngulonda ukubalálúsyá umwe ikindukimo.

²⁸¹ Lilino, kumbukilaga, une nguyoba iki itolo ku kibugutila kyāngu kyēne. Kangi panja mu mbepo, une nguyoba iki kwēne ku bakóngi bāngu bene. I Ndumi iyi yikubūka ku bene bala, kangi iki une nguyapakuyobaga apa.

²⁸² Ugwambombo aligwesa, umwēne, iyo yo yāke, ena, umwēne yo ntimi gwa ntimo, unko umwe abōmbége kilikyosa umwēne ikulonda. Ikyo kyo kili ku mwēne na Kyāla. Umpūti aligwesa, undumbilili aligwesa, ikyo kyo kili kwa ugwe, nkundwe gwāngu.

²⁸³ Une nguyóba kwene kuno mu Jeffersonville, u buyo bwēne une mbagile ukuyoba iki, yo nongwa yakuti ugwēne go ntimo gwāngu. Ugwēne go ntimo ugu u Mbepo Mwíkemo āmbéle une ukupilikisya ukuya nketesi pamwanya, kangi Umwēne isakungolaga une gwakumeleligwa panongwa ya ikyēne. Kangi abāndu abāngu aba bo bapinduki bāngu apa ukufuma ukukilania i kisu, aba une ndongolile kwa Kristi. Kangi, bāna banini, une ndi apa ukubatula umwe, kangi une ne mwininu gwīnu. Umwe mubagile ukwinogona une nguyoba ukulwana na umwe; une nguyoba iki, muketile, kuli ubununu bwīnu. Une mbaganile umwe. Kangi linga ikyo kikaya lūlo, Kyala yo Ndongi. Umwe mumenye une mbaganile umwe.

²⁸⁴ Iki kyo nubusisya kindu ikyāmáka, une ngāménye akatwalilo káke panja. Ngimba une ngubōmbaga fiki, akabalilo káko une ndinabo a banyāmbála na bakíkúlu aba bikwītūgásya mu kilundilo kyāngu, bamo mwa bēne bēgígwe kabili pamo katatu? Abanyāmbála abanunu na bakíkúlu abanunu, bafuluganikene mósa! Ngimba kyabōmbile ikyēne kyo fiki? Ukumanyisya ukusyōbi, katikati, kisita kugúlila pa Ntwa.

²⁸⁵ “Iki Kyāla alungisenie palikimo, unko nayumo u mūndu alingapagulániága.” Komma iki u mūndu ālungisénie; iki “Kyāla” ālungisénie palikimo! Akabalilo káko ugwe ulinabo u busetuli ubwakutalula ukufuma kwa Kyāla, uyo yo nkāsi gwāko, kangi ikindu kilakila, uyo yo gwāko, ku būmi bwāko bōsa. Muketile? Lóli iki u mūndu ikulunganisya palikimo, aligwesa abagile ukupagulania. Lóli iki Kyāla alunganisye palikimo, nayumo u mūndu kinunupo alingagelaga ukupalamasya ikyēne. “Kilikyosa Kyāla alunganisye palikimo,” Umwēne alinkuti, “unko nayumo u mūndu alingapāgulániága.” Komma iki yumo ungale-mwasinda undongi pamo ikindukimo ikingi kyālunganisye palikimo, pamo yumo ungomokela kunyuma undumbilili ni kilundiko kya fimanyisyo mwa būku, uyu abagile ukubaleka abēne ukubōmba kalikōsa nkisu, kangi i Lisyu lya

Kyāla lilambalele palapala pala. Muketile? Une nguyobela pa iki Kyāla ālūngisye palikimo.

²⁸⁶ Lilino une nguyaga pakuyoba iki kwa umwe. Une ngupakisya fiyo iki une nguyoba kwa umwe. Une ndikusanusya ukuya ngāsi na umwe bāndu. Une ndikusanusya ukuya ngāsi na umwe, batimi bakundwe bāngu. Une ndikusanusya ikyo. Lōli une ngumeleligwa, ngusyāgānia ukuti iki kipīgwe mmaboko gāngu, kangi linga. . . Une ngabagīle ukukikoleléla Ikyēne, kangi une ngamanya akātwalilo ka Ikyēne panja, kangi une mmenye ukuti i tepi iyi yisa. . . O, mwe, une itolo ngwitēdekesyāga, ikyūmba kya kubombelamo imbombo ukwigula mōsa, 'nongwa yakuti apa ikyēne kikwīsa. Muketile?

²⁸⁷ Itolo mūmo ikyēne kyāli pa *U Luyungu Lwa Liyoka*, lōli ikyēne kyo naloliloli kisimikisīgwe ukuya kitalusye. Une ndinafyo ifikalatasi papapa apa, ukufuma mu kikalatasi, kūko abakīkūlu lululu lilino, . . . kangi mōpe mu—mu bukulumba. . . Fimo mwa ma diyosisi ingulumba fili ni kipicha kya kubwandilo, injoka yikuniemba pa kilundi kya nkīkūlu, kangi itolo mula mūmo iyēne yikubūkīla ukusyungutila umwēne; umwēne unkīkūlu ali nu luko lōsa ulwa kwipilikisya ni findu, ikindukimo iki unnyāmbāla akābagīlēmō siku ukumpalamasya umwēne nakyo, ni liyoka ilinywamu ili liniembīle na fyōsa bo ifyo. Ikyo kyo katikati bo bwanalōli. Kangi ikyēne kikubūka ukuya kibibipo kangi kibibipo, kangi kisakuya kibibipo. Liyoka, iyi umwēne kangāli. . . umwēne akābagīle ukuya na kabombo ka kugonana nu mwēne unkīkūlu akabalilo kāko umwēne āli liyoka, lōli kumbukilāga. . .

²⁸⁸ Une nāli nukukanikana i lisiku limo nu u. . . komma ukukanikana, itolo u gwambombo gwa Assemblies of God nu ntuli, alinkuti, “Ugwe uli nsobi, pa Ikyo.”

Une ndinkuti, “Ena, une lumo njīle. Une ngulonda kuli ugwe ukumbūla une.”

²⁸⁹ Umwēne alinkuyoba pala, umwēne ākīndilīle nu kwānda ukuyoba isya ikyēne. Ikindu kyākwānda umwe mumenye, umwēne āfikīle pakuyōnga mwēne. Kangi ikindu kimo iki umwēne āyobīle, umwēne āyobīle, “Nkundwe Branham, luli kūgu uluko lūla? Kyāla āyobīle ‘lumō mwa luko lwāke.’ Lilino luli kūgu u luko lūla ugwe gwāyobīle lwāli pakati pa mūndu ni kinyāmāna, ulu sayansi yikabagīla ukulwāgwa lilino? Ali kūgu umwēne?” Alinkuti, “Ngimba umwēne ali pa kīsu? Ngimba umwēne yo salila-nkulumba?”

²⁹⁰ “Umma, panongwa yakuti ililopa lya salila-nkulumba likabagīla ukufulugānia ni lya nkīkūlu, nakimo ikinyāmāna ikingi kisakufulugānia nu mwēne. Umma, ikyēne kitisa, pamo yōpe imbeyu ya nnyambāla ukufulugānia ni ki—ni kikīkūlu. Ikyēne kitikwisa kubōmba ikyēne.”

291 “Polelo kili kũgu ikinyãmána kimo kila? Lilino, Kyála ãyobíle, ‘Unko kilikyôsa kipápe u luko lwáke.’”

292 Une nãgũlíle itolo i miniti. Kangi u bunyafu bwa Mbepo Mwikemo bulinkuyoba, “Mbula umwêne, ‘Ikyêne kili apa.’”

Lilino, ku bwândílo une nãyobíle, “Ena, ikyêne lumu kyãlisíle ukuya kiyõnge.”

Umwene alinkuti, “Loli, Nkundwe Branham, ikyo, uswe tukuyoba isya Lisyu, bule uswe?”

293 Une ndinkuti, “Ena, nkulumba.” Kangi une ndinkuti, “Abêne, ena, bikwíyobéla ukuti ifindu ifingi, bo ba dinosolo kangi—kangi isofu-ngulumba, nna fyosa bo ifyo, ifyãmabéle, isófu-ngulumba, ndigi, ifyêne fiyõngíle, na fyosa bo ifyo.” Une ndinkuti, “Ikyêne lumu kyáli ikyo.”

294 Umwêne alinkuti, “Nkundwe Branham, uswe tukuyoba isya kusisimikisya kwa Lisyu. Linga ubutulwanongwa buli apa, ubutulwanongwa bwakubwândílo, ubwêne bubagíle ukuya apa bõpe.”

295 Kangi une ndinkuti, “Ntwa Yeso, Ugwe gwãyobíle, ‘Ega ni linogono nalimo iki umwe mukwisakuyobaga akabalilo kãko umwe mukwisa pankyëni pa mũndu, panongwa yakuti ikyêne kisakupígwága kwa umwe mu sala yila.’ Ntwa, ngimba une nguyobaga fiki?” Umwêne alinkuti, “Mbũla umwêne, ‘Ikyêne kili apa.’” Itolo mũmo une ngukétéla i mboniboni pa kigémo.

296 Une ndinkuti, “Ikyêne kili apa,” kisita kumanya kũgu.

Umwene alinkuti, “Kugu?”

Kangi bo une ngãli nukwinogona, Umwene alinkuti, “Iyene yo njoka.”

297 Ikyo kyo katikati iki ikyene kyáli, namanga umwene akaya kinyamana kangi mma. Umwêne águnígwe nukubíkígwa pa lwanda lwáke ku masiku gosa ga bũmi bwáke. Umwêne ali apa. Ngimba ikyo kitalusye? Kangi põpe mu kabombo kala umwêne ábõmbíle, pala pakáli palipo ubutulwanongwa bulabula bukubõmba pa nkíkúlu, ngati ukugonana kwa kinyãmbála bo lúla. Apo po pãpo umwêne unkíkúlu ikuya na kayílo ka mãso amatunule ni findu, akabalilo kãko umwêne ali ni fyakwipilikisya fyãke kubutali ukukinda iki unnyãmbála aligwesa abagíle ukubõmbámo siku.

298 Une ngwimilága apa ’nongwa yakuti uswe tuli mu kilundilo ikifuluganie. Une ngwégága abanyãmbála bãmo, une ngwisa . . . uswe twisakuyoba ifyakongelelápo isya ikyêne. Ndinafyo ifikalatasi ni findu filambalele papapa apa, papapa ku kiboko kyãngu papapa lilino, kangi une nayaga pakukitwála ikyêne kwa umwe ulubunju ulu. Une nayaga pakwëga ilisiku lyosa mu iki, lôlu une ngwígalága lilino mu kuyoba iki.

299 Iki kyo ku kipanga kyāngu kyēne. Komma ku kipanga kyāngu . . . Untimo unnini ugu gukwitika une kangu gukukōnga une, iki kyo ku bēne.

300 Ilisiku limo, namanga nāménye ukuti akabalilo kāko une ngubabūla umwe kalikosa, akene kakufimbilisígwa ukwisa ISI SYO IKUTI U NTWA, polelo une nāli na Masimbo mūmo Umwene āsetulāga ikyene kwa une. Lōli, “Ntwa Kyāla, ngimba une mbagīle ukuyoba fiki ku kilundilo kila? Une nguyaga ni mbagukano. Unnyambala ikwitūgasyāga pa mbenu kangu panja pa lubīngilo na kulikosa ukungi, ‘Ngimba une nundeke umwene unlikulu?’ Abakīkūlu, ‘Ngimba une nisakundeke undume gwāngu?’ ‘Ngimba une ngubōmbāga fiki?’” Une ndinkuyoba, “Gwe Ntwa, ngimba une mbagile ukubomba kiliku une?”

301 Ikindukimo kyāyobīle kwa une, “Buka kula ku kyamba ndubunju, kangu Une nguyobaga kwa ugwe.”

302 Kangu akabalilo kāko une nāli mmwanya nkyāmba, kisita kumanya ukuti pāsi mu Tucson abēne bakiketaga Ikyēne. Lōli bōpe na bamanyīsi bākōlīle abāna ukufuma . . . u ndindwana gwāngu unnini na bēne, ukufuma nkyūmba kya sukulu, kangu alinkuti, “Keta kula ukukilania mu kyāmba kila! Liliko i Libingu iliboneke-bo-moto likesefumo likubūka mmwanya mu mbepo nu kugomokēla pāsi, ukubūka mmwanya mu mbepo nukugomokēla pāsi.” Lwīmiko kwa Kyāla.

303 Nka. Evans, ngimba uli apa? Ronnie, ugwe apa? Une ngwisa ukugomoka ukusuluka pa stesyoni, u ndumiana uyu unkeke pa bunwelo amafuta, u bunwelo-mafuta bwa Evans pala. Kangu bo une ngāli ngamanya iki u ndumiana āyaga pakuyoba, umwēne alinkunyēndesya une pa malundi gāngu, umwēne alinkuti, “Nkundwe Branham, ugwe gwāli pamwanya mu kyāmba kila ukukilania kula, bule ugwe?”

304 Une ndinkuti, “Ngimba ugwe kusanusya fiki, Ronnie? Umma,” muketile, ukukēta iki umwēne āyāga pakubōmba. Utubalilo twīngu ifindu fikuboneka, une ndikubomba, ugwe utikuyoba ikyēne ku bāndu. Ikyēne kikuya . . . Ikindu kya ikyēne kyo, ugwe kukēta fingi fiyo fikuboneka, ikyēne kikwisa ukuya kyāpaliposa kwa ugwe. Muketile? Une itolo ndikubabūla abāndu. Une ndinkuti, “Ronnie, ngimba fyo fiki ugwe gwā . . .”

305 Umwēne alinkuti, “Une mbagīle ukukunāngīsyā ugwe kulakula kūko ugwe gwāliko.” Alinkuti, “Une nālinkōlīle māma, kangu uswe twālimīle apa nukukētésya i Libingu lila litulikigwe mula ukukilania, likubūka mmwanya na pāsi. Une ndinkuti, ‘Ikyēne kibagīle ukuya Nkundwe Branham itugesye mmwanya mula pabuyo būmo. Yula yo Kyāla ikuyoba ku mwene.’”

306 Kangu a kāya kōsa, abāndu, balikētīle i Lyēne. Pisiku ilibale lisita mabingu nakumo na panandi, na ili i Libingu ilikesefumo ilinywamu likwēléla pala; ukusuluka pāsi bo yi fanelo, kangu ukugomokela kunyuma kangu ukwibālūla.

307 Binangu, kangi polelo une ngwígála, umwe mubagíle ukubúka ukufuma pa iki. Ako ko kabalilo káko Iki kyasetuligwága kwa une, iki une nayaga pakubabúla umwe lululu lilino, polelo komma ukupondwa Ikyéne.

308 Lilino une nguyoba ku bakongesi bítu béne, aba bikungonga une ni Ndumi iyi béne, komma panja. Mbikilaga ubukéti bwa iki pankyeni pa Kyála. Itolo ku kabugutila aka kéne!

309 Lilino uswe twágígwe mu bufuluganikano ubu panongwa ya bufunda-kyála ubulinganigwe ububibi. Ngimba uko ko kutalusya? Iyo yo nongwa umwe bakíkúlu mwégígwe kabili, kangi umwe banyāmbála, panongwa ya bufunda-kyála ubusitakulingania kanunu. Lilino une ngulōnda ukubanāngísya umwe ikindukimo iki Umwēne ālimbūlile une.

310 Kangi linga Kyala, u Mpeli gwitu, alálusígwe ililálúsyo akabalilo kako Umwene ali apa pa kisu, Yeso Kristi; kangi akabalilo káko unsololi Gwáke gwakuponesya āsokíle panja, Mōse, pási mu Igupto, ukutwala abana panja pa—pa Igupti, nukubabika abene nkisu ikifingígwe; kangi Yeso āyobíle apa ukuti Mōse āketíle nkayílo aka, kangi umwēne alinkubapa abēne ukusimba kwa kusōka, panongwa yakuti ubwitugasye bwa iki ubwēne bwáli. Mōse āfyagíle bo ifi, bo, “Unko umwēne amwitikisyēge. . .” Kyála alimmwitikísye Mōse, u nsololi yula uyu ātumígwe ku bāndu, ukupa ukusimba uku kwa kusōka-mbwegi ku béne.

311 Kangi mu Bakorinti Bakwanda, untu gwa—gwa 7, amanandi ga 12 kangi ga 15, mu Lwitikano Ulupya, Pauli, uyu ālyāgéne ni kindu kilakila nkipanga, kangi āyobíle iki, “Iki yo une, komma u Ntwa.” Uko kutalusya? Panongwa ya kayílo ka kusōkamwegi.

312 “Ukwēne kukáli bo ulo ukufuma ku bwāndílo.” Lōli Mōse ālitikísígwe, kangi Kyála ākibwēne ikyéne ukuya bugolofu. Kangi Pauli yópe āli nu bwābúke, akabalilo káko umwene ākyāgíle ikipanga nkayílo kala.

313 Lilino ugwe kwitika Iki ukuya syabwanaloli, kangi itikaga Ikyene ukufuma kwa Kyala! Kangi mu kusisimikísya kwa Libīngu Lyáke ni Ndumi Yáke iyi yīndwéle une mpaka apa, akabagila Kyála pamwanya pa kyāmba ukunyítikísya une ukubōmba ikindu kilakila, ukubítikísya umwe ukubúka pa njila iyi umwe mulipo, kangi ukusita kubōmba ikyéne kangi mma! Būkaga na bakasi bīnu nukwitūgásya mbutēngáno, namanga isala yílile. U Kwisa kwa Ntwa kuli kifuki. Uswe tukaya nakabalilo ukubongotola ifindu ifi mma. Komma umwe ukugela ukubōmba ikyéne kangi! Une nguyoba itolo ku kilundilo kyāngu. Lōli linga ugwe uli mwēgi. . . Kangi Kyála ālimbíkíl’ubuketi une isya ikyo, pa kyāmba, ukuti une nābagíle ukuyōba Iki, u busetuli ubukinda-kipeligwa, panongwa ya kwíguka kwa Fifungo Fihano-na-fibili, kangi ili lyo lilálúsyo

mu Lisyu lya Kyāla. “Unko abēne bakindililége mūmo abēne bayīlile, kangi ukutulwanongwa kangi mma!”

314 “Ikyēne kikāli lūlo ukufuma ku bwāndilo.” Uko ko kotalusya, ikyēne kikāli bo lūlo, kangi ikyēne kitikwisa kuya ku bumalikisyo. Lōli pāsi pa tuyīlo twamwisyūgu, ukuya gwāmbombo gwa Kyāla... Une ngabagila ukwikōléla nīmwené nsololi Gwāke; lōli une ngwitika lumo, linga une nābagīle ukutumigwa ku ikyo, une ngwāla ulwālo kuli umwēne akabalilo kāko umwēne naloliloli ikwisa. Popāpo pāsi pa tuyīlo twamwisyūgu, une ngubalagīla umwe ukubūka ku kāya, nu nkasi gwīnu lilino. Linga ugwe uli nsangalufu nu mwēne, itugasyaāga nu mwēne, swilaga abāna bīnu nu lufūndo lwa Kyāla. Lōli Kyāla ayége gwakisa kwa ugwe linga ugwe nasiku kubōmba ikyo kāngi! Ugwe bamanyisya abāna bāko ukwisakubōmbāmo siku ikindu bo kila, bakusyaga abēne mu lufūndo lwa Kyāla. Kangi lilino ukuti umwe muli mūmo umwe muyīlile, unko uswe tubūke lilino, ku sala iyanamayolo iyi yīlile iyi uswe tukwītugāsyaāmo, nu “kwigutilamo kubwa bupime bwa kukōlelīgwa ukwapamwanya mwa Kristi,” kūko ifindu fyōsa fisakuyaga fyakubagila.

315 Mpaka une ngwaganaga na umwe ikilo iki, u Ntwa Kyala abasaye umwe, akabalilo kako uswe tukusuma.

316 Ntwa Kyāla, uswe tukukupa Ugwe ukupālisya. Uswe tukukupa Ugwe ulutufyo. Ugwe gwe Jehova unkulumba yulayula uyu ālītikīsyē Mōse. Mōse, ugwāmbombo yula, kangi ngimba fiki ābagīle umwēne ukubabūla abāndu bāke? Kangi Kyāla, Ugwe gwalimmwītikīsyē umwēne ukupa ubusīmbe bwa kusōka-mbwēgi. Pauli, u ntumigwa unkulumba uyu yo āli nsīmbi gwa Lwītīkāno Ulupya, bo Mōse āli gwa Lukūlu. Mōse āsīmbil’le i Ndagīlo na kabalilo ka ndagīlo. Bīngi mwa basololi, amasyu gābo galingisīgwe mu Lyēne lōli Mōse āsīmBILE i Ndagīlo. Kangi Ugwe gwālimmwītikīsyē umwēne ukusimba, ukusimbila abēne ubusīmbe bwa kusōsya-mbwēgi, panongwa ya bukafu bwa ndumbula syābo.

317 Unkulumba Mwikemo Pauli, ukuya nsīmbi gwa Lwītīkāno Ulupya, ābagīle yōpe ukutendēka ikwiyobela bo uku, ukuti, “Une nguyoba pāsi pa tuyīlo utu; une, komma u Ntwa.”

318 Momūmo ukwēne kuyīlile umwīsyūgu, Ntwa Kyāla, ku bumalikisyo bwa kīsu, mūmo uswe tuli apa pāsi pa kisa kya Kyāla, namanga tumenye ukuti lululu ulu uswe tukwākāmūlāga mu Kuyapo Kwāke. Kangi ukuti Ugwe ubōmbīle fingi fiyo, Ntwa, une nsisimikīsyē, pamaso pa bāndu aba, abēne bisakwībānililāga ku Iki ngati Ikyēne kifumile kwa Ugwe. Kangi ukubīkīla ubukēti apa umwīsyūgu, isya bāndu bīngi bitūgēsye apa aba bākētīle nī Kimanyilo kīla pamwanya pa kyāmba, kūko a Bāndūmi ba Ntwa bālisīle mu kafulafumbi, kūko ikyēne kyālisīle mu Bāndūmi bahano-na-babili, kūko

ukusetula kwa Fyakubutĭtu Fihano-na-fibili fyābālulĭgwe; kangi u Gwāndūmi yulayula, mbutalulĭle bulabula, pa kyāmba kilakila, ilisiku ili Iki kyāsetulĭgwe!

³¹⁹ Kyāla, une ngusuma ukuti abāndu bisakubūkāga ku kāya bali bākupalĭsya ukuti Kyāla ābapēle ilippyana ili ku bēne. Une njobĭle itolo Ikyēne, Ntwa, ukwisila mbwĭtikisĭgwe. Kangi une nguyōba itolo ukwisila mbwĭtikisĭgwe, Ntwa. Kangi unko abāndu bayēge bākupalĭsya fiyo mpaka abēne batisakugelamo siku ukubōmba ubutulwanongwa bula kāngi! Kangi abēne balingisāmo siku ukugela ukubōmba ubutulwanongwa bulibōsa, lōli ukukugana Ugwe ni ndumbula syābo syōsa. Ntwa, tendekaga inyumba isi ukuya nsangaluke, kangi abēne balikusyāga nukuswĭla abāna bābo mbukemelo bwa Kyāla.

³²⁰ Namanga, i Ndumi yāngu iyi yāli pa ndumbula yāngu yitwālĭgwe, Ntwa. Une mbōmbĭle fyōsa une mfimenye akabōmbelo kāke. Kangi Sētāno alwēne nanĭne ku milungu, kangi ku sala kisita kugon’utulo. Lōli lilino une ngukilagĭla Ikyēne, Ntwa, ku bāndu aba, ukuti abēne bafūnde Ikyēne, kangi ukubūka nukwitūgāsyla Ugwe. Tupāga ikyēne, Ntwa. Ikyēne kisōkilēpo pa fibēga fyāngu lilino. Abēne bali mmaboko Gāko. Une ngusuma ukuti Ugwe kwisakubasayaga abēne.

³²¹ Sayaga utufunga utu, Ntwa, utu to itolo tubĭkĭgwe apa, ifya babĭne na bōnywa. Ikilo iki kiliyaga kimo mwa fikulumba-fiyo, ikilo syamaka, isi abāndu bosa bikubumbulusigwāga. Tupaga ikyene, Ntwa. Sayaga uswe palikimo.

³²² Tulibūkāga uswe ndutēngāno, bahobofu, basangaluke, panongwa yakuti u Kyāla gwa bupeli atunāngĭsye uswe “ukufuma ku bwāndilo,” kangi atusanulile kwa uswe, mbifuluganikane ubu uswe tulimo, ipyāna Lyāke kangi, mmasiku ilyabumalikisyo ili. O Nkulumba kangi Gwasyēpwa Kyala, mūmo uswe tukupalĭsya Ugwe panongwa ya ikyene! Kangi indumbula syĭtu siyege nhobofu fiyo, mpaka uswe tutasakuyamo siku ni kinyonywo ukutulwa inongwa kwa Ugwe. Mu Ngamu ya Yeso. Ameni.

Une nunganile Umwene, (Ngimba fiki
ugwe ukabagila ukungana Umwene?) Une
nunganile Umwene
Panongwa yakuti Umwene alinganile une tāsi
Kangi āgulĭle u bupoki bwāngu
Pa Kalivari kya . . .

³²³ Une nguyoba ikyēne lilino ukuti abalumbilili bisakupilikisya. Iki kyo ku bēne aba bikukōnga i Ndumi iyi bēne!

³²⁴ O, ugwe gwe nsangaluke? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi] Une mbabulile umwe u Bwanaloli, ISI SYO IKUTI U NTWA, injila yosa ukukinda! [“Ameni!”]

³²⁵ Lilino unko uswe twime nu kufyũsya amaboko gĩtu, akabalilo kako uswe tukwimba, “Une nunganile Umwene.” Une nunganile Umwēne panongwa ya ipyana Lyāke. Une nunganile Umwēne panongwa ya kisa Kyāke. Une nunganile Umwēne panongwa ya Lisyu Lyāke. “Kangi i Lisyu lya Ntwa lyālisīle ku basololi!”

Une . . .

³²⁶ Isaga kuno, nkundwe. Kindililaga.

65-0221M Ubwégi Nu Kusōka
Sukulu Yapamwanya ya Parkview Junior
Jeffersonville, Indiana U.S.A.

KYANGONDE

©2024 VGR, ALL RIGHTS RESERVED

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. BOX 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org

Ukusasania isya kwegwelelakwegelela

Ukusoka isya kwegwelelakwegelela. Ubwabuke bosa bukanisigwe. Ilibuku ili libagile ukubindikisigwa mfikalatasi pa kompyuta ya kunyumba ukuti ufibombelege imbombo yuyugwe pamo ukubayabilako abangi, kisita kuhombigwa, fiyege fyombo fyakubombela imbombo pakusasania Inongwa inunu isya Yeso Kristi. Ilibuku ili likabagila ukuulisigwa, pamo ukubindigwa ukuti gayege mingimingi, pamo ukusanusigwa pa webusaiti, pamo ukubikigwa mmakina agakusungasunga, pamo ukusanusigwa mu ndimi isingi, pamo ukulibombela imbombo iyakusyagilamo ihela kisita kwitikisigwa mwakalata unsimbigwe ugwa Voice Of God Recordings®.

Linga kulonda upilike inyingi pamo ifyombo ifingi ifi filipo ulisimbilaga ku:

VOICE OF GOD RECORDINGS

P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.

www.branham.org